

GEODETSKI VESTNIK

izdaja zveza geodetov slovenije
published by the association of surveyors, slovenia, yugoslavia

3

, letnik 23, Ljubljana, 1979

GEODETSKI VESTNIK

izdaja zveza geodetov slovenije
published by the association of surveyors, slovenia, yugoslavia

3

,letnik 23, str.167-260, Ljubljana, oktober 1979, udk528=863

Uredniški odbor: Predsednik uredniškega odbora - Stanko Majcen, glavni in odgovorni urednik - Vlado Kolman, urednik za znanstvene prispevke - dr. Florijan Vodopivec, urednik za strokovne prispevke - Boris Bregant, urednik za splošne prispevke, informacije in zanimivosti - Peter Svetik, član Božo Demšar, tehnični urednik - Marjan Smrekar

Izdajateljski svet: - delegati ljubljanskega geodetskega društva: Tomaž Banovec, Teobold Belec, Milan Naprudnik, Janez Obreza
- delegati mariborskega geodetskega društva: Ahmed Kalač, Zlatko Lavrenčič
- delegati celjskega geodetskega društva: Gojmir Mlakar, Srečko Naraks
- delegat dolenskega geodetskega društva: Franc Jenič
- delegati uredniškega odbora: Stanko Majcen, Vlado Kolman, Peter Svetik

Prevod v angleščino: Jurij Beseničar

Lektor: Božo Premrl

Izhaja: 4 številke na leto

Naročnina: Letna kolektivna naročnina za prviz izvod je 700 din, za nadaljnje izvode 350 din. Letna naročnina za nečlane Zveze geodetov Slovenije je 60 din. Naročnina za člane Zveze geodetov je plačana v članarini.

Naročnino lahko poravnate na naš žiro račun št.: 50100-678-000-0045062 - Zveza geodetov Slovenije, Ljubljana

Prispevke pošiljajte na naslov glavnega oziroma odgovornega urednika: Geodetska uprava SRS, Cankarjeva 5, 61000 Ljubljana, telefon 23-081 in 23-082. Prispevki naj bodo zaradi lektoriranja tiskani vsaj s srednjim razmikom vrstic.

Tiska Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo FAGG v Ljubljani.

Naklada 700 izvodov.

Izdajo Geodetskega vestnika sofinancira Raziskovalna skupnost Slovenije.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 4210-35/75 z dne 24.1.1975 je naše glasilo opravičeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

9317

	Stran
- Uredništvo bralcem	169
- Posvetovanje o produktivnosti v geodetski stroki. Pozdravni govor predsednika ZGIG Jugoslavije (prevedel Vlado Kolman)	171
- Zaključki posvetovanja (prevedel Vlado Kolman)	175
- Svobodna menjava dela, srednjeročni plani in geodetska služba (Stanko Majcen)	177
- Branko Korošec - Naš prostor v času in projekciji (Svetozar Illesič)	179
- Naš prostor v času in projekciji (Branko Korošec)	183
- ROTE - Domžale (Peter Svetik)	185
- Sodelovanje geodetske in statistične službe (Aleš Seliškar)	191
- Razmišljanja o planiranju v občinah (Franc Jenič)	196
- Dejavnost geodetske službe v pripravah za prosto cono na Krasu (Zorko Ukmar)	198
- Integralna vloga preglednega dela katastra komunalnih naprav v načrtovanju razvoja. P-KKN (Ivan Urh)	203
- Evropski seminar o informacijskih sistemih za regionalno-prostorsko planiranje Madrid 11.-15. junija 1979 (Milan Naprudnik)	207
- Mnenja in predlogi k raziskavam - raziskovalnim nalogam (Ivan Golorej)	209
- Slovesnosti ob 35-letnici geodetske službe v SR Sloveniji - Krško (Peter Svetik)	211
- Karta mesta Murska Sobota (Vili Kos)	217
- O pisavi in prevajanju tujk v geodetski dejavnosti - nadaljevanje (Ivan Golorej)	223
- O nekem jubileju (Bogdan Rihar)	226
- Iz upravne prakse (Stanko Pristovnik)	228
- Pregled kartografske dejavnosti v prvem in drugem tromesečju 1979 (Peter Svetik)	231
- Pregled občinskih, republiških in zveznih predpisov, ki neposredno ali posredno zadevajo geodetsko dejavnost (Peter Svetik)	234
- Vladu Mahorčiču v spomin (Mano Seifert)	241
- V spomin Borisu Kožuhu (Jože Umek)	242
- Novi predpisi, raziskave, knjige, publikacije	243
- Iz dela zveze geodetov Slovenije in zveze GIG Jugoslavije	245
- Razne novice in zanimivosti	249
- Izvlečki	

CONTENT

- Editorial board to the readers	169
- Symposium about productivity in geodetic service Speech of the president of ZGIG of Yugoslavia (translated by Vlado Kolman)	171
- Conclusions of the symposium (translated by Vlado Kolman)	175
- Free exchange of work, middle term plans and geodetic service (Stanko Majcen)	177
- Branko Korošec - Our space in time and projection (Svetozar Illesič)	179
- Our time in space and projection (Branko Korošec)	183
- ROTE - Domžale (Peter Svetik)	185
- The cooperation of geodetic and statistical service (Aleš Seliškar)	191
- Consideration about planning in communities (Franc Jenič)	196
- The activity of geodetic service in the preparation work for duty free zone in Kras, Slovenia (Zorko Ukmar)	198
- The integrate role of revision part of the communal building cadastre in the planning of the development (Ivan Urh)	203
- European symposium about information systems for regional spatial planning, Madrid 11-15 jun. 1979 (Milan Naprudnik)	207
- Opinions and proposals about research work (Ivan Golorej)	209
- Ceremonies at 35-years geodetic service in SR Slovenia - Krško (Peter Svetik)	211
- The town map of Murska Sobota (Vili Kos)	217
- About writting and translating of foreign words in geodetic activity (continuation) (Ivan Golorej)	223
- About an jubilee (Bogdan Rihar)	226
- From administrative praxis (Stanko Pristovnik)	228
- Overview of cartographic activity in first and second quarter 1979 (Peter Svetik)	231
- Overview of the community, republic, and federal regulations which directly or indirectly concern geodetic activity (Peter Svetik)	234
- In memoriam Vlado Mohorčič (Mano Seifert)	241
- In memoriam Boris Kožuh (Jože Umek)	242
- New regulations, research, books, publications	243
- From the work of Association of Surveyors, Slovenia and Union of Geodetic Engineers and Surveyors of Yugoslavia	245
- News, curiosities	249
- Abstracts	

Uredniški odbor našega glasila je na Skupščini Zveze geodetov Slovenije, ki je bila na Bledu dne 13. oktobra 1979, podal obračun svojega dela za preteklo mandatno obdobje. Iz poročila je sicer razvidno, da Geodetski vestnik po obsegu in vsebinski zasnovi sledi Pravilniku o urejanju, izdajanju in upravljanju glasila, vendar z doseženimi rezultati vključ vsemu ni povsem zadovoljen.

Trudili smo se, da bi bilo sodelovanje med bralci in odborom boljše, bolj neposredno in pristno, kar naj bi se pokazalo predvsem v večjem številu prispevkov. Tako sodelovanje smo želeli doseči s poverjeniki geodetskih društev, kar pa nam je uspelo le v manjši meri.

Z gotovostjo lahko trdim, da bi bilo naše glasilo za vse nas mnogo bolj zanimivo, mnogo bolj privlačno, če bi bilo v njem več prispevkov iz dela društev, iz operative, pa naj si bo dela posameznikov ali organizacij, problemov službe in podobnega.

Tako popestrjeno vsebino pa je možno doseči le z vašim sodelovanjem, dragi bralci, le z vašimi prispevki. V imenu uredniškega odbora vas ponovno prosim za sodelovanje s prispevki in za vašo dobro voljo, da bi prek Geodetskega vestnika informirali širšo geodetsko javnost o problemih in težavah, s katerimi se srečujete in uspehi, ki jih dosegate pri svojem delu.

Na morebitna vprašanja v zvezi s prispevki, ki jih želite objaviti, pa naj bodo to obsežni samostojni prispevki ali krajše informacije, smo vam v uredniškem odboru vedno pripravljene dati odgovore in pojasnila in lahko rečem, da smo do sedaj objavili vse prispevke, ki so bili poslani.

Ni razlogov, da se ne bi odločili za sodelovanje z daljšimi ali krajšimi prispevki, saj je Geodetski vestnik glasilo, ki je prav vaše, zato pokažite nekoliko dobre volje za pisanje in s tem dajte glasilu tako vsebino in tak obseg, kot si ju vsi želimo.

Glavni in odgovorni urednik
Vlado Kolman

SPOŠTOVANI GOSTJE, TOVARIŠICE IN TOVARIŠI, DRAGI KOLEGI, UDELEŽENCI POSVETOVANJA

Dovolite mi, da vas v imenu Zveze geodetskih inženirjev in geometrov (GIG) Jugoslavije, kot organizatorja tega posvetovanja, ki je bilo organizirano v sodelovanju z Zvezo GIG Srbije, najpriščneje pozdravim in se vam zahvalim, ker ste s svojo udeležbo potrdili pomen tega strokovnega posvetovanja geodetskih strokovnjakov Jugoslavije.

Izhajajoč iz Resolucije in smernic zaključkov V. kongresa Zveze GIG Jugoslavije in nadaljevanjem proučevanja najaktualnejše problematike v družbi in geodetski praksi ter njenim vplivom na nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov kakor tudi iz spoznanja, da ob vse hitrejšem razvoju in krepitvi družbenih odnosov z GIG ter njegove organizacije v republikah in pokrajinama za neolčljiv del našega samoupravnega sistema, ker so močna in nezamenljiva družbena, politična, ekonomska, tehnična, znanstvena in obrambna moč vgrajeno v delovne organizacije, družbene in znanstvene inštitucije v raznih oblikah vtkane v vse aktivnosti samoupravne družbe.

Razvoj samoupravnega socialističnega sistema vpliva, da inženirji in tehniki niso in ne morejo biti samo strokovnjaki. To so predvsem delovni ljudje, samoupravljalci, nosilci in izvajalci strokovnih opravil in nalog in vse bolj tudi nosilci družbenopolitičnih in drugih obvez od krajevnih skupnosti in osnovnih organizacij združenega dela do federacije in mednarodnih organov ter organizacij.

Da bi analizirali dosedanje rezultate, uveljavljali pozitivne izkušnje, odkrivanju izkušenj in usmerjanju v smeri in načine stalnega dvigovanja produktivnosti dela in uspešnosti svojega delovanja je predsedstvo Zveze GIG Jugoslavije sprejelo sklep, da bo organiziralo v letu 1979 v okviru svoje dejavnosti to posvetovanje.

Dovolite mi, da se uvodoma dotaknem samo nekaterih vprašanj, za katera pričakujem, da bodo pritegnila pozornost udeležencev posvetovanja in da bodo dobila odmev v zaključkih.

Vse smeri družbenega napredka na vseh področjih življenja in človeške dejavnosti so nujno povezane z napredkom znanstvene misli, z željo, da bi s skupnim delom na tej osnovi ustvarjali materialne dobrine tako za vsakega posameznika kakor tudi za celotno družbeno skupnost.

Ti naporji morajo biti vezani z usmeritvami, da bi skupno dosegali vse večje učinke v proizvodnji, pri tem pa pazili v pravem pomenu besede na dostojanstvo osebnosti delavca in da bi ga na osnovi njegovega delovnega uspeha tudi nagrajevali.

Tema in moto tega geodetskega dogovora je po mojem mnenju napredek v delu na področju geodetske proizvodnje, pri ustvarjanju geodetskih proizvodov predpisane kvalitete v taki meri, kolikor je največ mogoče zadovoljiti družbene potrebe po teh proizvodih.

Gradivo o produktivnosti ni potreba, da vedno obravnava izključno specifično geodetska področja, temveč se iščejo rešitve tudi na drugih strokovnih področjih, kot so zakonodaja, ekonomika, sociologija in splošna družbena politika.

Zaželeno je, da bi kot geodeti omenjali predvsem naše strokovno geodetske usmeritve, ki nas morajo povezovati in prek katerih bi morali obvladovati probleme stroke, upoštevajoč zakonodajo in ekonomičnost, kar bi vse prispevalo k večji produktivnosti.

Mnogi tu prisotni tovariši so ustvarjali našo novo geodetsko zgodovino. Ta trditev, ki je ni težko dokazati, pove, da je v minulih 35 povojnih letih, od osvoboditve pa do danes, prišlo v geodeziji do prave revolucije in silovitega napredka.

Tu smo še tovariši, ki smo dobro poznali delo treh niti, ko druga sredstva za del o še niso bila znana.

Kako pa danes? Rešujemo najzahtevnejše naloge z izpopolnjeno tehnologijo - z AOP z vsemi njenimi

specifičnostmi, kot so kompjuterizacija, digitalizacija geodetskih osnov in modelov, risanje z elektronskimi in druga delovna sredstva s področja avtomatske obdelave podatkov.

- Fotogrametrija z vsemi svojimi posebnostmi, kot so aerotriangulacija ter razni načini merjenja za izdelavo vseh vrst geodetskih načrtov in kart.
- Satelitska geodezija, ki se nezadržno vklaplja v geodetska dela. Skoraj zgodovina je že, drobno in težavno geodetsko zbiranje podatkov na terenu, za kar se je geodet dolgo let šolal in nagrajeval. Danes velja življenjsko pravilo: čim širši vidiki, kar pomeni tudi: čim višje nad zemljo, tem večja je možnost pridobivanja večjega obsega informacij o zemljišču, in zato moramo biti produktivni pri dajanju teh informacij.
- Daljinsko zaznavanje kot posebna veja geodezije, brez katere si v bližnji prihodnosti ne bo mogoče niti misliti geodetske dejavnosti.
- Vse bolj razvita kartografskoreprodukcijska tehnika v proizvodnji in v postopkih predelave obstoječih geodetskih podlog. Vsa ta tehnologija močno prispeva k napredku geodezije in je brez dvoma možno ugotoviti, da se ne da obiti vsega, kar so ustvarile mnoge generacije pred nami.

Vse to vpliva, da je geodezija kot stroka nehala biti tako imenovana čista državna stroka, ki se je pravzaprav rodila neposredno iz vojne geodetske službe. Postaja sodobni proizvodni družbeni subjekt, enakopraven z drugimi strokami, ki delujejo za skupni napredek celotne družbe. Geodezija je postala stroka in služba, ki zgublja prizvok neke večne specifičnosti. Enakopravno je vraščena v vse družbene interese drugih tehničnih strok, tako z obveznostmi kakor tudi z dolžnostmi.

Od geodezije danes ne moremo zahtevati nekaj drugega, kot zahtevamo od ostalega združenega dela. Zanj veljajo ista pravila ravnanja in skrb za povečanje produktivnosti, združevanja po Zakonu o združenem delu in pridobivanja dohodkovnih odnosov. Da bi lahko razpravljali o produktivnosti dela, je treba predvsem uveljavljati nove tehnologije. S klasičnimi metodami dela verjetno ne bomo mogli več dolgo zadovoljevati vse večjih družbenih potreb in zahtev po geodetskih osnovah. Če smo ta dejstva razjasnili, je vnaprej treba zavestno in z vsemi močmi podpreti razvoj geodetske stroke ter rezultate znanstvenih raziskav uporabiti v prej opisanih novih tehnologijah, to je, čimprej jih je treba uporabiti pri delu.

- Treba je uvesti specializacijo, ki je en od osnovnih pogojev za povečanje produktivnosti dela. Minil je čas, ko so vsi geodetski strokovnjaki poznali vsa geodetska dela. Današnji tempo razvoja zahteva specializacijo, ker se je treba bolje in popolneje seznaniti z instrumentarijem v najdrobnejše detajle v metodi dela, kar seveda skrajšuje potrebni čas in povečuje produktivnost.
- Organizacija dela je bistveni element večanja produktivnosti dela, ki pa se ji žal posveča premalo pozornosti. Vodstveni kadri so geodetski strokovnjaki, ki so se šolali za geodete, vodstvenih opravil pa so se učili v praksi. Dodatna izobrazba obstoječega geodetskega kadra z disciplino organizacije dela, uvajanje ostalih profilov in strok v vodstveni tim bi lahko izboljšali organizacijo dela in s tem povečali njegovo produktivnost.

Ta del opravil bomo uspešno opravili samo, če bomo imeli posluš za:

- doseganje in izmenjavanje neposrednih in povratnih informacij (za povratno informacijo štejem tisto, ki prihaja iz baze),
- doseganje in izmenjavo geodetskih izkušenj na ravni vseh republik in pokrajin,
- doseganje in sodelovanje na mednarodni ravni, predvsem s pomočjo mednarodne organizacije FIG in njenih komisij kot tudi drugih mednarodnih geodetskih teles in organizacij.

Dalje se je treba truditi, da bodo tovariši, ki vodijo politiko v zvezi z geodezijo, vedno informirani o razvoju geodetskih idej v svetu, na osnovi česar bi lažje prilagajali razvoj stroke svetovnemu razvoju. Razvoj je treba spremljati predvsem na področjih, na katerih je geodezija maksimalno na-

predovala, prav tako pa tudi na področjih, na katerih se od danes pričakuje pomoč, na primer v deželah v razvoju.

Da bi povečali produktivnost dela in vzporedno zasledovali razvoj tehnologije in znanosti, je treba na široko odpreti vrata, da bi se geodetski strokovnjaki seznanili z vsemi dogajanjmi na področju pravic in dolžnosti združenega geodetskega dela, glede na nekatere administrativne določbe, ki odražajo pravice razvoja financiranja, zavarovanja in porabe sredstev, bi se naj ustvarjala geodetska akumulacija ter rezerve za reprodukcijo dejavnosti in s tem za večjo produktivnost dela.

V zvezi s tem je za doseganje večje produktivnosti najbolj pomembno, da zahtevamo od vseh nas, da je vsak geodetski strokovnjak, tudi najmlajši, dovolj izobražen, ne samo strokovno, temveč tudi politično, da lahko oceni pravilnost zakonskih in administrativnih obveznosti, katere pri izvajanju geodetske dejavnosti nalagajo združenemu geodetskemu delu proti državni upravi kot tudi posebnim družbenim interesom. Samo pod tem pogojem, to je, če je zagotovljena dobra in pravilna informiranost geodetskih strokovnjakov, je mogoče obvladati morebitna nesoglasja na relaciji združenega dela za večjo produktivnost in zakonskih obvez, ki jih to združeno delo v tem pogledu lahko dosega.

Napredek v delu je nadgradnja:

- boja za sprejemanje in uporabo sodobne tehnologije in opreme,
- doseganje geodetskih pravic in obvez s strokovnega in splošno zakonskega področja, zlasti: pravičen odnos geodezije na področju ekonomike. Tu gre za vprašanja ustvarjanja sredstev za reprodukcijo, ustvarjanja dohodka in njegovega upravljanja oziroma njegove delitve. Geodetski strokovnjaki morajo vedeti, kako se dohodek oblikuje, morajo vedeti, da dogovorjeni politiki naše družbe mora in lahko z njimi gospodarsko razpolaga v svojo korist in korist celotne družbene skupnosti kot najplemenitejšemu smotru naše samoupravne družbe.

Na koncu naj dodam še to, da je produktivnost dela osnova razširjanja materialne proizvodnje in tudi spreminjanja proizvodnih odnosov. Iz tega sledi, da je v socialističnem družbenoekonomskem sistemu produktivnost dela istočasno širjenje socialističnih proizvodnih odnosov. Zato je tudi produktivnost dela primarna funkcija, ki ima svoje mesto v programu ZK Jugoslavije, Ustavi SFRJ in Zakonu o združenem delu. Prepričan sem, da bo to naše dvodnevno posvetovanje dalo viden prispevek v boju za večjo produktivnost dela, takov geodeziji kakor tudi v družbi kot celoti.

Hvala!

Beograd, 24.5.1979

Roko Škegro, dipl.ing.geod.
Predsednik ZGIG Jugoslavije

(prevedel Vlado Kolman)

ki je bilo 24. in 25. maja 1979 leta v Beogradu, sta organizirali Zveza geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije in Zveza geodetskih inženirjev in geometrov Srbije. Zbralo se je okrog 300 geodetskih strokovnjakov vseh profilov in struktur iz vse Jugoslavije. Udeleženci posvetovanja so vsestransko proučili najaktualnejše probleme večanja produktivnosti v geodetski dejavnosti ter poudarili njihov pomen za nadaljnji napredek stroke in krepitev materialnega in družbenega položaja članov zveze. Na osnovi referatov, koreferatov in razprave, kakor tudi za osnovi podanih stališč in ocen so bili na posvetovanju sprejeti naslednji

ZAKLJUČKI

1. Povečanje produktivnosti je tako na splošno kakor tudi v geodetski stroki osnova celotnega ekonomskega napredka, v katerem se poistovetijo družbeni interesi in interesi proizvajalca. Zato je obveznost vseh osnovnih organizacij združenega dela, organov, pristojnih za geodetske zadeve, družbenih dejavnikov in vsakega posameznika, da prevzamejo odgovornost za reševanje vprašanj in ukrepov, ki prispevajo k večanju produktivnosti v naši stroki, z namenom, da bi zadovoljili potrebe družbe s proizvodi geodetske dejavnosti ter izboljšali družbeni in ekonomski položaj geodetskih strokovnjakov.
2. Na posvetovanju je bilo ocenjeno, da se v zadnjem času produktivnost v geodetski stroki stalno veča, predvsem zaradi uvajanja nove tehnologije, istočasno pa se kažejo nove možnosti za znatnejše povečanje produktivnosti v tej dejavnosti. Na ta način daje tudi naša stroka svoj prispevek k naporom drugih strok ter združenega dela pri iskanju rešitev za povečanje produktivnosti dela na širokem področju ter za napredek celotne naše družbe.
3. Kot zelo pomemben dejavnik za povečanje produktivnosti je posvetovanje poudarilo zlasti: boljše organizacijo dela, učinkovito uporabo proizvodnih in drugih zmogljivosti in delovnega časa ter odgovornejši odnos do dela in materialnih sredstev. Razvijati je treba sistem planiranja in spremljati proizvodnjo, kakor tudi sistem informiranja s končnim ciljem zmanjšati cikel obsega dela. Boj za najsmotrnejšo in sodobno organizacijo ter za visoko kulturo dela je treba bojevati v vsakem našem delovnem kolektivu.
4. Prvi pogoj za stalno večanje produktivnosti dela sta pravilni sistem delitve dohodka in ekonomska stimulacija zaposlenih. Zaradi tega so ustrezno nagrajevanje, dodelava sistema nagrajevanja po delu in ustvarjanje pravilnih dohodkovnih in družbenih odnosov naše osnovne naloge.
5. Širša uporaba rezultatov sodobne znanosti na področju geodezije kakor tudi svetovnih in naših znanstvenih, tehničnih in tehnoloških dosežkov na tem področju pomeni pomemben dejavnik večanja produktivnosti dela v naši stroki. Uporaba tujih izkušenj, stimulacija, novatorstvo, ustvarjanje pogojev za permanentno izobraževanje in vrednotenje znanstvenih prispevkov, strokovnega znanja in iznajditeljstva morajo biti skupna zadeva stalnega proučevanja. Prva priložnost za to je napovedano posvetovanje o znanstvenoraziskovalnem delu in izobraževanju kadrov v geodetski stroki.
6. Združevanje dela in sredstev pomeni velike rezerve za povečanje produktivnosti dela, vendar se to pri nas na področju geodetske proizvodnje malo izvaja. Veliko je primerov zapiranja, neracionalnosti, dvojnih kapacitet in drugih podobnih pojavov. Zato se priporoča skupnosti geodetskih organizacij združenega dela Jugoslavije, naj ta vprašanja še posebej prouči.
7. Nujno je potrebno, da družbena skupnost in njeni organi dajo geodetski stroki večje družbeno priznanje z boljšim vrednotenjem njenih proizvodov in pomembnosti za gospodarstvo in razvoj Jugoslavije. Tako priznanje pomembnosti stroke ter pravilna ocena njenega družbenoekonomskega položaja bi še bolj motivirala napore za večjo produktivnost dela. To pa obvezuje geodetske strokovnjake, da se še bolj seznanjajo z družbenimi in ekonomskimi zakonitostmi, tržnim zakonom in s splošnimi usmeritvami naše družbene politike, posebno na področju samoupravnega združevanja dela.

8. Poleg usmeritve v subjektivne učinke v delovnih kolektivih je treba zagotoviti tudi objektivne pogoje, ki bodo geodetskim organizacijam omogočili ekonomske učinke, kar je pomemben pogoj in motivacija za stalno večanje produktivnosti.
9. Da bi racionalizirali posamezne operacije, je treba novelirati norme, določiti standarde za posamezne proizvode in sprejeti nekatere praktične izkušnje. Koristno bi bilo, če bi s temi deli pohiteli v okviru usklajene dejavnosti republiških in pokrajinskih geodetskih uprav.
10. Poseben prispevek za povečanje produktivnosti pomenijo izmenjava praktičnih izkušenj v strokovni literaturi, pošiljanje na specializacijo, izmenjava obiskov, strokovnih predavanj in podobno, kakor tudi sodelovanje med delovnimi organizacijami ter republikami in pokrajinama. Pri tem se specializacija kaže kot posebno pomemben dejavnik.
11. V splošnem si je treba prizadevati za izboljšanje ravni tehnično-tehnoloških sredstev za delo (stroji, oprema, instrumenti in podobno), zlasti pa to velja za področje storitvenih dejavnosti, ki jih opravljajo občinske geodetske uprave, ker je pri večini na tem področju opazen znaten zaostanek.
12. Bitka za povečanje produktivnosti se mora kazati v vseh navedenih oblikah pri določanju osnovnih smernic razvoja geodetske stroke ter utrjevanju njenih nalog v prihodnjem srednjeročnem planu, začevši s programiranjem nalog, določanjem finančnih virov in organizacijskih oblik pa tja do proučevanja kadrovskih, izobraževalnih in drugih odločitev.
13. Zveza geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije mora kot organizator in pobudnik tega posvetovanja na najprimernejši način seznaniti ustrezna predstavniška telesa, upravne organe in posamezne ustanove s temi zaključki s primerno obrazložitvijo.

Posvetovanje priporoča Predsedstvu Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije, naj prek svojih organov, organizacij Zveze geodetskih inženirjev in geometrov ter članstva daje pomoč in podporo pri izvajanju teh zaključkov.

Udeleženci posvetovanja o
produktivnosti dela v geodetski
stroki

SVOBODNA MENJAVA DELA, SREDNJEROČNI PLANI IN GEODETSKA SLUŽBA

Smo v času intenzivnih priprav srednjeročnih planov vseh družbenopolitičnih skupnosti od federacije, republike do občine, samoupravnih interesnih in drugih skupnosti kot tudi organizacij združenega dela. Kako pa je s pripravo geodetskih planov za obdobje 1981-1985? Preden povem kaj več o pripravi in vsebini geodetskih planov, naj navedem nekaj ugotovitev oziroma misli o svobodni menjavi dela in dejavnosti geodetske službe, ker to neposredno vpliva na pripravo geodetskih planov.

V letošnjem letu je bila že v nekaj gradivih, ki obravnavajo razvoj geodetske službe, postavljena zahteva, da je treba pristojnosti, financiranje in programiranje nalog geodetske službe uskladiti z novimi družbenoekonomskimi in samoupravnimi odnosi in jih organizirati v skladu z načeli svobodne menjave dela ter zadovoljiti potrebe in interese ter pravice in obveznosti vseh uporabnikov geodetskih podatkov in storitev kot tudi izvajalcev teh nalog. O enem izmed takih gradiv predlogu Stališč, sklepov in priporočil o nadaljnjem razvoju geodetske službe v SR Sloveniji je razpravljal tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter odbora Skupščine SR Slovenije. Navedena odbora sta posebej poudarila problem financiranja in izvajanja geodetskih del ter ugotovila, da je treba tudi na tem področju proučiti možnost uveljavitve svobodne menjave dela ter zagotoviti upoštevanje potreb in interesov vseh uporabnikov geodetskih podatkov in storitev.

Da je treba načela svobodne menjave dela uveljaviti v izvajanju operativnih nalog in storitev geodetske službe, nas obvezujejo tudi določbe republiškega Zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela, ki je bil sprejet letos (Uradni list SRS, št. 17/79). Ta zakon določa, da načela svobodne menjave dela veljajo med drugim tudi za dejavnosti materialne proizvodnje, v katerih delovanje tržnih zakonitosti ni edina podlaga za usklajevanje dela in potreb ter za vrednotenje rezultatov dela in pridobivanje dohodka. To pa vsekakor velja za izvedbo operativnih nalog in storitev geodetske službe, ki jih izvajajo geodetske delovne organizacije, katerim so ta dela dana v izvajanje na osnovi poveritve geodetskega upravnega organa oziroma pooblastila občine.

Navedeni zakon tudi določa, da se s samoupravnimi sporazumi med izvajalci storitev ali dejavnosti in uporabniki teh storitev uresničuje svobodna menjava dela na osnovi samoupravno ugotovljenih potreb in interesov dohodkovnih možnosti ter tehničnih in kadrovskega zmogljivosti. Tako bi naj s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov urejali uporabniki in izvajalci medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti. S temi sporazumi o temeljnih planov opredelijo udeleženci predmet svobodne menjave dela in način uresničevanja svobodne menjave dela. Tako bi predmetni sporazumi med drugim urejevali tudi program storitev ali izvrševanje dejavnosti, osnove in merila za določanje cene, osnove in merila za zagotavljanje sredstev.

Glede uresničevanja svobodne menjave dela zakon določa dva načina, in sicer v neposrednih odnosih (neposredna svobodna menjava dela) ali v samoupravni interesni skupnosti, ki se izvede na podlagi samoupravnega sporazuma oziroma pogodbe med uporabniki in izvajalci. Menim, da je za izvedbo operativnih nalog in storitev geodetske službe primernejša neposredna svobodna menjava dela, to toliko prej, ker mora kot uporabnik operativnih nalog geodetske službe tudi v prihodnje s precejšnjo veljavo nastopati tudi družbenopolitična skupnost.

Dalje kot uporabniki nalog geodetske službe najbrž ne bodo neposredno nastopale vedno samoupravne interesne skupnosti, temveč tudi posamezni subjekti samoupravnih interesnih skupnosti.

Ob dosedanjem razmišljanju oziroma naštevanju načel o svobodni menjavi dela se nam zastavlja vprašanje, kaj bi bilo treba storiti, da bi ta načela izvajali oziroma uporabljali tudi v dejavnosti

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SR Slovenije
dipl.ing.geod., namestnik direktorja
prispelo v objavo 1979-10-05.

geodetske službe. Vsebinsko bi bilo treba v obstoječih zakonih, ki urejajo področje geodetske službe, zemljiškega katastra, temeljne geodetske izmere in katastra komunalnih naprav, izvesti nekatere spremembe. V Zakonu o geodetski službi bi se odpravila institucija poveritve geodetskih delovnih organizacij za izvedbo nalog geodetske službe in ostale določbe, ki so neposredno vezane na poveritev, to je izvajanje srednjeročnih in letnih programov geodetskih del, kakor tudi posebni sporazumi z geodetsko delovno organizacijo za sklepanje pogodb. V zakonih o zemljiškem katastru, o temeljni geodetski izmeri in katastru komunalnih naprav bi bilo treba spremeniti pristojnosti družbenopolitičnih skupnosti - SR Slovenije in občin - in sicer tako, da zadevna skupnost le "skrbi" za izvedbo določenih nalog geodetske službe, namesto dosedanjih opredelitev, da jih "programira in financira". Prav tako bi bilo treba izvesti nekatere spremembe v postopku sprejemanja srednjeročnih programov geodetskih del ali pa celo te določbe v celoti opustiti. Določbe, da je dejavnost geodetske službe splošnega pomena za SR Slovenijo in da je strokovna operativna dejavnost posebnega družbenega pomena, bi morala obveljati tudi v prihodnje.

Seveda pa bi morali zadeve, ki bi jih opustili oziroma spremenili v zakonih, reševati po samoupravni poti s samoupravnimi sporazumi o temeljih srednjeročnega plana razvoja geodetske službe v republiki in v občinah. Glede na značaj dejavnosti geodetske službe bi bilo treba z navedenimi samoupravnimi sporazumi urediti poleg konkretnega srednjeročnega programa geodetskih del tudi nekatera splošna načela za razvoj in organiziranost geodetske službe, ki presega v srednjeročno obdobje. V konkretnem srednjeročnem programu geodetskih del pa bi določili obseg del, potrebna sredstva, višino sofinanciranja uporabnikov, izvajalce, roke, pravice sofinancerjev in drugo. Med financerje izvedbe srednjeročnih programov geodetskih del je treba vključiti poleg družbenopolitične skupnosti tudi samoupravne interesne skupnosti oziroma subjekte teh skupnosti, ki neposredno uporabljajo izdelke geodetske službe. Samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega plana razvoja geodetske službe v republiki sklenejo republika in vse občine in samoupravne interesne skupnosti republiškega in regijskega pomena ter izvajalci plana. V občini pa sklenejo tak sporazum občina, samoupravne interesne skupnosti občinskega in regijskega pomena, ki niso podpisniki republiškega plana, ter izvajalci plana.

Plan razvoja geodetske službe v republiki naj bi vseboval glede na dosedanje srednjeročne republiške programe nekatere novosti. Tako naj bi se z republiškim planom razvoja geodetske službe zagotavljala sredstva za zagotovitev minimalnega geodetskega standarda v občinah. S posebnimi načeli bi določili financiranje in izvajanje nekaterih nalog, za izvedbo katerih mora sicer skrbeti občina. Osnovni razlog za navedeno odločitev je to, da je stanje posameznih nalog iz občinske pristojnosti po občinah zelo različno. Upravičenost in potrebnost take odločitve pa izhaja tudi iz ugotovitve, da so vse zadeve geodetske službe splošnega pomena za republiko in da obstaja neposreden republiški interes pri vrsti nalog geodetske službe, ki so sicer v pristojnosti občin. Ta republiški interes se kaže v izdelavi nekaterih evidenc na ravni republike (register območij teritorialnih enot za območje SR Slovenije, geodetska prostorska dokumentacija republike, prostorski informacijski sistem) ter zagotovitvi enotnih pravic in obveznosti občanov (davki in prispevki, vezani na zemljiški kataster) kot tudi neposredni uporabi izdelkov geodetske službe v planske in druge namene po republiških organih in organizacijah ter samoupravnih interesnih skupnostih.

Seveda uvedba novih načel svobodne menjave dela v geodetski dejavnosti ne bo ne lahka ne hitra, saj gre vsekakor za proces in zaradi tega zadeve ni mogoče izvesti z enkratno akcijo. Mogoče bodo v prihodnjem srednjeročnem obdobju potrebne šečasne rešitve, ker nam bo zmanjkalo časa ali pa tudi pripravljenosti za doslednejšo uveljavitev novih načel. Vsekakor pa nas stališča nekaterih organov, novih predpisov, ki so že bili sprejeti ali se še pripravljajo (družbeno planiranje, družbeni sistem informiranja) in nekateri konfliktni problemi geodetske službe obvezujejo, da omogočimo, da se bo vsaj začel proces uvajanja načel svobodne menjave dela tudi v geodetski dejavnosti.

BRANKO KOROŠEC, NAŠ PROSTOR V ČASU IN PROJEKCIJI

Oris razvoja zemljemerstva, kartografije in prostorskega urejanja na osrednjem Slovenskem. Izdal in založil Geodetski zavod SR Slovenije s sodelovanjem Geodetske uprave SRS, Ljubljana 1979. 298 strani velikega formata, številni fotoposnetki in druge ilustracije.

Ob vabilu, naj napišem za Geodetski vestnik poročilo o tem dragocenem in vsebinsko izredno bogatem delu, s katerim so nas razveselile naše vodilne geodetske ustanove ob 35-letnici geodetske službe v SRS, ne kaže ponavljati, kar sem bil napisal že v strokovni oceni rokopisa, ko je bil predložen, pa tudi ne, kar sem bil skušal na kratko označiti v spremni besedi na uvodni strani knjige. Pač pa želim k že povedanemu dodati še nekaj misli in presojo, ki so se mi porodile zdaj, ko je knjiga z vso svojo bogato in resno vsebino ter nič manj bogato opremo pred nami.

Predvsem bi rad podčrtal, da pomeni knjiga izreden in razveseljiv, pa tudi docela nov dogodek v slovenski knjižni proizvodnji. Navajeni smo namreč, da se v zgodovini naše kulturne dediščine ukvarjamo skoraj samo s književnostjo in umetnostjo, pa morda še z nekaterimi humanističnimi značnostmi, veliko manj že z naravoslovnimi in še manj s tehničnimi strokami; še posebno pa smo geodezijo, včasih kar nekam podcenjevalno označeno po domače kot "zemljemerstvo", in prav tako kartografijo šteli navadno le med koristne "veščine", ki so komaj kje na robu t.i. "kulture". Knjiga Branka Korošca s širokim zajetjem zgodovine našega prostora, njegovega oblikovanja in upodabljanja nas nedvomno lahko prepriča o nasprotnem: da so za slovensko kulturno zgodovino poleg imen naših pesnikov, pisateljev in umetnikov prav tako pomembna številna, večini Slovencev komaj kaj znana imena "zemljemercev", "kartografov" in "projektantov", ki so bili našega rodu ali so se uveljavljali na našem prostoru. Če smo od ljudi, ki so se ukvarjali s tem prostorom, ga urejevali, opisovali ali upodabljali, še precej vedeli o Valvasorju, pa morda še o Herbersteinu, Gruberju, Florjančiču, Hacquetu, Vegi, Freyerju, Kozlerju, Kocenu in še nekaterih drugih, pa nas Korošec v svoji knjigi uvaža v precej manj znan, če ne sploh neznan svet. Pred nami razgrinja manj vidno, pa zato nič manj zaslužno vrsto mož in širših delovnih krogov, ki so se uveljavljali na naših tleh na "zemljemerskem" in z njim povezanih delovnih področjih. Dolga vrsta jih je, tako dolga, da jih v tem poročilu ne kaže naštevati. Naj omenimo samo nekatere, na primer Ivana Klobučariča iz 16. stoletja, pa t.i. Lambertov krog "cestnih" kartografov z Elsnerjem na čelu ter Steiberg-Mrakovo zemljemersko-kartografsko šolo iz Idrije, dalje Ljubljancana Jožefa Šemerla, načrtovalca plovne poti po Savi, avtorja gozdnih cestnih kart Mihaela Bonna pa še avtorja atlanta notranjeavstrijskih pokrajin Kindermana, vse iz 18. stoletja. Vsa ta in še mnoga druga, nam doslej povečini malo znana imena nam predstavlja Koroščeva knjiga, in to s temeljitostjo, ki ne dopušča, da bi ostala čisto v senci zgoraj naštetih bolj znanih imen.

Posebno priznanje pa zasluži Koroščeva knjiga ne samo zato, ker odpira manj znano stran kulturne zgodovine na slovenskih tleh, temveč zaradi posebne širine svojega koncepta. V njej namreč ne gre samo za zgodovino zemljemerstva samega, za razvoj njegove tehnike in njegovega instrumentarija, čeprav je na tej strani morda najmočnejši in raziskovalno najgloblji poudarek. Gre tudi za kritično analizo posameznih smeri zemljemerske dejavnosti in njenih kartografskih proizvodov, predvsem pa tudi za izčrpno tolmačenje praktičnih potreb časa, v katerem so nastajale in se razvijale. Te potrebe in zahteve so rastle, nastajale in se spreminjale s časom: od potreb po utrjevanju meje proti Turkom v 16. stoletju do potreb po urejevanju plovnih poti po Savi in Ljubljanici, osuševanju in melioraciji Ljubljanskega barja, graditvi in izboljšavi cestnega omrežja, zlasti od dobe merkantilizma dalje, s tem povezanih zahtev mitninske in carinske službe, pozneje, na pragu 18. in 19. stoletja, v razdobju napoleonskih vojn in po njih, povečanih zahtev vojaštva po dobrih kartah

*61000, YU, Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti
akademik, prof. dr.
Prispelo v objavo 1979-10-04.

in približno v istem času, v dobi terezijških, jožefinskih in franciscejskih zemljiških reform, potrebna novo urejevane davčne in katastrske službe in tudi še pozneje vse 19. stoletje, zlasti v času zemljiške odveze, stopnjujočih se zahtev zemljiške politike. Dogajanja, ki so pogajevala te zahteve, so povsod tudi po svojem vsebinskem bistvu nazorno orisana. Razvoj zemljemerstva in kartografije je torej vedno in povsod osvetljen v širokem okviru splošnega zgodovinskega, zlasti družbeno-gospodarskega dogajanja. Zato je povsem na mestu, da je avtor že v podnaslov svojega dela zapisal izraz "prostorsko urejanje", saj se dejansko skoz vso knjigo vleče kot rdeča nit tesna povezanost razvoja zemljemerstva s prostorskimi načrtovanji, projekti in celo "veleprojekti", od zasnutka Gruberjevega prekopa in načrtovanja plovbe med Zalogom in Brežicami ter plovnih kanalov pri Fužinah vse do - če smemo tako reči s sodobnim izrazom - urbanističnih in siceršnjih prostorsko-načrtovalnih problemov Ljubljane, ki so se stopnjevali zlasti od druge polovice 19. stoletja dalje. Kakor pri obravnavanju zemljiškoposestne in davčne problematike se avtor tudi ob obravnavanju prostorskega urejanja močno pogloblja celo v njegove organizacijske osnove; tako nam med drugim jasno predstavi, kako odločilno vlogo so imele ob prehodu v začetke modernega načrtovalnega dela v drugi polovici 19. stoletja ustanove, kakršne so bile takrat na Kranjskem Deželno gradbeno ravnateljstvo pa ljubljanski Mestni stavbinski urad in Kranjska stavbna družba.

Vsa ta povezanost zemljemerstva in kartografije s kompleksno in aktualno prostorsko problematiko se je z družbenogospodarskim razvojem stopnjevala in se je nezadržno stopnjevala zlasti od dobe merkantilizma in še bolj od dobe industrijsko-železniške revolucije dalje. Zato je seveda, bolj ko se bližamo sedanjosti, vedno bolj nujno pa tudi čedalje bolj težavno spremljati razvoj zemljemerstva in kartografije, ne da bi spremljali dogajanja v celotni kompleksni problematiki prostora in njegove strukture. Ker spada tudi sodobna geografska znanost med tiste stroke, ki šteje spremljanje tega razvoja med svoje glavne delovne naloge, imamo geografi pri prebiranju Koroščeve knjige, bolj ko se bližamo njenim zadnjim odstavkom, čedalje močnejši vtis, da se naša zanimanja - hote ali nehoti - vedno bolj zblížujejo med seboj. Isti občutek opazimo tudi pri avtorju knjige, saj v sklepnih poglavjih (10. in 11.) dejansko spremlja tudi razvoj slovenske geografije, čeprav seveda predvsem njeno kartografsko dejavnost.

Tudi s te plati je velika zasluga knjige, da si je znala snov, ki je tako nenavadno obsežna in bogata, da nam avtor s tem, da jo je zbral, naravnost imponira, pregledno razporediti po poglavjih. Razvojna periodizacija, ki jo pomenijo ta poglavja, pa ni samo formalna ali morda prenesena iz običajne splošne zgodovinske periodizacije, temveč se opira predvsem na kriterije razvoja obravnavane snovi. Vsako poglavje se začne z uvodom, ki skuša opredeliti njegovo bistvo, tako z vidika zemljemerske tehnike (instrumentarija) in kartografske zasnove (projekcije, metode prikazovanja reliefa) kakor tudi z vidika zgodovinskega okolja in njegovih potreb po zemljemerskih in kartografskih sredstvih.

Tako so v 1. poglavju obravnavani, bolj z vidika splošnega razvoja v svetu, prvi začetki zemljemerske dejavnosti. V 2. poglavju je obdelana antika, to se pravi za naše kraje pomembna rimska doba, ko se že pojavi ena od rdečih niti, ki se vleče skoz vso knjigo (regulacije Ljubljance in Ljubljanskega barja), v 3. poglavju t.i. "obdobje somraka", t.j. zgodnji srednji vek, ki dejansko pomeni "somrak" tudi za zemljemerstvo in kartografijo. 4. poglavje z naslovom Od Herbersteina do Vischerja (takratnega kartografa in topografa Štajerske) obravnava razdobje nekako od prve polovice 16. do konca 17. stoletja, 5. poglavje z naslovom Čas pred terezijanskimi reformami pa poseže že v prvo polovico 18. stoletja, v ta za zgodovino zemljemerstva izredno bogati čas, vezan na naraščajoči pomen plovnih poti, cest in rudarstva, zlasti idrijskega. To je tudi čas, ko je nastala Florjančičeva karta Kranjske in zasnutek terezijanskega katastra. Nadaljevanje tega razvoja v drugi polovici 18. stoletja obravnava knjiga v 6. poglavju z značilnim naslovom Veleprojekti. Takrat se je zemljemerstvo že opiralo na nove astronomsko-geodetske meritve Cassinija, hkrati pa je čedalje bolj služilo vojaškim potrebam in nič manj za izboljšave t.i. komercialnih cest, povezanih pri nas predvsem z rastjo Trsta. Dalje je služilo tudi potrebam rudarstva (z Mrakovo idrijsko jamemersko šolo) in za projekte plovnih poti (Šemerl), z davčno rektifikacijo Marije Terezije pa tudi za urejevanje zemljiških razmer, ki so na naši vasi doživljale že takrat prve korenite spremembe. To razdobje kakor tudi doba Ilirskih provinc, ki jo obravnava 7. poglavje, je bilo na sploh čas vedno močnejše katastrske geodezije, saj je nastal takrat po jožefinskem katastru sloviti franciscejski kataster, hkrati pa tudi, nemalo pod vplivom napoleonskih vojn, čas čedalje večjega zanimanja voj-

ske za zemljemersko in kartografsko dejavnost, kar dokazuje pri nas poživiljena dejavnost dunajskega vojno-geografskega inštituta; le-ta je izdal takrat nove topografske karte v merilu 1 : 28.800, s čimer je bilo posredno določeno tudi merilo katastrskih zemljiških map.

V 8. poglavju knjige je obdelano t.i. predmarčno obdobje (1816-1848), značilno po prvih začetkih industrije in pripravah za graditev železnic, po nadaljevanju osuševalnih prizadevanj na Barju pa po organiziranih začetkih prostorskega načrtovalnega dela, zlasti v Ljubljani, ob čemer je nastajalo tudi čedalje več mestnih načrtov. To je tudi čas nastanka Freyerjeve karte Kranjske, oprte na avstrijsko generalštabno karto iz leta 1834.

Leto 1848 pomeni seveda tudi v razvoju obravnavane problematike močan prelom. Korošec se ga loti v svojem 9. poglavju z naslovom Od zemljiške odveze do potresa 1895, v katerem izvemo marsikaj ne samo o zemljiški odvezi ter o reambulacijah katastra, temveč tudi še naprej o Barju, o cestah in prograh, o potrebah naraščajoče industrije, ki jo označuje ustanovitev TPD, o gradnji cest za odvažanje notranjskega lesa, katerega vrednost se je kakor povsod drugod v tistem času skokovito večala, o ureditvenih problemih Ljubljane in seveda tudi o takrat nastali Kozlerjevi karti, o Blažu Kocenu in njegovih atlantih ter o začetkih kartografskih in geografskih prizadevanj Slovenske matice.

Naprej, v najbližjo polpreteklost nas vodi 10. poglavje, ki obravnava razdobje 1895-1918. Geodetskotehnično je to doba uveljavitve fotografskega snemanja in ustreznih aparatov. Vsebinsko je to čas nadaljnjega urejanja zemljiških razmer, regulacijskih načrtov (še dalje tudi Barja), urejanja mest, zlasti Ljubljane z znanimi regulacijskimi načrti Goričana Maksa Fabianija, Adolfa Wolfa in končno Cirila Kocha. V tem času se je uveljavila tudi nova, še dolgo nadvse uporabna avstrijska specialka v merilu 1 : 75.000, kartografsko in geografsko dejavnost pa je živahno razvijala tudi Slovenska matica s pripravo Zemljevida slovenskega ozemlja v merilu 1 : 200.000 in z izdajanjem serije zgodovinsko-zemljepisnih knjig o slovenskih deželah, znane pod imenom Slovenska zemlja.

Knjigo zaključuje 11. poglavje z naslovom Med obema vojnama, v katerem izvemo marsikaj o agrarni reformi in katastru v novi državi, o nadaljnjih regulacijskih delih, projektih in gradnjah, o spremenljivih uspehih usmerjanja "urbanizacije" Ljubljane, o t.i. "Plečnikovi dobi" razvoja Ljubljane pa o vplivu okrepljene mednarodne organizacije geodetov in silnega napredka geodetskega instrumentarija. V to poglavje je uvrščen tudi izčrpen pregled razvoja šolanja naših geodetov do danes, kritično pretreseni pa so tudi zemljevidi vseh vrst za Slovenijo ali posamezne slovenske pokrajine, ki so takrat izhajali v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu ter bili deloma še natisnjeni na Dunaju. Obravnavane so seveda tudi nove topografske karte Vojnogeografskega inštituta v Beogradu.

Kakor smo že omenili, se avtor ravno v tem poglavju obširno dotika tudi dejavnosti, ki se je rodila prav takrat, v medvojni dobi - sodobne slovenske geografije. Zanima ga seveda predvsem kartografsko delo, ki so ga opravljali ali vodili geografi (Bohinec, Planina, Savnik) v sodelovanju s kartografi (Finžgar, Selan), omenja pa tudi geografske publikacije, kot so Geografski vestnik, Krajevni leksikon Dravske banovine, Melikova Slovenija itd. Tem publikacijam po pravici zamerja, da je v njih precej zanemarjena kartografska stran; pri tem pa ne smemo prezreti, da je bilo tega krivo pomanjkanje kolikor toliko ustreznih finančnih sredstev.

Ob avtorjevih navedbah o takratni dejavnosti slovenskih geografov pa bi vendar rad popravil nekatere manjše in nič kaj bistvene avtorjeve spodrsaljaje ali pomote. Tako so sicer kartografske in pedagoške zasluge prof. Bohinca pravilno podčrtane, v zvezi z njim pa se je avtorju prikradla netačnost, ko govori o njegovi vrnitvi z zagrebške univerze, na kateri ni nikdar deloval; čisto točna ni tudi navedba o medsebojni pomoči med prof. Bohincem in Finžgarjem, saj je bil Finžgar kot kartograf predvsem pomočnik prof. Melika in je tako dolga leta tudi vodil kartografski oddelek Geografskega inštituta na SAZU. Dalje je sicer res, da je bila študija z naslovom Gospodarska struktura Slovenije v luči poklicne statistike in delavskega zavarovanja prva slovenska skupinska geografska študija in da je podbudo zanjo dal prof. Melik, ni pa točno, da jo je pripravila "vodilna skupina slovenskih geografov", kakršna je označena v avtorjevem besedilu, temveč je to storil delovni kolektiv takratnega Geografskega inštituta univerze, ki je vključeval tudi skupino tedanjih

študentov. Prav tako gre za pomoto v pripombi 32 k temu poglavju, v kateri senavaja, da je k recenziji Krajevnega leksikona v Geografskem vestniku 1940 prispeval svoje kritične pripombe o zgodovini v leksikonu prof.dr.B. Saria. To je bil prispevek dr. M.Kosa. prof. Saria pa se je v posebnem prispevku dotaknil le arheologije v leksikonu. To so seveda majhne napake, ki jih navajam le zato, da bi opozoril avtorja, ki nam obljublja nadaljevanje svojega dela za čas narodne in socialne osvoboditve ter utrjevanja nove socialistične ureditve, naj bo poostreno previden in kritičen, ker bo potreboval pri obravnavanju še širših, kompleksnejših in še bolj neposredno aktualnih dogajanj v tem času.

Vsekakor pa smo lahko prepričani, da bo avtor spričo znanstvene resnosti in raziskovalne vneme, ki ju je pokazal s svojo knjigo, z velikim uspehom opravil tudi to nadaljnje delo, kar je želja nas vseh. Ob tem pa si spričo velikanskega nakopičenega gradiva, ki ga je zbral in obdelal že v tej knjigi, želimo tudi, da bi ga napravil še preglednejšega in uporabnejšega z ustreznimi registri, saj je tak register, vsaj imenski, edina stvar, ki jo ob sicer vzorni in razkošni opremi knjige neka-ko pogrešamo.

Naj sklenem: avtor je lahko na to svoje delo, ki je bogat in mnogostranski prispevek k naši kulturni zgodovini, ponosen. Lahko pa smo tudi hvaležni našima dvema vodilnima geodetskima ustanovama, da sta se zavzeli za njegovo tako tehtno in reprezentativno izdajo. Dokazali sta, da ju vodijo strokovnjaki, ki jih res lahko imenujemo "kulturne geodete" v najžlahtnejšem pomenu besede.

NAŠ PROSTOR V ČASU IN PROJEKCIJI

Oris razvoja zemljemerstva, kartografije in prostorskega urejevanja na osrednjem Slovenskem

P o v z e t e k

Hotenje, da bi si ohranili talno podobo svojega tudi v dan današnji naravnega okolja in kultivacijskih posegov vanj izpričuje stenska risba pri Capu del Monte v Italiji, ki je najstarejša doslej odkrita predzgodovinska "gospodarska karta" nekega ozemlja v Evropi. Na zgodovinskem ozemlju Slovenije segajo stvarni dokazi organiziranega zemljemerstva v obdobje rimske zasedbe ter v čas gradnje vojaških taborišč (Emona, Ločica ob Savinji, Vel. Malence), mest in naselij ob odličnih vojaških cestah proti Črnem morju in srednjem Podonavju. Poenostavljeno podobo našega ozemlja pod Rimljani podaja itinerarna karta Tabula Peutingeriana.

Ozemlje današnje Slovenije je bilo bolj ali manj nazorno upodobljeno na vseh starejših srednjeevropskih zemljevidih (Guido, Idrisi, "Ebstorfska karta", Fra Mauro), vendar doslednejših topografskih ponazoritev in kartiranj slovenskega obalpskega prostra vse do Kuzana, Etzlauba in Waldseemüllerja v 15. in 16. stoletju ni bilo. Razdrobljeni tujerodni fevdni posestniški red je izterjeval naturalne dajatve in obveznosti (tlako) od slovenskega podložnika po zapisanih donosnostih imenja v urbarjih, ki je na podlagi njihove "stare pravde" slovenski kmet pozival k uporom v 16. stoletju. V tem času je dal izrisati diplomat in potopisec Herberstein karto Rusije, avguštinec Clobucciarich (Klobučarič) z otoka Krka pa je začel skicirati mestne vedute in ozemeljske krokije za zemljevid slovenskega dela notranje-avstrijskih dednih dežel. Pteroni in Stier sta izrisala talne in flortifikacijske načrte večine slovenskih mest, konec 17. stoletja je objavil polihistor, topograf, kartograf in zemljemerec J.W. Valvasor edinstveno topografsko delo Slava Vojvodine Kranjske. Njegovi Topografiji Koroške je dodal Vischer s Topografijo Štajerske in slovito Fertilissimo topografsko podobo slovenskih dežel na ravni topografskih del in kartografije Merkatorjeve šole in Homannovih in Lotterjevih atlantov.

V politično in gospodarsko razgibanem 18. stoletju se je začela široko zasnovana gospodarska izraba in preobrazba slovenskih dežel v korist habsburške krone. Popravilo glavnih cest z Dunaja proti morju in edinemu habsburškemu pristanišču, Trstu, je zaposlilo dunajske in domače zemljemerce. Politehnik, zemljemerec in kartograf ter konstruktor prvega izpričanega na Slovenskem izdelanega merilnega instrumenta F.A. Steinberg je izdelal tedaj načrte notranjskih cest, vodne poti in kot upravnik rudnika živega srebra v Idriji je ustanovil prvo jamomersko in zemljemersko ter kartografsko šolo pri nas. Njegova učenca in naslednika, brata Anton in Jožef Mrak, sta vzgojila vrsto zemljemercev in kartografov, ki so izdelovali poleg rudoslednih tudi gozdne, mitninske, carinske in - pred zemljiškim katastrom - prve posestniške topografske karte pri nas. Reforma cerkvene posesti na Slovenskem je navedla stiškega opata Florjančiča k učenju zemljemerstva; avtor zemljevida tedanje Kranjske, Ducatus Carnioliae Tabula Chorographica (1744), je po Marinonijevih navodilih za izmerjenje in mapiranje zemljiškega katastra v Lombardiji 1722. leta mapiral cistercijsko posest v Stični in v Bistri. Že v Valvasorjevem času spočeta zamisel o osušitvi Ljubljanskega barja in izboljšavi plovne poti prek Kranjske je doživela v načrtih Focke-Gersona, Durchlasserja in Zullianija realnejšo zasnovu, z Gruberjevim načrtom osušitve in gradnjo odvodnega prekopa pa prvo rešitev. Kultivacija in kolonizacija Barja je vključevala tudi delo deželnih in mestnih zemljemercev, izsolanih za risanje in geometrijo na ljubljanski šoli za umetnike in obrtnike. Deželna broderska komisija je konec osemdesetih let tega stoletja izmerila, zasnovala in izdelala

*61000, YU, Ljubljana, Linhartova 84
zgodovinar
Prispelo v objavo 1979-10-10

dotlej najobsežnejši ureditveni načrt plovbe po Savi: pri glavnem načrtovalcu tega veleprojekta in njenem ravnatelju Jožefu Šemerlu je prakticiral tudi Gruberjev učenec, kasnejši vojaški zemljemerec, znameniti matematik in balistik Jurij Vega.

Kratkotrajna francoska uprava Napoleonovih Ilirskih provinc zemljiškoposestniških razmer ni spremenjala, reformirala pa je šolstvo in upravo: v času francoske zasedbe je ljubljanski licej proučeval tudi zemljemerstvo. Restavrirana avstrijska uprava je dokončala v letih 1823 do 1827 prvi celoviti zemljiškoposestni kataster na osrednjem Slovenskem, "franciscejski kataster". Tedaj je deloval pri nas češki zemljemerec, gozdar in iznajditelj J. Ressel ter mapiral Krakovski gozd na Krškem polju, istrske rudokope in erarne gozdove pri Gorici; njegov pantograf pa se pri zemljemercih ni uveljavil. Leta 1846 je kustos deželnega muzeja Henrik Freyer izdal zemljevid vojvodine Kranjske v merilu 1 : 115.000 in z njim zapolnil vrzel, ki je v domači kartografiji nevarno zevala vse do Florjančiča dalje: med sicer številnimi zemljemerci in izobraženstvom te dobe ni najti kartografa s tolikšno podjetnostjo in znanjem. Deželna gradbena direkcija se je že po letu 1830 znova lotila regulacijskih vprašanj Barja in posodabljanja deželnih cest, deželni zemljiški urad je pripravil mapne liste stabilnega katastra ter talne načrte Barja in mesta. Zakon o zemljiški odvezi iz 1848 leta je kmetu fevdne obveznosti sicer odvzel in mu dal več pravic do zemlje, vendar ga je obenem pahnil tudi na pot obubožanja.

Rast industrije in prometa z naravnimi produkti dežele je pogojevala širjenje omrežja železnic, izboljševanje cest in gospodarnejšo izrabo zemlje. Deželna kmetijska družba je postala pobudnik nove agrarizacije Barja, za katerega osušitev je izdelal načrte inženir Podhajsky; deželno središče je skušalo utrditi pot svoje rasti s stavbnim redom. Narodnostno pobudniška Slovenska matica je izdala prva domoznanska dela predhodnikov slovenske znanstvene geografije v ciklu Slovenska zemlja - eden izmed njih, Peter Kozler, je pripravil s pomočjo širšega kroga narodnih prosvetiteljev Zemljevid slovenskih dežel. Kozler med sonarodnjaki ni našel kartografa za to mogočno delo: zato je moral dobiti pomoč dunajskega geografskega oddelka armade, ki je v teh in naslednjih letih opravila ne samo novo podrobno triangulacijo avstrijskih dežel, marveč tudi izdelala topografske specialke zanje. Siloviti potres leta 1895 je ljubljanske gradbene načrtovalce prisilil k učinkovitejšemu prostorskemu urejanju mesta in okolice. Vodneregulacijska in melioracijska dela, načrtno preurejanje mest in posodabljanje prometnega omrežja v deželi je oživel ob dobršni podpori domačega kapitala v desetletju pred prvo svetovno vojno, torej v času, ko je avstroogrška armada že dokončevala serije preglednih kart in specialk monarhije v metrskem merilu in moderni projekciji ter po fotogrametričnem postopku.

Napredek znanosti in tehnike v zadnjih desetletjih preteklega stoletja je dokončno razmejil obe smeri praktičnega zemljemerstva, agrarno zemljiško-davčno in inženirsko. Praktične zahteve slednje so jo dvigale na raven načrtovalcev, kar je sprožilo po drugem kongresu Mednarodnega združenja geometrov leta 1710 med evropskimi geometri vztrajna prizadevanja za priznanje enakega položaja z inženirji gradbenih strok. Ta prizadevanja so burila tudi sicer skromno število slovenskih članov deželne sekcije avstrijskega združenja in so se nadaljevala tudi v Jugoslaviji med obojema vojnoma. V letih pripravljanja regulacijskih načrtov Ljubljane, Maribora in drugih rastočih industrijskih središč Slovenije, v času Fabianijevih, Kochovih in potem Plečnikovih načrtov bodoče prostorske in zazidavne ureditve Ljubljane ter v povojni agrarni reformi in komasaciji zemljišč v stari Jugoslaviji je postajalo delo geometra vse bolj vidno in nujno. Na novi, nepopolni slovenski univerzi, ki je do zadnje vojne vzgojila generacijo vodilnih geografov, gradbenikov in arhitektov povojne dobe, je oddelek za geodezijo deloval le kratek čas. Tedaj vzgojena generacija geodetov in geometrov je doživela popolno uveljavitev geodetske stroke in znanja šele v novi socialistični Jugoslaviji.

Opomba:

NAŠ PROSTOR V ČASU IN PROJEKCIJI

Knjiga je izšla ob 35-letnici geodetske službe v SR Sloveniji.

Avtor: Branko Korošec

Izdali in založili: Geodetski zavod SRS, Geodetska uprava SRS in Raziskovalna skupnost SRS. Knjigo je natisnilo Časopisno založniško podjetje Delo v nakladi 5000 izvodov v aprilu 1979 leta. Obsega s kazalom in povzetkom v angleščini 300 strani z obilico grafičnih prilog, od katerih je 11 barvnih.

Knjiga je v prosti prodaji v vseh knjigarnah.

GV 23(1979) 3

ROTE - DOMŽALE

Sredi poletja, natančneje ob občinskem prazniku je Geodetska uprava izdala posebno publikacijo z omenjenim naslovom. Brez dvoma je to nov velik prispevek v publikacijski dejavnosti geodetske službe, da ne omenjam njene strokovne in metodološke vrednosti. Dvesto petdeset izvodov je prehitro pošlo in treba je bilo vezati še dodatnih sto. Tudi kartografski prikazi, ki so bili tiskani v 650 izvodih, so po dveh mesecih praktično pošli, poleg kart, vezanih v publikacijo, jih je kar 200 zahteval oddelek za SLO, da drugih porabnikov ne omenjam.

Kaj je osnovna vsebina publikacije?

Jedro tvori 55 po vrstnem redu oštevilčenih in zloženih kart v merilu 1 : 10.000. Osnovo tvori zmanjšan in reduciran prikaz vsebine TTN z opisi, prometno mrežo in mrežo naselij, tiskan v oranžni barvi. Na tej osnovi pa je v črni barvi tiskana celotna vsebina ROTE: vse meje teritorialnih enot z njihovimi šiframi ter hišne številke z ulicami in pripadajočimi znaki.

Sicer pa kratek uvod uporabnika najprej pouči o pomenu in uporabi publikacije in ga v kratkem seznanji s celotno vsebino in načinom iskanja informacij, ki jih vsebuje publikacija. Sledi karta v publikacijskem merilu s prikazom vseh krajevnih skupnosti v občini in oštevilčbo listov v več barvah. Tretji po vrsti je seznam naselij v občini po abecednem redu. Naselijem so vpisane še številke listov kart, na katerih so šifre naselij in statističnih okolijev, ime in šifra pripadajoče krajevne skupnosti in katastrske občine. Tako so dane vse osnovne prostorske povezave, uporabnik lahko svoje naselje, ulico in hišo zelo hitro najde na ustrezni karti. Na koncu je dodan še seznam vseh naselij, ki imajo ulice, in legenda, ki pojasnjuje uporabljene oznake na kartah.

Publikacija podaja v bistvu vse doslej dogovorjene elemente ROTE, razen površin in seznama hišnih števil po ulicah in naseljih. Lahko jo štejemo za nadgradnjo ROTE, saj v pregledni in priročni obliki podaja vrsto elementov iz vsebine ROTE. V zelo kratkem času je tudi povsem upravičila svoj namen. Pri tem pa seveda še zdaleč ne mislimo, da bi to v tem trenutku moral biti minimalen standard za vse občine.

Oglejmo si na kratko njene prednosti.

Teh je, najkrajše povedano, mnogo. Naj jih navedem vsaj nekaj:

- V procesu planiranja so podatki o natančnem poteku mej teritorialnih enot nepogrešljiv podatek za vse zvrsti prostorske in urbanistične dokumentacije in za ravni planiranja od krajevne skupnosti do republike.
- V (prostorskem) informacijskem sistemu zbrani podatki omogočajo distribucijo in obdelavo vseh številčnih podatkov na zelo majhno prostorsko enoto - statistični okoliš. Pomeni torej osnovo za lokacijo podatkov v prostor.
- V statističnih raziskavah omogoča eksaktno lociranje vseh iskanih podatkov. Je bistven instrument zanesljivosti zbiranja in obdelave ter spremljanja teženj statističnih raziskav.
- Tvori pomemben temelj za nastavitev registra (katastra) zgradb, saj vsebuje najpomembnejše izhodiščne podatke: lokacijo, hišno številko, prostorsko enoto in v osnovni dokumentaciji tudi parcelo in lastnika.

*61000, YU, Geodetska uprava SR Slovenije

ing.geod. vodja skupine za geodetsko-prostorsko dokumentacijo
Prispelo v objavo 1979-09-28

- Vsebuje osnovne elemente za izdelavo celovite geodetske prostorske dokumentacije.
- Končno in ne nazadnje pa je evidenca zlasti pomembna za raven občine, saj:
 - omogoča sistematičnost v procesu podeljevanja in evidentiranja hišnih števil, vnaprejšnje planiranje in rezervacijo hišnih števil in predvsem odpravo kaotičnega stanja na tem področju;
 - za SLO je posebnega pomena z vidika naše družbene samozaščite, obrambnih priprav, načrtovanja, hitre mobilizacije itd.;
 - inšpekcijskim službam omogoča registracijo posebnega stanja, planiranja obiskov itd.;
 - za krajevne skupnosti pomeni pomemben pregled stanja v prostoru in s tem možnosti boljšega planiranja;
 - za PTT, zdravstvo in druge službe pa je njen pomen zlasti pri orientaciji v prostoru, hitrem dostopu do bolnika, naslovnika...

Vse te lastnosti pa bodo seveda imeli tudi skupno dogovorjeni izdelki ROTE - združena kopija v merilu 1 : 5.000. Le nekoliko manj pregledni bodo, zaradi večjih listov, zaradi enobarvne tehnike in drugega.

Kaj pa njene pomanjkljivosti? Najprej moram seveda zapisati, da ne smemo pozabiti, da ima vsak prvenec svoje "otroške" pomanjkljivosti, ki jih tudi temu ne manjka. Poudariti pa je treba, da jih prednosti daleč prekašajo. Pomanjkljivosti navajam predvsem zaradi tega, da bi vse ostale lahko izpopolnili, torej izdelali še boljše.

- Naslov ni natančen, saj publikacija pomeni pregled ROTE, ki je izveden iz osnovne dokumentacije v merilu 1 : 5000 in ne vsebuje vseh elementov te osnovne dokumentacije.
- Že na naslovni strani in tudi na kartah bi morala biti vpisana stopnja zaupnosti.
- Kolofon je pomanjkljiv: ni razvidno celotno delo GU Domžale.
- Že v uvodu bi kazalo nekoliko podrobneje opisati samo konstrukcijo publikacije in način iskanja podatkov.
- Pregledna karta je po nepotrebem tiskana v velikem številu barv, predvsem pa ji manjka naslov in uporabnik ne ve, da gre za pregled po krajevnih skupnostih v občini in za zaporedno, interno oštevilčbo listov, ki je izdelana le zato, da hitro najdemo želeni podatek.
- V seznamu naselij bi bilo koristno povezati vsako naselje še s šifro krajevne skupnosti in katastrske občine ter vpisati površine.
- Pred glavnim delom publikacije - kartami - pogrešamo predvsem naslov s kratkim napotilom o vsebini in uporabi kart.
- Vsaka karta bi poleg stopnje zaupnosti morala vsebovati v naslovu še ime občine.
- V večini listov so hišne številke napisane izven zgradb, kar ponekod nekoliko moti pri opredelitvi pripadnosti hišne številke.
- Tudi znake za vikende in na novo zgrajene stavbe bi bilo bolje postaviti v same zgradbe.
- Ni jasno razvidno, ali razen na novo zgrajenih stavb še katera nima hišne številke; če so take, bi jih bilo treba posebej označiti.
- Zadnji list karte je očitno napačno tiskan.
- Brez naslova je pregled ulic.
- Pri pregledu ulic je pomanjkljiva označba, saj ni mogoče ugotoviti, na katerem listu je ulica.

- Legenda ne ustreza dogovorjenim oznakam, kar pa je treba pojasniti: z deli so namreč začeli, preden smo se skupno dogovorili o enotnih znakih. Legenda je zasnovana domiselno, vendar bi v komentarju (naslovu) h kartam morali uporabnika poučiti o uporabi legende.
- Opisi kart so neenotni: za nekatere liste so črni, za druge pa oranžni.
- Le nekateri listi imajo še kvadratno mrežo, ki rabi za iskanje ulic; isto bi lahko izvedli tudi za ostala naselja.
- Hišne številke v uličnih sistemih niso dosledno izpisane, da bi bila povsem jasna pripadnost ulici.

Menim, da sem bil v tem prispevku dovolj kritičen in predvsem pošten pri ocenjevanju omenjene, za geodetsko stroko in naš celotni družbeni sistem zelo pomembne publikacije. Povedati je treba, da je bila publikacija zelo dobro sprejeta v celotnem jugoslovanskem prostoru, da je poleg praktičnega in uporabnega izdelka za občino pomemben metodološki prispevek, ki daleč presega meje občine in republike. Še bolj pa mora biti in je za vse nas pomembno dejstvo, da smo kljub velikemu pomanjkanju kadrov uspešno zastavili delo pri izredno pomembni evidenci, ki jo je vse doslej naša družba pogrešala.

Naš cilj na sedanji stopnji razvoja ni in ne more biti taka publikacija za vsako občino. To je kvečjemu naša želja, ki jo bomo glede na možnosti realizirali ali pa tudi ne. Naš cilj pa je grafična dokumentacija v merilu 1 : 5000 z ustreznimi seznamami in v kasnejši fazi računalniška obdelava. Te aktivnosti pa z veliko prizadevnostjo večine geodetskih uprav občin uspešno potekajo, kljub prenekaterim težavam različne narave. Zato naj nam bo publikacija predvsem vzpodbuda za še bolj prizadevno izvajanje dogovorjenih aktivnosti pri nastavitvi ROTE. V medsebojnem sodelovanju, v strnjenih vrstah, v samoopovedovanju, v prilagajanju okolju, v širini, v spoznavanju svobode in v svobodnem dogovarjanju pa je velika moč, s katero bomo dokazali, da je geodetska služba mnogo mnogo več, kot si o njej še danes mnogi predstavljajo.

V prilogi objavljamo kot vzorec list ROTE, tiskan tako, kot je v publikaciji. Mnogi bralci našega glasila namreč publikacije v celoti še niso videli in si bodo tako ustvarili vsaj približno predstavbo o evidenci, ki jo geodetska upravna služba nastavlja v tem trenutku.

538900

ROTE

2

RADOMLJE

539430

5506 - 015

538930

PRESERJE

ŠKRJANČEVO

539450

5506 - 008

1959

539000

ZG. JARŠE

5506 - 003

1943

539320

538990

SR. JARŠE

KOLIČEVO

538800

SP. JARŠE

538980

5506 - 025

539340

VIR

539350

5

6

7

SODELOVANJE GEODETSKE IN STATISTIČNE SLUŽBE

1. Uvod

Geodetska služba zbira, obdeluje in objavlja vedno več podatkov o prostoru in dogajanjih v njem. Taka usmeritev, ki je rezultat družbenih potreb, zahteva vse širše in tesnejše sodelovanje geodetske službe tako s porabniki njenih informacij kot tudi z dajalci podatkov za njene potrebe.

Zato Geodetska uprava SR Slovenije navezuje vedno boljše stike tudi z Zavodom SR Slovenije za statistiko in prek njega s celo statistično službo. Sodelovanje republiških ustanov je določeno že po zakonu, vendar je to sodelovanje že preraslo običajne okvire. Prav tem odnosom je namenjen pričujoči prispevek.

2. Organizacija statistične službe

Statistična služba je zaradi narave dela, ki ga opravlja, organizirana precej centralistično. Zvezni zavod za statistiko je glavni organizator in koordinator vseh statističnih opazovanj in raziskav za območje vse države. Predvsem skrbi za enotnost metodologij, izdaja osnovne pravne predpise, s čimer omogoča enotnost in primerljivost ter enotno obdelavo in objavljanje podatkov.

Statistično službo na območjih republik oziroma pokrajin predstavljajo republiški in pokrajinski zavodi za statistiko. Ti so neposredno odgovorni Zveznemu zavodu za statistiko, dobivajo pa vedno večjo samostojnost, posebno še zaradi različne stopnje opremljenosti in večjih potreb nekaterih republik, kar se kaže predvsem pri načinu zbiranja, obdelave in objavljanja informacij.

V občinah je statistična služba različno organizirana: pretežno jo predstavljajo posamezni statistiki v okviru drugih služb ali pa je organizirana medobčinsko.

3. Področja sodelovanja

Sodelovanje Geodetske uprave SR Slovenije in Zavoda SR Slovenije za statistiko je še posebej zaživelo ob akciji za nastavitev registra območij teritorialnih enot - ROTE in evidenco hišnih števil - EHIŠ; to sodelovanje je bilo nujno potrebno za uspeh te akcije.

Vendar je sodelovanje še dosti širše. Geodetska uprava in Zavod za statistiko sodelujeta pri oblikovanju republiške zakonodaje (Zakon o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb ter zakona o registru stavb in stanovanj).

Geodetska uprava SR Slovenije sodeluje pri oblikovanju zveznih statističnih predpisov, s katerimi želi dobiti statistična služba sodobnejšo metodologijo in modernejše instrumente za svoja raziskovanja in opazovanja. Ker je to področje sodelovanja znano le zelo ozkemu krogu, želim podati o sodelovanju in o predpisih samih podrobnejšo informacijo.

Poudariti moram, da so statistiki iz republiškega in zveznega zavoda sprejeli naše sodelovanje, kar se je pokazalo ravno pri oblikovanju njihovih predpisov, saj so sprejeli veliko večino pripomb, danih na podlagi naših izkušenj.

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SR Slovenije
dipl.ing.geod. samostojni svetovalec
Prispelo v objavo 1979-10-04.

4. Zvezni predpisi

4.1. Navodilo za obnovo in ažurno vzdrževanje dokumentacije statističnih okolišev, Zvezni zavod za statistiko, 1979

Vsebina:

Kvaliteta podatkov je odvisna od natančnosti enot, v katerih se ti podatki zbirajo.

Podatki o prebivalstvu, gospodinjstvih in stanovanjih se zbirajo na osnovi teritorialnih enot (popisni in statistični okoliši) in je za njihovo kvaliteto izredno pomembna natančna določitev teritorialnih enot.

V preteklosti so se za potrebe popisov tvorile najrazličnejše teritorialne enote. Za boljšo kvaliteto podatkov, pridobljenih s popisi, so bili leta 1959 izoblikovani statistični okoliši kot stalna osnovna mreža, na katero se zbirajo podatki.

V mejah statističnih okolišev pa se oblikujejo popisni okoliši, ki obsegajo toliko popisovalnih enot, kot jih je en človek zmožen popisati v določenem času.

Navodilo obsega tri poglavja:

- metodološke osnove,
- naloge udeležencev revizije in vzdrževanja dokumentov statističnih okolišev,
- navodilo za izdelavo dokumentov statističnih okolišev.

V prvem poglavju so podani cilji revizije - najpomembnejši je ta, da bo revizija omogočila izdelavo zanesljivega okvira za vsa statistična raziskovanja, ki pa bo tudi podlaga za register teritorialnih enot.

Dalje so podana osnovna načela, v katerih se zahteva usklajenost naselij, krajevnih skupnosti in občin s statističnimi oziroma popisnimi okoliši.

Revizijo in vzdrževanje grafičnega dela dokumentacije statističnih okolišev izvajajo, kjer je mogoče, geodetske uprave.

Dokumentacija statističnih okolišev obsega osnovno in delovno dokumentacijo. Osnovna dokumentacija so temeljni topografski načrti z vrisanimi mejami statističnih in popisnih okolišev na podlagi dosedanjih skic in opisov statističnih okolišev ter seznam ulic s hišnimi številkami.

Podrobno so podatni kriteriji za oblikovanje popisnih okolišev znotraj statističnih.

Organizatorji in izvajalci so zvezni in republiški oziroma pokrajinski zavodi za statistiko, republiške geodetske uprave, strokovne občinske službe (geodetske uprave, komunalni organi, urbanistični zavodi ...), inštruktorji in kontrolorji.

Od nalog organizatorjev in izvajalcev navajam le naloge geodetskih uprav (republiških in občinskih). Republiške geodetske uprave imajo zelo odgovorno nalogo: predvsem so dolžne skrbeti za načrte in karte, prenos mej iz skic v načrte, izvajajo kontrolo in skrbijo za evidentiranje vseh teritorialnih enot, ulic in hišnih števil.

Občinske geodetske uprave operativno izvajajo zgoraj navedene naloge.

Za geodetsko službo v SR Sloveniji je najpomembnejše določilo, ki pravi, da se v republikah, v katerih je z zakonom, drugim pravnim predpisom ali dogovorom prenos mej statističnih okolišev v temeljne topografske načrte naloga republiških geodetskih uprav, revizija in vzdrževanje dokumentov statističnih okolišev opravlja po strokovnih navodilih teh uprav. Tako je omogočena racionalnejša in strokovnejša izdelava dokumentov statističnih okolišev, s tem pa je zagotovljena prostorska dokumentacija za register teritorialnih enot kot ena izmed osnov družbenega sistema informiranja in planiranja.

V tretjem poglavju so podana navodila za izdelavo dokumentacije statističnih okolišev v republikah, kjer republiške geodetske uprave doslej niso mogle prevzeti te naloge.

Kot dodatek je na koncu navodil še Podrobno tehnično navodilo za izdelavo grafičnih prikazov in znakov za izris mej in šifr teritorialnih enot, ki ga je izdal direktor geodetske uprave SR Slovenije. To navodilo velja le za SR Slovenijo. V celoti pa je preveden tudi slovenski delovni program za nastavitev ROTE z obrazložitvijo.

Pred končnim navodilom, katerega vsebino sem na kratko predstavil, sta bila pripravljena dva osnutka, na katera smo dali naslednje pripombe, ki so bile v večji meri upoštevane. Pripombe navajam, ker je iz njih razvidna pomanjkljivost osnutkov in naš prispevek k oblikovanju končnega navodila.

Premalo je bil poudarjen sodoben pristop, kakršnega smo v Sloveniji definirali v dogovoru med Geodetsko upravo SRS in Zavodom SRS za statistiko ter v soglasju Zavoda za družbeno planiranje.

Mešali so se pojmi skic in načrtov in možnosti, ki jih dajejo posamezna merila. S točnim prikazom na TTN-5 ni potreben še opis meja.

Kljub temu da je vrsta nalog tesno povezana z geodetsko upravno službo, le-ta ni bila omenjena.

Predlagali smo, naj snov razdelijo na dva dela. V prvem naj podajo začasne rešitve, ki bodo veljale za ta popis za vse republike in pokrajine, razen za SR Slovenijo, v drugem poglavju pa sodoben pristop z integracijo ustreznih strokovnih služb in se zavežejo, da bodo sodoben koncept za SFRJ realizirale do leta 1991.

4.2. Navodilo za nastavitev in vzdrževanje registra teritorialnih enot, osnutek, Zvezni zavod za statistiko, 1979

Vsebina osnutka:

Morda je nekoliko nenavadno, da prikazujem vsebino osnutka, vendar želim ravno na ta način podčrtati pomen sodelovanja geodetske službe pri oblikovanju končne vsebine navodila.

Podobno kot pri prejšnjem navodilu je vsebina razdeljena na naslednja poglavja:

- metodološke osnove registra teritorialnih enot;
- naloge nosilcev nastavitve in vzdrževanja registra teritorialnih enot;
- izpolnjevanje obrazcev;
- arhiviranje dokumentacije v registru teritorialnih enot.

Register teritorialnih enot pomeni osnovo za povezovanje celotnega statističnega sistema. Osnova za oblikovanje registra teritorialnih enot je avtomatiziran statistični kataster, vzpostavljen za popis l. 1961 in l. 1971, ko je bil ažuriran in prenesen na magnetne trakove.

Register teritorialnih enot na magnetnih trakovih kot usklajena evidenca najrazličnejših teritorialnih enot, oblikovanih po administrativnih, ekonomskih, demografskih ali drugih merilih, pomeni nedvoumno definiranje in identifikacijo vseh teritorialnih enot.

Register teritorialnih enot zajema območje celotne SFR Jugoslavije. Manjše enote tvorijo večje oziroma so njihov del.

Vsebina registra teritorialnih enot je naslednja:

1. Ime in šifra: - socialistične republike oziroma avtonomne pokrajine,
 - občine,
 - krajevne skupnosti,
 - matičnega območja;

2. ime in šifra ulice ali ime dela naselja;
3. hišna številka;
4. nadstropje ali številka stanovanja;
5. šifra poštne številke;
6. šifra statističnega okoliša;
7. številka popisnega okoliša v okviru statističnega okoliša in občine.

Enote registra teritorialnih enot so republika in avtonomna pokrajina, skupnosti občin, občine, krajevne skupnosti, urbana območja mest, matična območja, demografski rajoni, statistični in popisni okoliši, katastrske občine in poštna območja.

Osnutek navodila predlaga spremembo šifer, in sicer za naselja, kjer naj bi se šifra določala v mejah republike.

Izvajalci nastavitve in vzdrževanja registra teritorialnih enot so zvezni in republiški oziroma pokrajinski zavodi za statistiko, strokovne službe v občini in krajevne skupnosti.

V drugem poglavju so podrobno opredeljene naloge izvajalcev nastavitve in vzdrževanja registra teritorialnih enot. V okviru strokovnih služb v občini so omenjene tudi občinske geodetske uprave. Glede na stanje v drugih republikah je njihova naloga, da vodijo evidenco imen ulic in hišnih številk ter da jih vrisujejo v urbanistične in druge načrte in vodijo evidenco o pripadnosti ulic in posameznih stavb teritorialnim enotam.

V tretjem poglavju so priloženi obrazci za nastavitve in vodenje registra teritorialnih enot. Tudi tu, razen skice, ne predvidevajo nobenega grafičnega prikaza.

Arhiviranje dokumentacije registra teritorialnih enot se izvaja na podlagi kartotek in datotek.

Pripombe k osnutku:

Največja pomanjkljivost predlaganega osnutka je v tem, da uvaja register teritorialnih enot v obliki seznama, in ne v grafični obliki.

Menimo, da največje napake v statističnih opazovanjih povzročata ravno nepoznavanje teritorialnih enot, še posebej pa pripadnosti enot, ki se popisujejo, k posameznim teritorialnim enotam.

Od tod izhajajo v veliki večini tudi ostale pomanjkljivosti, še posebej nam je bilo nerazumljivo uvajanje registra teritorialnih enot, brez povezovanja s poprej uvedeno dokumentacijo statističnih okolišev, ki podaja osnove registra teritorialnih enot, kar pa je bilo upoštevano kasneje v navodilu o dokumentaciji statističnih okolišev.

V navodilu bi bilo treba jasno opredeliti, da v SR Sloveniji pri pripravi registra sodelujeta Geodetska uprava SR Slovenije iz Zavod SR Slovenije za statistiko. Register območij teritorialnih enot, ki se uvaja v SR Sloveniji, je treba jasno ločiti od registra teritorialnih enot.

Kljub temu, da pričakujemo, da bodo v končnem navodilu bolj upoštewane naše pripombe, bodo obstajale razlike med obema registroma predvsem v natančnosti izvedbe, saj v ostalih republikah nimajo temeljnih topografskih načrtov niti za večji del območij. Posledica tega bodo začasne rešitve na podlagi ostalih podlog ali celo skic.

V navodilu se uvajajo nove šifre, ki popolnoma podirajo dosedanji sistem šifr in bi njihova uvedba zahtevala veliko dodatnega časa in nepotrebnih stroškov.

Glavni izvajalec operativnih del (terenska identifikacija, grafični izris...) bo geodetska upravna služba, in sicer občinske uprave kot izvajalci del, republiška uprava pa kot usklajevalec in izvajalec del iz republiške pristojnosti.

4.3. Program in metodologija popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 1981

Ker gre za obširen dokument, ki se v bistvu ne dotika področja dela geodetske službe, ne navajam vsebine, h kateri iz istih vzrokov nismo dali pripomb. Opozoril bi le na pomanjkljivost popisa, ki je predviden s to metodologijo. Gre za to, da v popisu l. 1981 ne bodo popisovali stavb. To je bila ugotovitev, do katere so prišli vsi par abniki statističnih, zlasti prostorskih podatkov ne le v SR Sloveniji, ampak na območju vse Jugoslavije.

Po neuspelem poskusu, da bi dodali popisu še popis stavb v zveznem merilu, smo se v SR Sloveniji odločili, da bomo popis stavb izvedli v mejah republike. Tak predlog je bil sprejet tudi v posebnem odboru Izvršnega sveta SR Slovenije, ki je zadolžil Zavod za statistiko in Geodetsko upravo SR Slovenije, naj pripravita Zakon o registru stavb in stanovanj. Podatki, dobljeni s popisom, se bodo namreč uporabili kot osnova za register stavb in stanovanj.

5. In kako naprej?

Ugotovimo lahko, da je sodelovanje geodetske in statistične službe v SR Sloveniji že pokazalo prve širše rezultate, s katerimi pa še ne smemobiti zadovoljni.

Predvsem si moramo prizadevati, da bi uvedli register območij teritorialnih enot za območje vse SFR Jugoslavije, saj so že dosedanje izkušnje pokazale pravilnost odločitve o načinu nastavitve in vzdrževanja ROTE.

Zaradi pomanjkanja časa v tej fazi ni bilo mogoče uveljaviti našega pristopa na območju SFR Jugoslavije. Vsekakor pa moramo to doseči do naslednjega popisa l. 1991.

Ob današnjih rezultatih trdimo, da se bodo naša prizadevanja na področju registra območij teritorialnih enot in evidence hišnih števil, kjer bomo imeli še naprej največ stičnih točk s statistično službo, ob popisu l. 1981 pokazala kot edino pravilna za doseganje optimalnih rezultatov.

Prednosti pa se ne bodo pokazale le pri zbiranju, ampak tudi pri obdelavi in predvsem pri objavljanju statističnih podatkov, saj grafični prikazi ROTE in EHIŠ pomenijo idealne okvire za prikazovanje statističnih pa tudi drugih podatkov, katerih kvaliteta se s tem le poveča.

Register območij teritorialnih enot in evidencia hišnih števil pomenita osnovo za oblikovanje družbenega, še posebej pa prostorskega informacijskega sistema. Prav tako sta nepogrešljivi osnovi v procesu planiranja odločanja in spremljanja razvoja.

Prvi dokončni registri območij teritorialnih enot in evidence hišnih števil za območja posameznih občin vedno bolj potrjujejo pravilnost naših prizadevanj. Najrazličnejše službe v občinah, predvsem PTT in SLO, štejejo tako register kot evidenco za nujno potreben instrument pri njihovem delu.

Ob vseh teh dejstvih se bo še enkrat pokazala pravilnost sodelovanja geodetske in statistične službe, za katerega upamo, da bo preraslo v jugoslovansko prakso.

RAZMIŠLJANJE O PLANIRANJU V OBČINAH

Celotna naša družbena skupnost je pred pomembno in odgovorno nalogo. Pripraviti mora srednjeročne plane in kmalu tudi dolgoročne. Celotna družbena skupnost sem poudaril zato, ker bo nova generacija družbenih planov tako po tehniki priprav in sprejemanja kot po vsebini rezultat dela vseh nosilcev planiranja, to je krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti, temeljnih organizacij združenega dela, po ustavi nas vseh. To pomeni, da družbenega plana in ostalih planov ne bodo izdelale planske in administrativne skupine, temveč bo skupen dogovor usklajenih interesov in ciljev naših delovnih ljudi in občanov.

Geodetska služba je pričela pripravljati prve srednjeročne plane geodetskih del leta 1968. To je pomenilo pomemben mejnik, saj smo na ta način po načrtani poti dosegli pomembne delovne rezultate. Pripravili smo številne prepotrebne evidence in ostale geodetske elaborate, obnovili geodetske mreže itd. In nenazadnje je geodetska služba na ta način v celotni republiki Sloveniji dosegla enoten standard geodetskih del.

Dosedanja organizacija planiranja nam je znana: geodetska uprava SRS in občinske oziroma medobčinske geodetske uprave. V občinah so bili opravljeni še kratki posveti s predstojniki gradbenih in urbanističnih služb. Usklajevanje: geodetska uprava SRS in predstojniki občinskih ali medobčinskih uprav. Mogoče nekje tudi nekaj več. Pri pripravi predlogov smo se v občinah premalo dogovarjali s porabniki naših izdelkov in storitev, premalo smo poznali interese širše družbene skupnosti in premalo smo razmišljali o celovitosti planiranja.

Menim, da današnji čas in intencije nove zakonodaje o družbenem planiranju ter naš delegatski sistem zahtevajo od nas vseh drugačen pristop. Tudi geodeti moramo sodelovati že pri nastajanju in oblikovanju smernic družbenega plana občine, saj je naš plan sestavni del družbenega plana. Skupno z nastajanjem in sprejemanjem posameznih faz družbenega plana mora nastajati tudi plan geodetskih del.

Zato mislim, da bi se morali v občinah tesno povezati z organom za planiranje in se aktivno vključiti v vse faze nastajanja planskih dokumentov. Smernice plana razvoja geodetske službe v SR Sloveniji 1981-1985 in analiza možnosti razvoja pomenijo gradivo in usmeritev za pripravo planskih dokumentov tudi v občinah. Nekateri splošni cilji na področju operativnih in organizacijskih del ter osnove finančne projekcije so tako pomembni, da jih moramo poudariti že v smernicah in z njimi seznaniti vse nosilce planiranja v občini. Posebno pomembni so za nas porabniki naših evidenc, kart in drugih geodetskih dokumentov oziroma storitev. Ti porabniki oziroma nosilci planiranja so interesne skupnosti, posamezne delovne organizacije in seveda krajevne skupnosti.

Sprejete smernice so okvirni planski dokument in ena izmed osnov za pripravo elementov plana. Tu se mi zdi pomembno, da poudarim pomembnost faze usklajevanja elementov plana pri celotnem procesu planiranja. Ker elementi plana posameznega nosilca planiranja praktično pomenijo plan razvoja, se nam že pri nastajanju elementov plana geodetskih del razreši marsikatera neznanka: npr. program agrarnih operacij, prostorski razvoji krajevnih skupnosti, razvojni cilji industrije, zasnova usmerjanja stanovanjske graditve in še mnogo drugega so elementi posameznih nosilcev planiranja. Menim, da so pomembni za naše odločitve že v fazah nastajanja.

Pomembno je tudi to, da naši cilji kot element plana geodetskih del postanejo tudi elementi in kasneje sestavni del dogovora družbenega plana občine, kar pomeni, da so naši plani zajeti v plane

*68270, YU, Krško, Geodetska uprava
ing.geod., načelnik uprave
Prispelo v objavo 1979-09-24.

nosilcev planiranja. Vse to pomeni široko družbeno verifikacijo naših ciljev, možnost doseganja teh ciljev in obliko financiranja začrtanih nalog.

Na koncu želim povedati, da smo pri realizaciji planskega obdobja 1976-1980 v Krškem za izvajanje programa geodetskih del in nekaterih drugih nalog sklenili nekaj samoupravnih sporazumov z interesnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami. Navedeni način sporazumevanja in financiranja je omogočil izdelavo topografskih načrtov za pomembnejše centre krajevnih skupnosti, izdelavo občinske karte in preglednega katastrskega načrta v merilu 1 :5000, nakup moderne opreme in sredstev, s katerimi bo upravni organ lahko uspešno reševal naloge, pomembne za družbeno skupnost.

Način planiranja in financiranja, ki smo ga izpeljali v naši občini in ki so ga takrat narekovale predvsem družbenoekonomske razmere, zahteva od delavcev v geodetski upravi večjo družbeno aktivnost, dosti dogovarjanja in stalno prisotnost.

Mislím, da nam današnji sistem družbenega planiranja, pripravljenost celotne družbene skupnosti, da odloča o svoji prihodnosti, in jasno začrtani cilji geodetske službe v naši republiki dajejo možnost, da bomo pripravili in sprejeli tak plan, da bo rezultat naših skupnih potreb in možnosti in ga bomo lahko tudi realizirali.

DEJAVNOST GEODETSKE SLUŽBE V PRIPRAVAH ZA PROSTO CONO NA KRASU

Kot je znano, je z osimskimi sporazumi med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo, sklenjenimi leta 1975, predvidena tudi ustanovitev proste carinske cone na obeh straneh državne meje v bližini Sežane. Namen, osnove delovanja in upravljanja proste cone ter natančnejše meje njenega območja so določene s posebnim Protokolom o prosti coni, ki je priloga Sporazumu o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo.

Ker je namen tega prispevka prikazati le delo geodetske službe SR Slovenije in deloma tudi ustrezne službe z italijanske strani v celotnem kompleksu priprav za gradnjo proste cone, bo zadostovalo, da o njej navedem naslednje:

- območje cone je enotno v prostorskem, gospodarskem in upravnem smislu in zato bo zanjo izdelan enoten urbanistični načrt, upravljal pa jo bo mešani odbor;
- celotno območje cone je na obeh straneh jugoslovansko-italijanske državne meje, in sicer v naslednjih mejah: železniška proga od Sežane do državne meje, sama državna meja do mejnega prehoda v Fernetičih, cesta Fernetiči-Opčine, cesta Opčine-Bazovica, cesta Bazovica-Lipica-Sežana (vse prej navedene ceste in železnica ne spadajo v območje cone, ker meja cone poteka po njihovem robu);
- prej navedene meje cone so globalne, njihovo natančno lego bo določila posebna mešana jugoslovansko-italijanska komisija;
- skladno z mejami cone po Protokolu o prosti coni obsega skupno območje cone ca. 2.500 ha površine (po ca. 1.250 ha za vsako stran); efektivna površina cone pa bo verjetno občutno manjša glede na to, da se bodo izločila nekatera območja, kot na primer Lipica, Orlek, Gropada in druga.

Glede zemljišča na območju cone pa je treba navesti, da je to izrazito kraški teren s številnimi vrtačami, brezni, kamnitimi ograjami in makijo.

Naloge geodetske službe v pripravah za prosto cono

Podobno kot pri drugih projektih v zvezi z gradnjo objektov, je bila tudi v zvezi s prosto cono naloga geodetske službe zagotoviti potrebne geodetske osnove za programiranje, projektiranje in izvedbo ter pripraviti ustrezne in ažurne podatke o zemljiščih zaradi odkupov oziroma razlastitev. Glede proste cone pa je naloga za geodetsko službo mnogo bolj zapletena, ker se mora upoštevati enotnost cone in je zaradi tega nujno potreben tudi enoten geodetski in kartografski sistem za oba dela cone. Tak sistem se je moral torej šele določiti s sporazumom z ustrezno italijansko ustanovo.

Že v letu 1976 so se ustanove obeh držav (nekatero bolj, nekatere manj) lotile študijskih priprav za ureditev prostora na območju cone in potrebnih infrastruktur. V pripravljano dejavnost se je nemudoma vključila tudi geodetska služba SR Slovenije (natančneje: Geodetska uprava SR Slovenije, Geodetski zavod SR Slovenije in Geodetska uprava SO Sežana skupaj z zemljiško knjigo). Z italijanske strani pa se je v pripravo geodetskih osnov vključila Ustanova za tržaško industrijsko cono (Ente per la zona industriale di Trieste - skrajšano EZIT), ki je po Protokolu o prosti coni pooblaščen za vse priprave v zvezi s cono.

*61000, YU, Ljubljana, Gorkičeva 16

geodet

Prispelo v objavo 1979-10-11.

Konkretne naloge geodetskih služb obeh strani izhajajo iz osnovnega cilja (t.j. zagotovitev enotnega geodetskega in kartografskega sistema v coni) in iz obstoječega stanja na tem področju. Skladno z osnovnim ciljem geodetske dejavnosti v coni je bilo treba zagotoviti enoten sistem triangulacijske nivelmajske in poligonske mreže ter enotno karto v merilu 1 : 5000 in enoten topografski načrt v merilu 1 : 1000. Poleg tega je bilo treba ažurirati zemljiški kataster in zemljiško knjigo.

Stanje geodetskih osnov in zemljiških evidenc na območju cone v času sklenitve osimskih sporazumov je, seveda, vplivalo na obseg geodetske dejavnosti. To stanje je bilo takrat takšnole:

- na jugoslovanskem delu cone smo imeli triangulacijsko mrežo do 4. reda, všteti karto v merilu 1 : 5000 iz leta 1973, karto v merilu 1 : 25.000 iz leta 1973 (tudi karti v merilu 1 : 50.000 in 100.000 v predvojni izdaji) ter zemljiški kataster in zemljiško knjigo s katastrskimi načrti v merilu 1 : 2880. Nismo pa imeli ustrezne nivelmajske mreže;
- na italijanskem delu cone so imeli prav take osnove kart kot mi (seveda vsebinsko in časovno ne popolnoma enake), poleg tega pa še razvito osnovno nivelmajsko mrežo.

Po prej navedenih podatkih bi se na prvi pogled zdelo, da bo naloga geodetske službe zelo poenostavljena, saj je manjkal le topografski načrt v merilu 1 : 1000 z ustrežno poligonsko mrežo. Stvar pa je bila mnogo bolj zapletena, ker:

- sta triangulacijski mreži Jugoslavije in Italije občutno zamaknjeni in ni mogoč stik na državni meji;
- italijanske nadmorske višine se razlikujejo od naših za ca. 11 cm (razlogi za to niso še povsem raziskani, vsekakor pa do neke mere prispeva k razliki tudi dejstvo, da se mi v višinskem pogledu naslanjamo na mareograf v Trstu, Italijani pa na onega v Genovi);
- sistem razdelitve na liste, vsebina in topografski znaki jugoslovanskih kart in načrtov se bistveno razlikujejo od italijanskih in zaradi tega ni smotno kakršnokoli spajanje listov;
- zemljiški kataster je bil na obeh straneh cone premalo usklajen z dejanskim stanjem v naravi, zlasti glede vrste rabe zemljišč.

Iz prej navedenih neskladnosti v geodetskih osnovah na obeh straneh cone je nujno sledila ugotovitev, da se mora za celo območje vzpostaviti enoten geodetski in kartografski sistem, glede zemljiškega katastra in zemljiške knjige pa naj vsaka stran neodvisno ukrepa za njihovo ažuriranje.

Vzpostavitev enotnega geodetskega in kartografskega sistema v coni

V skladu s smernicami odgovornih dejavnikov je bila v sporazumu med Geodetsko upravo SR Slovenije in EZIT oblikovana mešana jugoslovansko-italijanska komisija za enoten geodetski in kartografski sistem v prosti coni. V mešani komisiji sta dva člana, ki ju je imenovala GU SRS, in dva člana, ki ju je imenovala EZIT. Sama mešana komisija pa je ustanovila še posebno mešano delovno skupino (podkomisijo) za pripravo predloga vsebine in topografskih znakov za temeljne topografske načrte. Tako v mešano komisijo kot v podkomisijo se lahko pritegnejo kot sodelavci, kot strokovni konzultenti, tudi drugi strokovnjaki (v našem primeru so sodelovali trije strokovnjaki Geodetskega zavoda SRS).

Mešana jugoslovansko-italijanska komisija in tudi podkomisija sta začeli intenzivno delati proti koncu leta 1977, po ratifikaciji osimskih sporazumov. Sestanki komisije potekajo v Lipici, podkomisije pa izmenoma v Ljubljani in v Trstu. Delo obeh teles je potekalo in še poteka zelo tvorno in v prijateljskem duhu ter z vidnimi uspehi, saj je bil hitro dosežen sporazum o vseh vprašanjih glede enotnosti geodetskega in kartografskega sistema v coni.

Enotnost geodetskega in kartografskega sistema v coni, ki je že sprejet in se že dela v okviru njegovih postavk, ima zlasti naslednje značilnosti:

1. Koordinatni sistem na območju cone je enoten in v lokalnem sistemu koordinat. Pri tem:
 - je kot izhodišče lokalnega koordinatnega sistema določena trigonometrična točka 3. reda na Golem vrhu, ki je na sami državni meji nekje v sredini cone;
 - vrednost geografskih koordinat prej navedene izhodiščne točke pomeni aritmetična sredina med vrednostjo teh koordinat po jugoslovanskih in po italijanskih podatkih;
 - vrednost pravokotnih koordinat za prej navedeno izhodiščno točko je: $y = + 6000,00$ m in $x = + 9000,00$ m (s tem bodo vse koordinate vedno pozitivne glede na obseg cone);
 - za kartografsko projekcijo se uporabi Gaussova konformna projekcija z nivojem projekcijske površine na nadmorski višini 300,00 metrov (ki je tudi srednja nadmorska višina cone);
 - za orientacijo lokalnega koordinatnega sistema je določena aritmetična sredina med smerjo Sever jugoslovanskega in smerjo Sever italijanskega koordinatnega sistema (podatki se nanašajo na prej navedeno izhodiščno točko na Golem vrhu);
 - oštevilčba trigonometričnih točk se opravi tako, da imajo skupne točke na državni meji številke od 11 do 30, ostale točke pa od 31 naprej; italijanska stran bo uporabila lihe številke, jugoslovanska pa sode;
 - poligonske točke se oštevilčijo tako, da tiste na italijanski strani cone dobijo številko od 101 do 900, na jugoslovanski strani pa številko od 901 naprej.

2. Nivelmajska mreža se naveže na italijansko nivelmajsko mrežo z izhodiščno točko na mejnem prehodu Fernetiči, z nadmorskimi višinami po italijanskih podatkih. Pri tem pa so pomembne naslednje postavke:
 - za povezavo obeh nivelmajskih mrež so določene 4 skupne točke, in sicer ena na mejnih prehodih Orlek, Gropada, Lipica in Fernetiči;
 - gostoto in način stabilizacije nivelmajskih točk določi vsaka stran za svoje območje;
 - sistem oštevilčbe nivelmajskih točk je analogen tistemu za oštevilčbo trigonometričnih točk.

3. Za območje cone se izdela enotna karta v merilu 1 : 5000 in enoten temeljni topografski načrt v merilu 1 : 1000. Bistvene značilnosti so naslednje:
 - format lista za karto v merilu 1 : 5000 je 118,8 cm x 84,1 cm (bruto format) in 90 cm po horizontali x 60 cm po vertikali (neto format);
 - format lista za načrt v merilu 1 : 1000 je 84,1 cm x 59,4 cm (bruto format) in 75 cm po horizontali x 50 cm po vertikali (neto format);
 - listi načrta v merilu 1 : 1000 se vklopijo v list karte v merilu 1 : 5000 tako, da 36 listov načrta v merilu 1 : 1000 tvori en list karte v merilu 1 : 5000 s tem, da je po horizontali 6 listov in po vertikali tudi 6;
 - izhodišče za razdelitev na liste karte v merilu 1 : 5000 in načrta v merilu 1 : 1000 je izhodiščna trigonometrična točka Goli vrh;
 - oštevilčba listov karte v merilu 1 : 5000 se opravi od številke 01 do 16 enotno za oba dela cone, prav tako se enotno opravi oštevilčba listov načrta v merilu 1 : 1000, in sicer v okviru lista karte v merilu 1 : 5000 od 01 do 36; pred vsako številko lista načrta v merilu 1 : 1000 pa se stavi še številka lista karte v merilu 1 : 5000 (na primer: 0701, 0702 ... 1601, 1602 ...);
 - barva na karti in načrtu je le ena, in sicer črna;
 - kot vsebina karte in načrta je mišljeno vse fizično in umetno stanje na terenu, ki se da vizualno ugotoviti;
 - vsebina se prikaže z ustreznimi enotnimi znaki, ki jih je za načrt v merilu 1 : 1000 102; ob tem so se številni znaki, ki sedaj veljajo po naših in po italijanskih predpisih, občutno zreducirali; topografski znaki so popolnoma izvorno določeni za območje cone, ker ne bi bilo niti smotno niti sprejemljivo, da bi sprejeli znake ene ali druge države.

Iz navedenega je razvidno, da bodo v coni tako geodetske osnove kot karte in načrti v svojem, lokalnem sistemu. Za povezavo tega - lokalnega - sistema z jugoslovanskim in italijanskim sistemom ne bo težav, ker so preračunavanja koordinat enostavna in ker na obeh delih cone že obstajata ustrezni nacionalni karti v merilu 1 : 5000, medtem ko za načrt v merilu 1 : 1000 ne bo potrebna povezava, ker se bo uporabil le v ožjih okvirih cone.

Izvedba geodetskih del

Geodetska dela na jugoslovanskem delu proste cone so se začela izvajati neposredno po objavi osimskih sporazumov. Ta dela so bila usmerjena na dve področji, ki sta precej neodvisni med seboj:

- na izdelavo geodetskih in kartografskih osnov,
- na ažuriranje zemljiškega katastra in zemljiške knjige.

Prej navedena operativna dela opravlja po pogodbi z Geodetsko upravo SR Slovenije Geodetski zavod SR Slovenije. Za ažuriranje zemljiškega katastra in zemljiške knjige pa sta z osnovnim izvajalcem del tudi operativno sodelovali tako Geodetska uprava SO Sežana kot tamkajšnja zemljiška knjiga. Na italijanskem delu cone pa opravlja geodetska dela geodetsko podjetje Rossi iz Brescie po pogodbi z EZIT.

Na naši strani cone se je že v letu 1976 opravilo aerofotosnemanje za potrebe izdelave načrta v merilu 1 : 1000, v naslednjih dveh letih pa je bila, v enotnem in lokalnem sistemu, razvita in zgoščena trigonometrična in nivelmajska mreža ter vzpostavljena poligonska mreža. Vsa prej navedena dela je opravila tudi italijanska stran. Med delom je prišlo do tesnega sodelovanja naših in italijanskih izvajalcev.

V sedanjem trenutku (oktober 1979) obe strani izdelujeta topografske načrte v merilu 1 : 1000 v skladu z dogovorjenimi postavkami glede enotnega sistema.

Ob izvajanju del so se pokazale nekatere značilnosti, ki so zanimive in koristne za geodetsko prakso. Te so:

1. Italijanska stran je svoj del cone posnela tudi termografsko, da bi ugotovila natančno lego podzemnih jam, ki jih je na območju cone zelo veliko. Kot mi je znano, se sedaj opravlja interpretacija posnetkov. Dobljene rezultate bodo kontrolirali z elektromagnetnimi merjenji na zemljišču in celo ročno s pomočjo jamarskih društev. Ta dela so zelo draga, saj znaša cena termografskega snemanja in ustrezne interpretacije ca. 42 % vseh del za izdelavo načrta v merilu 1 : 1000 obenem z digitalizacijo plastnic.
2. Med obema stranema je bilo dogovorjeno, da se bodo plastnice načrtov v merilu 1 : 1000 digitalizirale. Italijanski izvajalec bo opravil digitalizacijo obenem z restitucijo, mi pa nimamo takih aparatov, zato bomo digitalizacijo opravili po podatkih iz že izdelanega načrta.
3. Ob reviziji vrst rabe za potrebe ažuriranja zemljiškega katastra smo uporabili aerofotoposnetke, ki so bili izdelani za potrebe načrta v merilu 1 : 1000. Iz teh posnetkov smo izdelali skice v merilu 1 : 2880, ki so odlično služile tako za delo agronoma na terenu kot za določanje površin pod različnimi kulturami.
4. Po izvršeni reviziji vrst rabe smo sestavili popisne liste s podatki starega stanja iz zemljiškega katastra glede parcel in zemljiškooknjižnega stanja glede lastnikov, s podatki novega stanja pa le glede parcel. Ob razgrnitvi, ki sta jo istočasno v istem prostoru opravila geodetska uprava in zemljiška knjiga, so se urejala lastninska razmerja in podatki o parcelah. Glede lastnika se je v novo stanje vpisal dejanski posestnik, ki je bil večinoma tudi lastnik. V primerih, ko se dejanski posestnik ni ujemal z lastnikom, se je s tožbo na sodišče (na posebnem enostavnem obrazcu) zelo hitro uredilo tudi lastniško stanje. Po uskladitvi se je popisni list izvedel tako v katastru kot v zemljiški knjigi.

Zaključek

Dejavnost geodetske službe v pripravah za prsto cono je bila hitra in učinkovita, kar je tudi potrebno, saj mora naša služba v večini primerov nastopiti pred ostalimi dejavnostmi. Za našo službo v SR Sloveniji pa pomeni tudi nekatere koristne izkušnje, saj smo lahko ugotovili, da se mnoga tehnična vprašanja dajo zelo poenostaviti brez škode za natančnost in preglednost izdelkov ob tem še posebej mislim na občutno redukcijo števila topografskih znakov).

Mislím pa, da je ob tej priložnosti treba povedati, da so strokovnjaki tako z naše kot z italijanske strani mnogo in zelo odgovorno in uspešno delali za zgraditev enotnega geodetskega sistema v coni.

INTEGRALNA VLOGA PREGLEDNEGA DELA KATASTRA KOMUNALNIH NAPRAV V NAČRTOVANJU RAZVOJA (P-KKN)

Usmeritev razvoja geodetske službe v SR Sloveniji v obdobju 1981-85 temelji na usmeritvah, ki že dalj časa veljajo v geodetskih službah, vendar dosednji razvoj, kljub velikim korakom naprej, le ni mogel biti vsestransko učinkovit prav na področju planiranja. Najprej je bilo treba sprejeti neke koncepte, potem pa pripraviti stvarne podloge, na katerih je sploh možno sistematično prostorsko in družbeno planiranje v celoti.

Res je, da sama geodetska služba ni mogla prepričati družbenopolitičnih skupnosti o nujnosti vzpostavitve katastra komunalnih naprav: na eni strani zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, na drugi pa kadrov in na splošno tudi stvarne, in ne samo verbalne družbene pripravljenosti o potrebi oblikovanja informacijskih podsistemov kot sestavnih delov družbenega informacijskega sistema.

Splošna ocena informacij

V pripravi dokumentov za naslednje plansko obdobje 1981-85 je v analizi stanja, ki obravnava preteklo obdobje 1975-80, opaziti kritiko na račun katastra komunalnih naprav. Iz ocene razvojnih možnosti komunalnega gospodarstva v SR Sloveniji razberemo:

"Informacije o opremi stavbnih zemljišč se ne vodijo sistematično, enotno, stalno, ažurno in celovito. Tako ne obstojajo tekoči fizično-prostorski, še manj vrednostni podatki o urejenosti prostora s komunalnimi napravami kolektivne in individualne porabe. Oteženo je in skoraj nemogoče opredeljevanje obveznosti uporabnikov, upravljalcev in izvajalcev enostavne in razširjene reprodukcije pri opremljanju prostora.

Neizgrajenost in neeksistentnost informacijskega sistema je eden od bistvenih omejitvenih faktorjev razvoja. Podatkovna baza je pomanjkljiva, vzorci, če so, so nereprezentančni, neenotni, razprave o stanju na tem področju s te plati so bolj intuitivne kot dokazne in stvarne. Razvoj ne more sloneti na kvalitetnih osnovah, ki bi dale realno sliko in opredeljevale dolgoročno politiko razvoja, ker tudi spremljave ni.

Pri zbiranju podatkov o komunalnih napravah preskrbovalnih omrežij igra najpomembnejšo vlogo kaster komunalnih naprav, katerega izdelava se ne premakne naprej.

Kljub izdelanemu pravnemu sistemu zakona in novelacije (1968 in 1974), pravilnikom in navodilom tega katastra ali katerekoli od oblik praktično nimamo, razen za nekaj mestnih naselij, v nobeni občini SR Slovenije, v prostorsko-fizičnem, še manj v vrednostnem pogledu.

Kje so vzroki za takšno stanje, je težko reči: pomanjkanje kadrov, nedefiniranost upravljanja, previsoki stroški registracije, nezainteresiranost in podobno.

Kakšne so posledice sicer zgrajenega, vendar neučinkovitega pravnega sistema, v pomanjkljivostih informacij, kjer se sredstva, ki predstavljajo precejšen delež vrednosti družbenega premoženja, ne evidentirajo? Vsekakor občutne. Ta sredstva, zgrajena podzemsko, na - in nadzemsko, ker niso

*61000, YU, Ljubljana, Gradbeni center Slovenije
dipl.ing.geod., raziskovalni svetnik
Prispelo v objavo 1979-09-25.

registrirana, so neznan, približno zato dvomljivo in prenizko valorizirana kar vpliva na prenizke amortizacijske sklade komunalnega gospodarstva in s tem na pomanjkanje sredstev za enostavno reprodukcijo.

Nepoznavanje stanja kapacitet, razširjenosti preskrbovalnih omrežij in starosti naprav ima velik ekonomski vpliv na razširjeno reprodukcijo in racionalizacijo komunalne opreme pri stanovanjski in drugi gradnji. Posledice se pokažejo tudi, vendar prepozno, ob naravnih nesrečah, učinkovitosti ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

Problematika informacijskega sistema je na področju komunalnih naprav kot sredstev združenega dela komunalnih dejavnosti in nekaterih panog gospodarstva v obrobni dejavnosti in s tem tudi stanovanjskega gospodarstva v občini. Zanimarili smo, na splošno rečeno, oblikovanje komunalnega informacijskega sistema na področju fizično-prostorskih danosti kot enega izmed podsistemov družbenega informacijskega sistema.

Viri, črpanje in obdelava informacij

Za tekoče plansko obdobje so se zbirale informacije enotnih in minimalnih kazalcev komunalne opremljenosti za vsa naselja SR Slovenije, za urbana in ostala naselja po podatkih za:

1. skupno razpoložljiva in še nepozidana stavbna zemljišča (v ha),
2. opremljenost s komunalnimi napravami individualne in komunalne porabe in opredelitev zemljišč po stopnjah, ki izvirajo iz Zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, Ur.l. SRS, št. 7/77.

Po projektni rabi zemljišč, ki jo določa urbanistični ali zazidalni načrt, se stavbna zemljišča razvrščajo po stopnjah urejenosti in se šteje:

- 1 - za urejeno stavbno zemljišče:
zemljišče, za katero je bila opravljena priprava in je opremljeno z vsemi komunalnimi objekti in napravami, kot jih določa urbanistični ali zazidalni načrt,
- 2 - za delno urejeno stavbno zemljišče:
zemljišče, za katero je bila opravljena priprava, ni pa opremljeno z vsemi komunalnimi objekti in napravami, kot jih določa urbanistični ali zazidalni načrt,
- 3 - za neurejeno stavbno zemljišče:
zemljišče, za katero je bila opravljena priprava, ni pa opremljeno z nobenim komunalnim objektom ali napravo.

To pomeni razvrščanje stavbnih zemljišč z ozirom na prihodnji razvoj prostora, na katerega smo položili leato zazidalnega načrta. Naslednje razvrščanje zemljišč s komunalno opremo pa po globalnih normativih imenujemo: kategorizacijo stavbnih zemljišč z ozirom na stopnjo komunalne opremljenosti ali komunalni standard stavbnega zemljišča, namenjenega za stanovanjsko gradnjo.

1. kategorija: maksimalna ali popolna komunalna opremljenost

Pri maksimalni ali popolni komunalni opremljenosti v okviru usmerjene stanovanjske gradnje imamo v stanovanjskih soseskah:

1. zemljišče urejeno: ceste asfaltirane, izvedena zunanja in hortikultura ureditev, javna razsvetljava, kanalizacija za odvajanje meteorne vode,
2. s komunalno preskrbo: vodovod, kanalizacija za odvajanje odpadne vode, toplovod, plin, elektrika, telefon.

2. kategorija: srednja delna ali standardna opremljenost

Pomeni komunalno opremljenost v okviru usmerjene in organizirane mešane stanovanjske zazidave. Srednja stopnja opremljenosti ima pri kolektivnih komunalnih napravah cenejšo izvedbo, pri individualnih napravah pa ni plina in toplovoda.

3. kategorija: najosnovnejša in minimalna opremljenost

V prvo stopnjo minimalne opreme vključujemo: dostop (cesto), vodovod in elektroko, v drugo stopnjo pa kanalizacijo (skupno) in najpotrebnejšo javno razsvetljavo.

Povezava "P-KKN" z "ROTE" in sistemom razvojnega načrtovanja

Usmeritev razvoja geodetske službe v SR Sloveniji za plansko obdobje 1981-85 je glede P-KKN naslednja:

"izdelati je grafični pregled vseh komunalnih naprav na osnovi obstoječih podatkov, hkrati pa začeti z izdelavo grafičnega dela preglednega dela katastra komunalnih naprav (P-KKN)".

Vsekakor je ta usmeritev zelo vzpodbudna, vendar je treba sprejeti tudi načelo, da je iz grafične predstave treba dobiti čim več podatkov za tabelarno predstavo kvantitativne in kvalitativne presoje (dolžina, širina, profili, razvrstitev na primarne in sekundarne, starost) na podlagi izdelanih enotnih navodil.

V prejšnjem poglavju navedeni podatki, analize in sinteze bi se že lahko speljale tudi skozi geodetske upravne organe, če bi sprejeli enotne kazalce komunalne opremljenosti za preteklo oziroma še tekoče plansko obdobje. Kot je razvidno iz zahtev po enotnih kazalcih, ki bodo veljali z dopolnitvami tudi za prihodnje plansko obdobje, pa ni potrebno, da je komunalna opremljenost zemljišč prikazana v prostoru z geodetsko natančnostjo, marveč samo eksistenčno-opisno. To pa pomeni izredno dragocen informativni material, ker smo dobili tako opisno spremljavo komunalne opremljenosti naselij kot osnovo za grafično predstavo.

Kakšne in katere številne druge analize pa zmore pregledni del katastra komunalnih naprav v merilu TTN 5, izdelan v oleatnem sistemu na približno enajstih oleatah, pa v naslednjem:

S položitvijo oleate "ROTE" registra območij teritorialnih enot se sproži proces kanaliziranja podatkov v tabele za vse teritorialne enote, ki jih le-ta vsebuje. Pripominjamo takoj na začetku, da je za ta proces potrebna že neka stopnja avtomatske obdelave podatkov, kar velja tudi za druge postopke. Rezultat te operacije, je skladno z uvodnim delom: stopnje ali kategorije komunalne opremljenosti teritorialnih enot.

Če na vse to položimo oleato razvrščanja površin v naselju, ki pomeni detajliranje površin znotraj teritorialne enote po tabeli, ki je priložena, dobimo stopnjo opremljenosti posameznih površin v naselju.

Zgornja predstavitev pomeni v jeziku plana oceno stanja in razvojnih možnosti, za metodologijo planiranja razvoja pa potrebujemo oleato projektne rabe zemljišč, ki jo izvedemo iz prostorskega plana občine oziroma za naselje iz zazidalnega načrta, za katero pa moramo imeti tudi oleato prostorske in urbanistične dokumentacije.

Tako smo prikazali integralno vlogo P-KKN, ki sprejme tudi druge prikaze, seveda vse v merilu TTN5, za dosego planskih predvidevanj, s tem pa se družbena vloga geodeta v načrtovanju razvoja še poveča.

RAZVRSTITEV POVRŠIN V NASELJU

PROGRAM	STANJE				
<p>BRUTO POVRŠINA NASELJA</p> <p>(-) površine, za magistralne in primarne infrastrukturne objekte (železnica, avtocesta, toplarna za mesto, mestna vodovodna črpalka, RTP,</p> <p>- površine za kmetijske in druge namene</p>	<p>(+) manjša obstoječa naselja in zaselki</p>				
<p>NETO POVRŠINA NASELJA</p>	<p>(+) obstoječa naselja</p>				
<p>POVRŠINA STANOVANJSKE CONE</p>					
<p>STANOVANJSKE POVRŠINE</p> <table border="1" data-bbox="263 620 1246 728"> <tr> <td data-bbox="263 620 928 670">- tlorisne pov. novih stan. objektov</td> <td data-bbox="928 620 1246 670">- obstoječih</td> </tr> <tr> <td data-bbox="263 670 928 728">- tlorisne pov. novih spremlj. obj.</td> <td data-bbox="928 670 1246 728">- obstoječih</td> </tr> </table>		- tlorisne pov. novih stan. objektov	- obstoječih	- tlorisne pov. novih spremlj. obj.	- obstoječih
- tlorisne pov. novih stan. objektov	- obstoječih				
- tlorisne pov. novih spremlj. obj.	- obstoječih				
<p>STANOVANJSKE PROMETNE POVRŠINE</p> <ul style="list-style-type: none"> - stanovanjske ceste in pešpoti ob njih - gasilske poti - poti za občasen dovoz - javne parkirne površine 					
<p>PROSTE POVRŠINE</p> <table border="1" data-bbox="263 1058 1246 1187"> <tr> <td data-bbox="263 1058 1246 1116">- javne zelenice</td> </tr> <tr> <td data-bbox="263 1116 1246 1187">- druge proste površine športna, otroška igrišča, vrtovi, atriji, pešpoti</td> </tr> </table>		- javne zelenice	- druge proste površine športna, otroška igrišča, vrtovi, atriji, pešpoti		
- javne zelenice					
- druge proste površine športna, otroška igrišča, vrtovi, atriji, pešpoti					
<p>POVRŠINE, IZLOČENE IZ STANOVANJSKE CONE</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbirne ceste in pešpoti ob njih - trgi, ploščadi - spremljajoči objekti 					
<p>POVRŠINE MESTNEGA ZNAČAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - obvozne ceste in pešpoti ob njih - mestni park - športni park in rekreacijske površine - vodne površine - mestni center - industrijski objekti - ostale namembnosti 					

EVROPSKI SEMINAR O INFORMACIJSKIH SISTEMIH ZA REGIONALNO-PROSTORSKO PLANIRANJE, MADRID 11. - 15. jun. 1979

Prireditelj seminarja je bil Komite expertov za kartografijo pri Konferenci ministrov, odgovornih za regionalno prostorsko planiranje Evropskega sveta. Organizacijo seminarja je prevzel Nacionalni geografski inštitut Španije iz Madrida.

Seminarja so se udeležili predstavniki 18. evropskih držav ter predstavniki Evropske gospodarske skupnosti in Evropske konference ministrov za transport iz Evropskega sveta. Med več kot sto udeleženci so bili tudi trije predstavniki Jugoslavije.

Na seminarju so bila obravnavana naslednja tematska področja:

1. Različnost informacij, potrebnih v regionalnem prostorskem planiranju, in dejavniki, ki vplivajo nanje.
2. Različni tipi informacijskih sistemov v regionalnem prostorskem planiranju.
3. Metode analize informacijskih potreb.
4. Integracija potrebnih podatkov v različne informacijske sisteme.
5. Viri in hramba podatkov.
6. Analize in out-put podatkov.
7. Nacionalna poročila o operacionalizaciji informacijskih sistemov.

Predstavniki Jugoslavije so na seminarju sodelovali z dvema prispevkoma.

- Informacijski sistem za potrebe urejanja prostora v Jugoslaviji (avtorja Ana Barbič in Milan Naprudnik),
- Sistem znanstvenih informacij za prostorsko urejanje in človekovo okolje v Jugoslaviji (avtor Vesna Vladiković).

Prispevki jugoslovanskih predstavnikov so zbudili pozornost udeležencev seminarja predvsem zaradi sistemskih rešitev, ki zagotavljajo občanovo aktivno vlogo v procesu družbenega in prostorskega planiranja.

Seminar je bil na visoki strokovni ravni, obsegal je tako teoretična razmišljanja kot vrsto konkretnih rešitev s področja prostorskega planiranja in informacijske podlage zanj. Glede na prikazano vsebino in stališča, ki so bila izrečena v formalnih kot tudi v neformalnih razpravah, je možno povzeti, da je prišlo do pomembnega premika v percepciji družbenih okvirov in družbene vloge (naloge) regionalnega-prostorskega planiranja. Bistvo tega premika je izrazito poudarjena potreba, da je v proces planiranja nujno vključiti neposredne uporabnike, da je treba upoštevati njihove potrebe, interese in želje ter zagotoviti tudi javno obravnavanje planov. Prisotnost neposredno prizadetih v prostorskem načrtovanju so nakazovali predvsem predstavniki Škotske in Nizozemske in tudi Norvežani, Danci in Španci, čeprav vsi njihovi predstavniki niso bili istega mnenja. Nekaterе države, zlasti Francija in Zvezna republika Nemčija, sicer niso aktivno nasprotovale nakazani novi smeri razmišljanj planerjev, so pa poudarjale vlogo strokovnjakov v procesu planiranja. Po mnenju nekaterih njihovih predstavnikov bi prevelika javnost informacij in prevelika decentralizacija odločanja

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SR Slovenije
dipl.ing.geod., direktor GU SRS
Prispelo v objavo 1979-09-03.

lahko pripeljala do zlorabe informacij.

Treba je opozoriti tudi na to, da so posamezne države prikazale vrsto originalnih organizacijskih rešitev in strokovnih metod in bi njihove izkušnje kazalo natančneje spoznati in nekatere prirediti našim razmeram. Najbolj zanimiva se zdi v tem okviru ugotovitev, da uvajajo nekatere države (Španija, ZR Nemčija) centralizirano zbiranje in obdelavo podatkov o prostoru ter okolju, kar nedvomno poceni oblikovanje informacijskega sistema, hkrati pa zagotovi enotno zbiranje, shranjevanje in obdelavo podatkov. Seveda pa to ne pomeni, da se informacije na terenu zbirajo iz centra, temveč je center organiziran tako, da ima razvejeno mrežo dislociranih enot, ki zbirajo podatke in jih bodisi neobdelane, bodisi obdelane pošiljajo v center (primer Španije).

Ob koncu seminarja je bil ogled Nacionalnega geografskega inštituta Španije. Inštitut, ki je vladna organizacija, ima prek 1500 strokovnjakov in znanstvenikov. Področje dejavnosti Inštituta so geoznanosti: geodezija, kartografija, zemljiški kataster, geografija, astronomija, geofizika, pedologija in geologija.

Na seminarju je bilo razdeljeno obsežno strokovno gradivo, saj je bilo predstavljenih 36 prispevkov z različnih vsebinskih področij. Posebej je treba opozoriti na nacionalna poročila o informacijskih sistemih v regionalnem prostorskem planiranju predstavnikov Španije, Švedske, Nizozemske, Francije in ZR Nemčije. Vsem strokovnjakom, ki jih zanima obravnavana tematika seminarja, so referati, članki in poročila na voljo v knjižnici Geodetske uprave SRS, Ljubljana, Kristanova 1.

MNENJA IN PREDLOGI K RAZISKAVAM - RAZISKOVALNIM NALOGAM

Finančna sredstva družbenopolitičnih skupnosti, upravnih organov kakor tudi delovnih organizacij (v nadalnjem besedilu: zunanjih sofinancerjev) za sofinanciranje raziskovalnih nalog niso velika. Nasprotno pa predlogi raziskovalnih skupin ali posameznih raziskovalcev za finančna sredstva za ta proračunska sredstva presegajo. Sofinancer - RSS - pa ima navadno finančnih sredstev za sofinanciranje dovolj na voljo.

V tem trikotniku nastopajo zaradi tega težave, nerazumevanja in negodovanja.

Treba bi bilo razjasniti naslednje:

- Želje po izdelavi raziskovalnih nalog so velike pri vseh treh udeležencih, predvsem pri raziskovalcih.
- Potrebe po izdelavi raziskovalnih nalog so vsekakor manjše kot želje. Raziskovalne naloge pa bodo postavljene na dokaj stvarno osnovo takrat, ko bodo potrebe narekovali zunanji sofinancerji.
- Možnosti za izdelavo raziskovalnih nalog pač pogojujejo finančna sredstva, ki so na voljo pri zunanjih sofinancerjih. Izdelanih raziskovalnih nalog samo iz "ljubiteljstva" verjetno ni in ne bo veliko. Na možnosti izdelave raziskovalnih nalog vplivajo tudi razpoložljivi kadri - strokovnjaki, raziskovalci.

Ob sprejemanju in razpravljanju o neki predlagani raziskovalni nalogi je torej nujno treba pretehtati razmerja med željami, potrebami in možnostmi ter na podlagi tega sprejemati odločitve.

Spremembe dosedanjih postopkov in dopolnitve naj bi se, po mojem mnenju, upoštevale zlasti v naslednjem:

1. Pobudo za neko raziskavo naj bi dal predvsem uporabnik (zunanji sofinancer) in ne raziskovalna skupina ali posamezni raziskovalec. Pobuda raziskovalne naloge naj bi temeljila predvsem na potrebnosti.
2. Ob pobudi za raziskavo bi bilo treba ugotoviti in opisati predvideno uporabnost in koristnost raziskave.
3. Na podlagi sprejetja pobude raziskave naj bi izdelala raziskovalna skupina podrobni predlog raziskovalne naloge.

Dosedanji postopki sprejemanja projektov raziskav in posameznih raziskovalnih nalog so pokazali, kljub temu da so bili idealno predvideni - in to s široko in temeljito javno razpravo - nekatere pomanjkljivosti:

- predloge za raziskave so pogosto izdelale raziskovalne skupine oziroma posamezni raziskovalci, in ne uporabniki - zunanji sofinancerji;
- dosedanji oceni predrecenzorjev (dveh) o predlogu raziskovalne naloge sta večinoma splošni, imata pa prevelik vpliv na sprejemanje; namesto predrecenzijskih poročil naj bi dal svojo oceno o predlogu raziskave samo zunanji sofinancer - tisti, ki bo zagotavljal finančna sredstva in ki naj bi rezultate raziskave tudi uporabljal;

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SR Slovenije
dipl.ing.geod., vodja skupine za tem.izmero
Prispelo v objavo 1979-06-04.

- recenzijska poročila o raziskovalnih nalogah so problematična; o vrednosti in problematiki recenzijskih poročil opozarjam na članek Iz Prešernove kuhinje avtorja Antona Moljka, Ljubljana, v sobotni prilogi Dela z dne 6.4.1974.
- 4. V podrobnem predlogu raziskovalne naloge naj bi predlagatelj ugotovil (poročal), ali so podobne raziskave že izdelane, ali tečejo v sklopu RSS oziroma ali je bila podobna raziskava že izdelana ali se že izdeluje na območju sosednjih republik in pokrajin v SFRJ oziroma ali je bila raziskava že izdelana v tujini in so njeni rezultati dostopni v literaturi. Raziskave se ne bi smele ponavljati samo v različnih preoblikovanjih.
- 5. Vsak podrobni predlog raziskovalne naloge naj bi vseboval: podrobni program raziskave, predvidene rezultate in podrobne kalkulacije po delih (nalogah iz programa), in ne kot sedaj po urah posameznega strokovnjaka.
- 6. Vpliv zunanjih sofinancerjev oziroma uporabnikov v zvezi s predlogom raziskave ter med izvedbo raziskave bi moral biti popoln.

SLOVESNOSTI OB 35-LETNICI GEODETSKE SLUŽBE V SR SLOVENIJI V KRŠKEM

... pot se uspešno nadaljuje...

V 3. številki Geodetskega vestnika stavka nisem dokončal v upanju, da se bo potovanje razstave in s tem povezanih proslav uspešno nadaljevalo. To upanje pa sem pravkar potrdil.

Niti leto ni minilo, ko je bilo Krško 1. junija zopet v znamenju geodetov. Že dopoldne je bila novinarska konferenca. Popoldne ob 17. uri pa je bila v Delavskem domu proslava in otvoritev razstave ob 35-letnem jubileju geodetske službe v SR Sloveniji, ki se je je udeležilo veliko število delavcev s področja geodezije, najvidnejši predstavniki občin in družbenopolitičnih organizacij ter drugih.

V imenu Dolenjskega geodetskega društva je proslavo začel njen predsednik tov. Franc Jenič in poudaril, da se je treba po 35 letih dela v novi Jugoslaviji spomniti in s priznanjem in občudovanjem preleteti napore in odrekovanja generacije, ki je začela orati in sejati v najtežjih časih zgodovine našega naroda, kritično izmeriti rezultate dela generacije, ki danes žanje, in se ozreti tudi v prihodnost. V nadaljevanju pa je poudaril:

"Počasčeni smo, da lahko podelimo priznanje vsem tistim, ki so dali geodetski službi in družbeni skupnosti več, kot smo od njih zahtevali, in tistim, ki so nas učili ne samo meriti, temveč tudi ceniti človeka in njegovo delo. Posebno pa smo hvaležni tistim, ki so nas s svojo daljnovidnostjo in poznavanjem družbenih tokov življenja usmerjali in nam svetovali.

Za nami je obdobje oranja ledine in iskanja poti, ki so nas prepeljale v lepšo sedanjost. Začeli smo tam in s tistim, kar je praktično ostalo iz prejšnjega stoletja, ki nam je zapustilo nekaj instrumentov in operat, namenjen v glavnem davčni politiki."

Ko je govoril o prvih povojnih letih, organiziranju službe, sodelovanju pri agrarni reformi, gradnji naselij in komunikacij, ki so bile temeljne naloge tudi za geodete, je podčrtal:

"To so bila naša leta, ko nismo šteli največkrat peš opravljenih kilometrov, pri petrolejkah izračunanih koordinat, bila so leta neizmernega navdušenja, volje in hotenja čimprej pomagati izmučeni domovini."

Po tem se je ozrl na razvoj domače regije in dejal:

"V Krškem je bil 1. junija 1945. leta ustanovljen katastrski razdelek pri okrajnem izvršnem ljudskem odboru pod okriljem odseka za finance. S prvo uredbo o organizaciji katastrske službe, leta 1948, je bila dana pravna organiziranost geodetske službe v občinah in uzakonjena nujnost vzdrževanja katastrskih podatkov.

Občinska geodetska služba, ki je od leta 1949 imenovala Katastrski urad pri takratnem Okrajnem ljudskem odboru Krško, je do 1952. leta poslovala brez geodetsko-tehničnega kadra, ker je bil leta v delovnih skupinah Geodetskega zavoda.

Na osnovi Zakona o okrajnih ljudskih odborih se je 1955. leta ukinił Okrajni ljudski odbor Krško in katastrski urad je bil dodeljen Okrajnemu ljudskemu odboru Trbovlje.

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SR Slovenije
ing.geod., vodja skupine za geodetsko prostorsko dokumentacijo
Prispelo v objavo 1979-09-28.

Za geodetsko službo in občane v Posavju je pomembno leto 1956, ko so februarja iz matičnega katastrskega urada v Krškem ustanovili še katastrski urad v Brežicah in v Sevnici.

Po ukinitvi okraja v Trbovljah, t.j. 1.7.1950, je bila prenešana podrejenost geodetske službe na Okrajni LO Novo mesto vse do 1.4.1961, ko so postali vsi trije katastrski uradi sestavni del občinskih služb v Krškem, Brežicah in Sevnici.

Za naslednja leta ni značilno le to, da smo se preimenovali v občinske geodetske uprave, temveč da smo s tem začeli novo obdobje organizacije in vsebine dela. Osnova vsega tega je bila prav gotovo nova slovenska geodetska zakonodaja. (Zakon o geodetski službi, Zakon o KKN, Zakon o zemljiškem katastru) in v letu 1968 začetek srednjeročnega planiranja geodetskih del."

Naj navedemo še njegove širše poglede na vlogo, pomen in razvoj geodetske službe:

"Spremeniti smo morali marsikaj, staro smo zamenjali z novim, skoraj vedno slabše z boljším, tako kot ostali smo menjavali naše pokrovitelje. Trdo delo, neprestano merjenje, fotografiranje in upodabljanje prostora so izoblikovali trdno povezanost našega dela pa tudi nas samih, ne samo s prostorom, temveč tudi s človekom, ki v njem živi, dela in odloča.

Mislím, da so sodobni načrti, številne karte, katastri in evidence, moderna oprema in še marsikaj, kar boste videli na razstavi, ne samo rezultat strokovnega dela, temveč tudi plod družbenega sporazumevanja.

Imperativno gospodariti s prostorom in ga obvladovati narekuje izdelavo prostorskega katastra, racionalizacijo in poenotenje evidence o zemljiščih, vključevanje v informacijski sistem, uvajanje enotnega računalniškega sistema itd.

To je bilo naših 35 let. Izraziti želim prepričanje, da jutri ne bomo začeli od začetka, temveč bo analiza preteklosti in sedanjosti dala osnove za prihodnje delo.

Duh Ustave, težnje Zakona o družbenem planiranju in Zakona o združenem delu bodo dali prihodnjim letom pečat podružbljanja našega dela, dogovarjanja in sporazumevanja".

V imenu občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij in izvršnega sveta občine Krško, je udeležence pozdravil predsednik izvršne ga sveta tov. Franc Juvanc. Težko bi povzel njegove skrbno izoblikovane in tehtne misli, zato naj zopet citiram nekaj odstavkov iz njegovega govora:

"Tisti, ki spremljamo geodetsko službo, četudi samo obrobno, vidimo, da je v tem obdobju mnogo storila. Ne mislim naštevati akcij in delovnih področij, na katerih so njeni strokovnjaki uspešno opravljali naloge in Upravičili zaupanje celotne naše skupnosti.

Z geodeti sodelujem več kot desetletje. Zato mi vaša prizadevanja in uspehi niso neznaní. Še večji dokaz za vse to je današnja proslava in razstava. Kaj niso instrumenti in porumeneli dokumenti, ki jih danes postavljate kot ozadje računalnikom, elektronski tehniki in sodobnim načrtom očiten dokaz, tega napredka, obenem pa tudi kazalec zaupanja celotne družbene skupnosti. Mislím, da je prav, da si danes to povemo, da nas vse to navdaja s ponosom, daje pa nam tudi nalogo in odgovornost, da bomo znali upravičiti zaupanje in slediti svetlim vzorom, ki jih tudi v vaši stroki ni malo. Pred nami so številne in težke naloge. Rad bi opozoril samo na nekatere, predvsem tiste, ki ne morejo mimo nas, ki jih brez aktivnosti in sposobnosti vaše službe ne bomo mogli uspešno reševati.

Krško polje pomeni za nas s svojimi danostmi svojevrsten sklop problemov. Na tem območju, ki v naši občini pomeni ca. 5000 ha površine, se prepletajo interesi, od varovanja kmetijskih površin za proizvodnjo hrane do gradnje industrije, energetskih in prometnih objektov, graditve stanovanj itd. V tem prostoru je rezervat pitne vode, nahajališče gramoza in največje gradbišče v Jugoslaviji - Jedrska elektrarna Krško. Vse to pomeni velik omejevalni dejavnik za načrtovanje prostora. Številne naložbe in razvojni načrti delovnih organizacij, gradnja in modernizacija infrastrukturnih

objektov, dosledno uveljavljanje policentričnega razvoja in ustvarjanje enakih pogojev za življenje naših občanov so zahtevali in bodo še zahtevali, naj se kar najbolj trudimo za reševanje teh vprašanj.

Izdelava prostorskega plana, novelacija temeljnih urbanističnih dokumentov spadajo med naše osrednje naloge, katerim posvečamo veliko pozornost, od organov občinske skupščine do krajevnih skupnosti.

Zavedamo se, da je načrtovanje in urejanje prostora razporejanje naše razširjene reprodukcije in pomeni proces širokega interdisciplinarnega strokovnega dela in odločanja.

V letošnjem letu začnemo pripravljati srednjeročne družbene plane 1981-85 in priprave za dolgoročni razvoj naše občine.

Prepričan sem, da se zavedate, pa mi ne zamerite, če še enkrat poudarim, da čas sedanjosti in prihodnosti zahteva od geodetske službe poleg že znanih kvalitativno veliko realizma, širokih potez in vključevanje v družbenoekonomske procese.

Preteklih 35 let je dokaz, da ti procesi zahtevajo od službe vedno več. Danes si teorija in praksa podajata roki in pred nami je čas, ko bomo študirali, se učili in to znanje sočasno uporabljali v delovnem procesu."

Ob koncu pa se je predsednik izvršnega sveta pridružil slavju geodetske službe z naslednjimi besedami:

"Naj bodo dolgoletna tradicija in izkušnje iz preteklih let temelj za graditev še svetlejših prihodnosti, težnja po napredku naj postane moto vašega dela.

Kot ugotavljamo, da človek ni otok, ustvarjen, da živi in dela samo zase, tako trdimo, da nobena stroka ne more ostati samo v svojih okvirih. Tudi geodetska služba mora prerasti take okvire, tako kot niso vaši kolegi med NOV računali koordinate zase, temveč so s svojim delom družno z ostalimi osvobajali in osvobodili našo deželo.

Danes, ko rušimo staro, gradimo novo, in ko želimo videti svojo prihodnost jasno, je vaša služba in aktivnost vas samih nujnost.

Zgraditi želimo tak sistem planiranja, da bodo naši posegi v prostor rezultat dogovorjene in zavestne politike vseh nosilcev planiranja in bo pomenil skladnost in ravnotežje med danostmi v prostoru in razmestitvijo novih dejavnosti. Da bomo lahko to dosegli, morate tudi vi pri svojem delu težiti k nenehnemu povezovanju s krajevnimi skupnostmi, interesnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami.

Kratko povedano, vaše delo in aktivnost morata postati sestavni del tega sistema."

Ko je slovestnost pozdravil v imenu uporabnikov tov. Andrej Kovačič, tajnik Kmetijske zemljiške skupnosti Krško, je med drugim dejal:

"35 let geodetske službe pomeni sprehod skozi čas, v katerem so vsa lastna prizadevanja rodila velik tehnični napredek in današnje družbeno priznanje te službe kot dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Specifične potrebe gospodarstva, kmetijstva in drugih uporabnikov geodetskih storitev narekujejo najtesnejšo povezavo, saj je uporaba enotnega sistema kart in načrtov osnova vsega družbeno-gospodarskega načrtovanja in razvoja.

Stalno dopolnjevanje in vzdrževanje sistema geodetske evidence je dalo osnovo za sprejem novejše zakonodaje, ki najbolj ustreza današnjim družbenim potrebam in spoznanjem.

Po tradiciji izhaja povezava geodetske službe s kmetijstvom že iz tistih davnih časov, ko se je izdeloval zemljiški kataster pa vse do danes pri uporabi istih še veljavnih podatkov. Vpogled v geodetsko evidenco, karte in načrte nam da še vedno najbolj pregledne podatke o zemljišču, z oznako parcele in njene oblike, lege in površine, kakovostno kategorijo zemljišča in drugo. Podatki, ki jih lahko razberemo iz zemljiškega katastra, so osnova planiranja, urejanja in gospodarjenja z zemljišči.

Z vse pomembnejšo družbeno-gospodarsko vlogo zemljišča kot proizvodnega objekta za pridelovanje hrane in zemljišča kot prostora za urbanistične rešitve pa je vsebinsko dopolnjena geodetska evidenca postala del vsesplošne uporabe v vsakdanjem življenju.

Zgodovinski razvoj geodetske službe je bil sprejet v življenje z njeno stalno aktivnostjo na najpomembnejših področjih dejavnosti in na področju kmetijstva.

Vsakodnevna srečanja vaše in naše službe z reševanjem tekočih nalog so že tolikšna, da vas lahko že povsem upravičeno štejemo za soustvarjalce in izvajalce kmetijske zemljiške politike."

K jubileju pa so čestitali in spregovorili o pomenu in vlogi geodetske službe, njenih nalogah in povezavah še:

- Ignac Vintar, predsednik Medobčinskega sveta SZDL,
- Milan Naprudnik, direktor Geodetske uprave SRS,
- Anton Lesar, predsednik izvršnega odbora Zveze geodetov Slovenije.

Ob tem jubileju je Dolenjsko geodetsko društvo podelilo naslednja priznanja:

Za častne člane so bili imenovani: Franc Juvanc, Miha Žbontar.

Delovna priznanja pa so dobili: Vida Avsec, Franc Brinovec, Janez Pavlin, Ivanka Reiner, Alojzij Šribar, Viljem Jeraj, Greta Geč, Janez Trebušak, Vida Bernardič, Marija Zorko, Brigita Černoš in Olga Žibert.

Kulturni program je izvedel znani Kostanjeviški oktet.

Zelo skrbno in bogato dopolnjena je bila tudi razstava. Poleg skupnih panojev so pripravili še naslednje tematike: kataster komunalnih naprav (Brežice), uporaba in pregled katastrskih načrtov v času (Sevnica), komasacija zemljišč Kalce-Naklo, ROTE - Krško, kartografija - Krško, karte in prostorsko planiranje - Krško. Ne gre pa prezreti tudi gradiva, ki je bilo razstavljeno posebej po mizah, in instrumentarija.

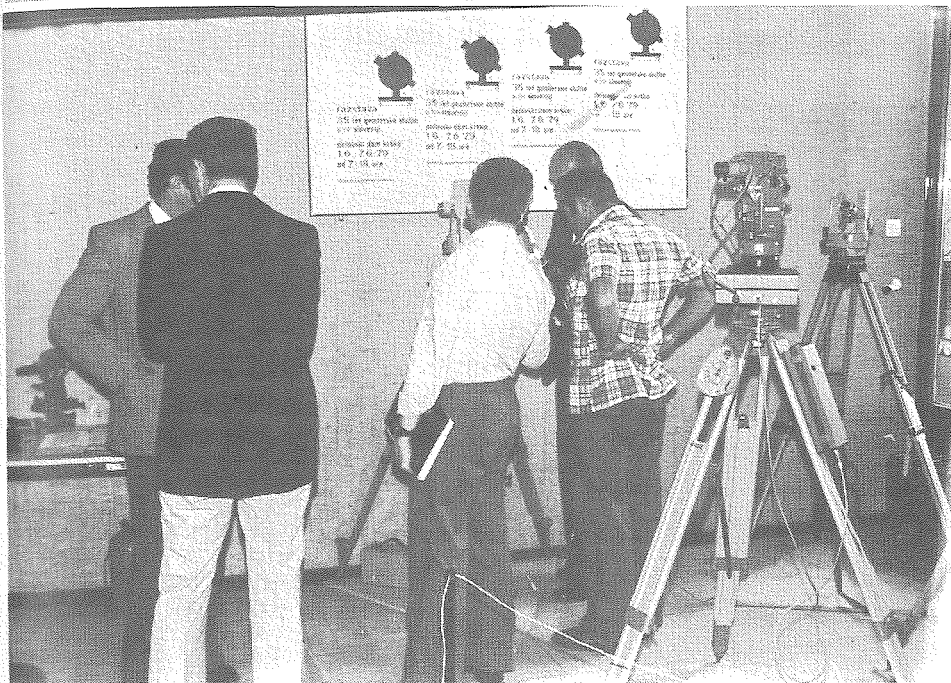
Ob proslavi v Krškem pa je treba omeniti še nekaj dejstev:

- Izšla je posebna številka INDOK biltena, posvečena 35-letnici geodetske službe.
- Razstavo si je pod organiziranim vodstvom načelnika GU Krško ogledalo več osnovnih in srednjih šol.
- Več glasil delovnih organizacij je poročalo o proslavi.
- Velik je bil tudi odmev v Dolenjskem listu in osrednjih glasilih ter na Radiu Ljubljana.

Menim, da je slovestnost v Krškem dala jubilejnemu letu geodetske službe v SR Sloveniji prav poseben pečat. Zato sem o njej tudi citiral nekaj več povzetkov kot običajno.

Z razstave ob 35-letnici
geodetske službe v Krškem

Upravna zgradba Geodetske
uprave v Krškem

ČESTITKE – S svečanosti ob 35-letnici geodetske službe SRS v Krškem. Inž. Francu Juvancu, ki so ga skupaj z inž. Mihom Zbontarjem proglasili za častnega člana Dolenjskega geodetskega društva, čestita predsednik medobčinskega sveta SZDL Ignac Vintar. (Foto: Jožica Teppey)

Slavje geodetov

V novomeškem Domu JLA Razstava ob 35-letnici geodetske službe v naši republiki

V avli novomeškega Doma JLA bo še danes in jutri odprta razstava, ki poskuša nazorno – z instrumenti in dokumenti – prikazati 35-letni razvoj geodetske službe v naši republiki. V Novo mesto so jo prepe-

JUBILEJ GEODETSKE SLUŽBE

V Krškem bo jutri ob 17. uri v delavskem domu, pod pokroviteljstvom Dolenjskega geodetskega društva in izvršnega sveta skupščine občine Krško, proslava in otvoritev razstave ob 35-letnici organiziranega dela geodetske službe v Sloveniji. Geodetsko društvo Dolenjske bo

Vpeti v načrtovanje

Proslava ob 35-letnici organizirane geodetske službe

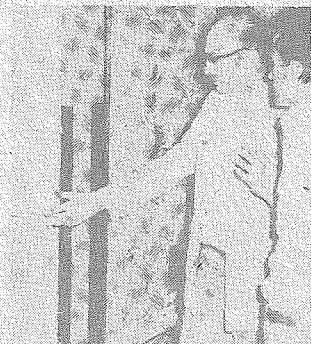
Pod pokroviteljstvom Dolenjskega geodetskega društva in izvršnega sveta krške občinske skupščine je bila 1. junija v krškem delavskem domu proslava in otvoritev razstave ob 35-letnici ustanovitve geodetske službe v republiki.

Del razstave je pripravljen enotno za vso Slovenijo. Z drugim delom se nevsiljivo vključujejo domačini, tokrat Dolenjsko geodetsko društvo z gradivom iz vseh treh posavskih občin. Obiskovalec razstave lahko že iz te razstave razbere marsikaj o širšem poslanstvu te službe. Sodobna slovenska geodetska služba se vključuje v številne naloge, ki jih nalaga sistem družbenega načrtovanja. Na razstavi je ob pomurskem zgledu zložb zemljišč prikazan tudi domači primer komasacije na Krškem polju pri Kalcah-Naklem. Med zgodovinskimi zanimivosti velja omeniti regulacijski načrt Sevnice po požaru iz leta 1854 in Krulejev zemljevid Jugoslavije iz leta 1917.

O dolgoročnih nalogah geodetske službe so govorili na posebni tiskovni konferenci. Direk-

tor republiške geodetske uprave inž. Milan Naprudnik je podobno kot dan poprej v slovenski skupščini, orisal široko dejavnost te službe, od predlogov za vključitev v svobodno menjavo dela do širše uporabnosti mnogih podatkov in raziskav za druge stroke.

A. ŽELEZNIK

PRED NOVIMI NALOGAMI – Najzaslužnejšim geodetom so podelili častno članstvo: inž. Juvancu iz Krškega in inž. Zbontarju iz Brežic, dolgoletnim sodelavcem pa priznanje. Na sliki: inž. Jenič, predsednik Dolenjskega geodetskega društva, in inž. Lesar iz Zveze geodetov

Portret tega ledina

Oral geodetsko ledino

Pomagal je orati in sejati, zato se mu je rod, ki danes žanje, poskušal oddolžiti. Inž. geodezje Miha Zbontar iz Brežic je tako postal častni član Dolenjskega geodetskega društva na nedavni svečanosti ob jubileju geodetske službe v Sloveniji.

Leta po osvoboditvi so bila za geodete garaška leta. To je bil čas obnove, agrarne reforme, izgradnje cest, železnic, naselij in hidrocentral, čas, ko je bilo treba delati od zore do mraka. Po naravi delavnemu in skromnemu Zbontarju to ni bilo težko. Takoj po osvoboditvi so ga v Ljubljani za dva meseca „posodili“ na cesto Zagreb – Beograd, kjer je potem ostal poldrugo leto. „Ljudem smo pravzaprav delali škodo, zato so nas gledali kot vsiljivce. Trasirali smo po pšeničnih poljih, po koruzi in gozdovih.

Ob vrnitvi v Ljubljano sem do leta 1948 ostal pri cestah, od tam pa sem prišel k republiškem geodetskem zavodu, kjer nas je čakalo delo na predor pod Ljubljanskim gradom in predor hidrocentrale Savica. Ko so leta 1954 iskali geodete za katastrske urade, sva s pokojnim Breskvarjem odšla v Krško. Do Brežic ni bilo več

skim stanjem, saj tega niso delali niti med vojno niti po njej vse do 1955. leta. Še danes ni vse končano. Delo nadaljujejo mlajši geodeti. Miha Zbontar jim je bil vedno dober učitelj. Veliko je znal, imel je bogato prakso, zato jih je brez težav vpeljeval v vsa področja stroke. Na katastru v Brežicah je delal deset let, od 1956 do 1966. Od takrat naprej je v pokojju.

„Letos bomo slavili 55. obletnico mature,“ je povedal z nekim posebnim ponosom. „Devetnajst nas je bilo, ko smo se 1924. leta poslavljali od kranjske gimnazije. Deset nas je še živih. Precej jih je pobrala vojna. Srečujemo se vsaki dve leti.

Zbontar je Gorenjec iz Kamne gorice. Bil je bister otrok in sola mu ni nikoli delala težav. S sošolcem Ciglerjem sta že v šestem razredu gimnazije na skrivaj reševala matematične naloge maturantom. Dijaki so se že tedaj znašli, čeprav je bila strogost drugačna kot danes.

„Za študij geodezije sem se odločil zato, ker je bil najkrajši“, je pripovedoval. „Samo dve leti je trajal. Takrat ni bilo štipendij in denarja od doma tudi ne. Stiskali smo se v podstrešnih

KARTA MESTA MURSKA SOBOTA

Primer tiska karte z uporabo rastrske tehnologije in kratke barvne skale

Državna založba Slovenije pripravlja izdajo četrte knjige Krajevnega leksikona. V tej knjigi bo zajet severovzhodni del Slovenije. Poleg opisa krajev bodo nekatera mesta predstavljena tudi v grafični, kartografski podobi. Tudi Mursko Soboto je avtor knjige želel predstaviti na karti. Ker ni bilo na voljo nobenega primernega načrta ali karte, je izdelavo nove karte naročil pri Geodetskem zavodu SRS. Prav v tem času pa smo izdelali tudi nov barvni katalog, tako da se je ob prevzemu dela ponudila priložnost, da preizkusimo svojo novo tehnologijo ob praktičnem primeru.

Namen tega sestavka je nekoliko podrobneje opisati tehnološko stran barvnega kataloga, ki je vsakakor osnova za izpeljavo podobnih del. Kolikor poznam kartografske izdelke v naši ožji domovini, doslej večjih del, zasnovanih na uporabi barvnega kataloga in rastrske tehnologije, nismo napravili. Zdi se mi prav, da se z možnostmi, ki jih daje taka tehnologija, seznanijo tudi drugi, tako uporabniki kakor tisti, ki načrtujejo nove kartografske izdelke.

Pri nepoučenih še vedno velja mnenje, da je mogoče večbarvno karto natisniti le tako, da za vsako barvo izdelamo poseben reprodukcijski original. Seveda to že dolgo ni več res, da bi na primer za dvanajest barvnih odtenkov potrebovali dvanajest reprodukcijskih originalov. Z razvojem fototehnične reprodukcije, s kontaktno vkopiranimi rastrji, z izpopolnjeno kopirno tehniko in z izdelavo različnih tiskarskih barv in seveda tudi zaradi sodobnih tiskarskih strojev se je tudi tehnika tiskanja kart začela omejevat v barvni reprodukciji na uporabo osnovnih barv - cianove (modra), magente (rdeča), rumene in črne barve, ki največkrat nastopa kot pomožna barva za večanje kontrastov med barvnimi ploskvami ter za opise na kartah. Rabo osnovnih treh barv imenujemo v praksi kar kratka barvna lestvica. Tako uporaba kontaktnih vkopirnih rastrov in kratke barvne lestvice skrajša čas tiskanja, saj precej zmanjšuje število prehodov papirja skozi tiskarski stroj, to pa končno poceni kartografsko reprodukcijo.

Barva je poleg pike, črte ploskve in črk izredno pomemben dejavnik za pojasnjevanje vsebine karte. Barva daje ploskvam, ki označujejo posamezna dejstva, najbolj določen pomen. S polnimi barvami je izredno težko, če že ne nemogoče ponavljati enake barvne odtenke, četudi se tiskar še tako trudi. Če pa uporabljamo rastrsko tehnologijo predstavljanja barvnih odtenkov, je vse skupaj mnogo bolj preprosto in učinkovito, pri ponovljenem ponatisu pa zanesljivo enako prvemu.

Za fototehnično barvno reprodukcijo uporabljamo predvsem rastre s pikčastimi vzorci. Tudi rastrji s črtnimi vzorci dajo številne lepe barvne odtenke. Vendar se z uporabo pikčastih vzorcev dosežejo najboljše barvni odtenki. S spreminjanjem velikosti rastrske pike, spreminjamo jakost barvnega odtenka, istočasno pa z mešanjem osnovnih barv dosegamo barvni učinek. Stopnjevanje barvnih odtenkov in njihova barvitost sta najpomembnejši postavki v konceptu barvne lestvice, ki jo je treba najprej pripraviti.

V teoriji in praksi je mnogo različnih mnenj in utemeljitev za pripravo barvnih lestvic, zasnovanih na matematičnih, fizičnih, fizioloških in psiholoških dejavnikih. Pri vseh je vedno v ospredju vprašanje števila barvnih odtenkov. Razumljivo je, da z večjim številom rastrskih stopenj dobimo tudi večje število barvnih odtenkov. Vendar pa lahko tudi takoj ugotovimo, da majhne barvne razlike med odtenki zmanjšujejo možnosti medsebojnega razločevanja, posebno pri povprečnem opazovalcu.

*61000, YU, Ljubljana, Geodetski zavod SR Slovenije
geodet. vodja kartografskega oddelka
Prispelo v objavo 1979-10-05.

Razni avtorji so zasnovali svoja stopnjevanja tako, da obstajajo rastrski odtenki s procentnimi vrednostmi, na primer: 0, 9, 29, 56, 86, 100
ali 0, 13, 29, 49, 72, 1000
ali 0, 8, 5, 14, 20, 28, 38, 49, 69, 80, 100

in še drugi. Vsak barvni katalog, ki je nastal na osnovi ene, druge ali tretje kombinacije, je po svoje dober, vendar pa ni mogoče nobenega popolnoma izkoristiti.

Na GZ SRS smo se omejili na zelo enostavno stopnjevanje začrnitve, in sicer: 0, 20, 40, 60, 80 in 100 %. Na tej osnovi izdelan in tiskan katalog barvnih odtenkov omogoča vseeno dovolj bogato in pestro izbiro med seboj primerno ločljivih odtenkov za zasnovu kart v taki barvni tehniki. Ob uporabi kratke barvne lestvice, cianove, magenta in rumene barve smo pripravili 216 barvnih odtenkov. Za nadaljnjih 216 odtenkov smo nad osnovne ploskve natisnili še črno barvo 20-odstotnega rastra. S tem se je število barvnih odtenkov povečalo na 432, kar je že lepo število. Verjetno ni tematske karte, ki bi je ne bilo mogoče učinkovito izdelati na osnovah takega barvnega bogastva. Lahko bi natisnili še kombinacijo 40-odstotnega rastra v črni barvi. Vendar pa so taki barvni odtenki že preveč "umazani" in bi se v praksi težko odločali za prikazovanje takih barvnih površin.

Druga pomembnost, ki vpliva na kvaliteto barvnih odtenkov v katalogu, je gostota rastra ali število pik ali črt na centimeter. Industrija ponuja izdelane rastre z 20 pa tudi do 100 in več črt na centimeter. Za praktično uporabo pri sestavi barvnih katalogov pa se uveljavljajo gostote od 40 do 60 črt. Katera vrednost je absolutno najprimernejša, je težko reči, saj o tem odloča vrsta vplivov. Teoretično sloni razlaga na fiziološki sestavi očesa, predvsem očesne mrežice in živcev. Leča očesa deluje kot objektiv in meče optično sliko predmeta na mrežnico. Predstavo dveh pik imamo samo toliko časa, dokler vsaka pika zadeva drug očesni živec, to je, dokler jih opazujemo iz določene bližine. Ko se oko oddalji, se slika obeh pik združi na isti živčni konici in dobi se vtis, da vidimo samo eno. Ker običajno beremo in gledamo karto v razdalji od 40 do 50 cm, pokaže izračun, da je najprimernejše število črt (pik) na centimeter okrog 50.

Rastri, uporabljeni v katalogu GZ SRS, imajo 54 črt na centimeter. Za tako gostoto črt na centimeter je ugotovljeno, da daje vtis dovolj sklenjene ploskve. Ob tem je pomembno, da taka gostota še ni tolikšna, da bi delala težave pri reprodukciji, tako pri vkopiranju rastrov na filmu kakor pri samem tisku. Seveda pa je zelo pomembno, na kakšen papir bomo natisnili take rastre. Kvaliteta papirja pogojuje izbiro gostote rastra, ali obratno, od gostote rastra je odvisna izbira ustreznega papirja. Poleg tega so za kvaliteto rastrsko reprodukcijo izredno pomembni tudi tiskarski stroj, debelina sloja tiskarske barve in ne nazadnje tudi strokovno osebje v tiskarni.

Za pravilno medsebojno pokrivanje rastrskih površin je treba vkopirne rastre za posamezne barve enega proti drugemu pravilno zasukati. Običajno se jemlje kot 30° .

Na osnovi tiskanega barvnega kataloga, izdelanega na osnovah 0-, 20-, 40-, 60-, 80- in 100-procentne začrnitve, s 54 linijami na centimeter in z zasuki po 30° , so bili pripravljene reprodukciski originali in je bil izveden na priloženi barvni prilogi izseka iz karte Murska Sobota.

Katalog z barvnimi odtenki nam je tako v veliko pomoč pri določanju dobrih barvnih kombinacij. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da dobimo enake barvne odtenke le, če uporabljamo enako kvaliteten papir, enake osnovne barve in če po možnosti tudi tiskamo na podobnem tiskarskem stroju.

Za izvedbo nekega dela, zasnovanega na uporabi opisane tehnologije, pa je potrebna še posebna oprema. Za hitro in natančno delo je naravna mask, vkopirnega rastra in filma, na katerega kopiramo, možna edino prek mehničnega naravnalnega sistema.

Vse, kar spada h kompletu za izdelavo, dobi z luknjanjem na identičnih mestih naravnalne luknje posebnih oblik. S pomočjo naravnalnih kovinskih vložkov je omogočeno avtomatično usklajevanje posameznih originalov. Brez sistema naravnavanja bi v fotografski temnici ne mogli združevati več elementov iste vsebine ene karte. Z naravnalnim sistemom pa ni težko polagati filmov, mask in vkopirnih rastrov po vrstnem redu na ustrezna mesta.

Maske, kakor običajno imenujemo ploskve, ki pokrivajo določene površine ene barve, lahko pripravimo na več načinov. Najpreprostejše je barvanje s tušem v pozitivnem ali negativnem smislu. Maske se lahko pripravijo tudi z mehanskim stripanjem na materiale, ki imajo posebne premaze. Oba načina sta dokaj zamudna in ne jamčita popolnega stika med ploskvami. Najhitreje in popolno natančno pa je tako delo opravljeno, če se uporablja za izdelavo mask tako imenovana negastrip kopija. Ta postopek je skoraj nenadomestljiv pri izdelavi mask v procesu priprav reproduksijskih originalov rastrske tehnologije.

Za prekrivalno črto med ploskvami je bila pri karti mesta Murska Sobota uporabljena črna barva. Ta je tudi podana kot rastrirana ploskev, s čimer je bil dosežen vtis sive črte. Z rafiniranimi fotoreproduksijskimi prijemi je možno rastrirano črto še precej izpopolniti.

Uporaba rastrske tehnologije v kartografski reprodukciji ni nobena novost. Novost je v tem, da smo se tudi pri nas tega lotili. Skušali bomo to znanje in tehnološke možnosti uporabljati povsod, kjer so pogoji za to.

Tisk priložene priloge je omogočil GZ SRS. Natisnjeno v tiskarni časopisnega in grafičnega podjetja DELO.

NEMEŠKI TILOŠ

MAL

FAZANERIJA

Stadion NK MURA

Kopališče

Vrtnarija

PLATAN
lesna industrija

Kmet. zadruga PANONKA

ABC POMURKA

ZGEP Pomurski tisk

Nas. mlad. del. brigad

Ulica Lenjavska

Ulica Mavnska

TOVA MLEC

AGROMEI

MURA - tovarna ob

panons

CER

ERJAVEC

GROFOVSKO

O PISAVI IN PREVAJANJU TUJK V GEODETSKI DEJAVNOSTI (NADALJEVANJE)

Velikokrat nastajajo težave pri razumevanju priobčenih geodetskih strokovnih besedil zaradi napačnega poimenovanja nekaterih pojmov, ki imajo že čisto določen, uporabljen in napisan pomen.

Da bi odpravil najprej zmedo v poimenovanju tistih točk, ki jih določimo s terestričnimi meritvami in ki služijo za naslonitev - za (absolutno) orientacijo stereomodelov - v fotogrametriji, dajem naslednje pojasnilo.

Tuji strokovni izraz za te točke (nem. Passpunkt, rus. opornaja točka, angl. controlpoint in fr. point de controle) so fotogrametri v Srbiji v petdesetih letih pomotoma poimenovali s strokovnim izrazom "vezna tačka", fotogrametri v Hrvatski pa "orijentaciona točka". V Sloveniji smo tedaj prevzeli izraz "vezna točka".

V Uputstvu za izvršenje radova na drž.prem. fotogram. metodom ZGU Beograd 1961 so bili uporabljeni naslednji izrazi:

FOTO-SIGNAL	Figura belo okrečena ili obojena na terenu a koja čini jednu tačku markantnom na snimku.
FOTO-SIGNALISANJE	Izrada foto-signala na terenu.
FOTO-VEZNA TAČKA	Tačka koja je identifikovana i određena fotogrametrijskim putem, bilo sa snimaka u sitnijoj razmeri, a da bi poslužila za orijentaciju snimaka (istog terena) u krupnijoj razmeri, bilo metodom aerotriangulacije. Ova tačka ne stabilizuje se na terenu.
NAVIGACIONI REPER	Figura obeležena na terenu u obliku kruga, trougla, kvadrata ili pravougaonika, velikih dimenzija, koja služi za navigaciju pri snimanju iz aviona.
OSNOVNA VEZNA TAČKA	Stabilizovana vezna tačka postavljena na pogodnom mestu u pogledu zaštitenosti i rasporeda u odnosu na trigonometrijsku mrežu IV. reda. Od ove tačke će se određivati druge vezne tačke. Topografski znak i broj kao i za veznu tačku.
VEZNA TAČKA	Tačka koja je na terenu stabilizovana i određena po položaju i visini klasičnim metodama.
POMOĆNA VEZNA TAČKA	Tačka koja se nalazi u blizini trigonometrijske ili vezne tačke (do 200 m) od koje je polarno određena po položaju i visini ali nije stabilizovana.

Termin "vezna točka" pa je bil žal tedaj v geodetski dejavnosti že uporabljen, označeval je dve točki na poligonski stranici. V pravilniku, II. del, je namreč bilo predpisano (str. 190):

"ODREDJIVANJE POMOĆNIH VISINSKIH RAZLIKA

čl. 85

Za poligonske strane merene običnim načinom

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SRS
dipl.ing.geod.vodja skupine za tem. izmero
Prispelo v objavo 1979-07-16.

(1) Pomočne visinske razlike u poligonskoj mreži u kojoj su strane merene pantlikom običnim načinom određuju se tahimetrijskim putem običnim ili autoredukcionim tahimetrom. Opažanje se vrši obostrano jedanput pri čemu dužina vizure ne sme preći 130 m. Ako je strana duža od 130 m određivanje visinske razlike vrši se preko dveju veznih tačaka, a po potrebi i sa pomoćnim stanicom".

Da bi se izognili tem zamenjavam (dvojnostim) so fotogrametri v SR Srbiji (VGJ) preimenovali vezne tačke v "oslonne tačke". V Sloveniji smo zato (po letu 1968) uvedli nov izraz "oslonilna točka".

Nekateri avtorji te točke poimenujejo tudi "tačke geodetske osnove", "tačke za orijentacijo" oziroma v slovenski strokovni literaturi v novejšem času "fotogrametrične točke", "kontrolne točke", "dane točke", "orientacijske točke" ali pa celo "navezovalne točke".

Menim, da je za take točke označba "fotogrametrična točka" presplošen in ne določa uporabnosti točke.

Strokovni izraz "kontrolne točke" ne more biti, ker vse točke ne služijo samo kontroli, temveč najmanj vsaj pri naslonitvi. Z "danimi" in "orientacijskimi točkami" si lahko predstavljamo marsikaj.

Strokovni izraz "navezovalne točke" se prav tako v geodetski dejavnosti v SRS že uporablja in ima že drug, popolnoma določen pomen.

V Zakonu o temeljni geodetski izmeri (U.l. SRS, št. 16/74) je namreč v členu 4. predpisano: "Na vsem območju SR Slovenije se postavi mreža temeljnih geodetskih točk, ki obsega mreži temeljnih geodetskih točk višjih in nižjih redov".

V obrazložitvi tega člena pa je zapisano:

"Delitev mreže temeljnih geodetskih točk višjih in nižjih redov bo podana v podzakonskem predpisu, ki ga bo izdal direktor Geodetske uprave SRS. Predvideva se, da bo mreža temeljnih geodetskih točk višjih redov obsegala: triangulacijsko mrežo I. reda z astronomsko-geodetsko mrežo, gravimetrijsko in bazno mrežo, triangulacijsko mrežo II. reda in III. glavnega reda ter mestno triangulacijsko mrežo kot tudi nivelmajsko mrežo I. in II. reda (doseđanja nivelmajski mreži velike natančnosti in preciznega nivelmaja) ter mestno nivelmajsko mrežo I. reda. Mreža temeljnih geodetskih točk nižjih redov pa naj bi obsegala: triangulacijsko mrežo III. dopolnilnega in IV. reda s poligonometrično mrežo III. in IV. reda in mestno poligonometrično mrežo I. in II. reda, navezovalno mrežo ter nivelmajsko mrežo III. in IV. reda (doseđanja nivelmajska mreža tehničnega nivelmaja povečane natančnosti in tehnični nivelma) ter mestno nivelmajsko mrežo II. reda. Druge mreže geodetskih točk, ki pa jih ne štejemo med temeljne, kot so npr. poligonska, linijska, oslonilna, ipd., se uvrščajo v tako imenovane izmeritvene geodetske mreže in se urejajo neposredno s samo izmeritvijo za določene potrebe, kot je izdelava temeljnih topografskih načrtov, zemljiškega katastra, katastra komunalnih naprav itd."

Morda je bila prvotna izbira strokovnega izraza "oslonilna točka" ponesrečena in bi bil morda izraz oporna točka ali naslonilna točka boljši; žal je prvi strokovni izraz že v slovenski strokovni literaturi zapisan, uporabljen in bi zato tudi moral ostati.

Nikako pa poimenovanja "oslonilna točka" ne smemo zamenjati s katerikoli drugim (uporabljenim) izrazom.

Kadar te oslonilne točke niso določene s terestričnimi postopki, temveč s postopki aerotriangulacij, jih poimenujemo "fotooslonilne točke".

Točke, ki jih določamo za povezavo stereomodelov, bi bilo umestno imenovati "spojne točke" (Nem. Verknüpfungspunkte), in ne vezne točke.

Od do sedaj uporabljanih izrazov za iste delovne postopke: fotogrametrična aerotriangulacija, fotogrametrična triangulacija in aerotriangulacija bi bilo smiselno prevzeti samo enega, morda najkrajšega "aerotriangulacija" in ga uporabljati. Nadaljnja delitev naj bi bila naslednja:

Postopki aerotriangulacije:

1. PASOVNA:

- a) postopek spajanih modelov
- b) postopek neodvisnih modelov
- c) postopek žarkovij (snopov)

2. Skladovna (blokovna):

- a.) postopek spajanih pasov
 - b.) postopek neodvisnih modelov
 - c.) postopek žarkovij (snopov)
- (Po A.N. Lobanovu V.f. 1/79)

Izvedenost aerotriangulacij se opravlja lahko na analogni (primerjalni) ali na analitični (digitalni - razčlenjevalni) način.

Nastajati je začela tudi zmeda pri poimenovanju fotogrametričnega instrumentarija.

Stereokartirne naprave se poimenujejo kot precizni avtografi, stereorestitucijski instrumenti, univerzalni triangulacijski instrumenti (A, 7 A, 9 C 8 San.5), precizni instrumenti (A8, A10, stereometrograf, Zeiss planimat), topografski instrumenti, instrumenti za kartiranje in univerzalni instrumenti.

Univerzalnih triangulacijskih instrumentov menim, da ni, če so, so to le univerzalni instrumenti (A7, c8, Santoni 5).

Vse ostale instrumente bi lahko poimenovali stereokartirni aparati (A8, stereometrograf, planimat itd.)

Nekaj predlogov za slovensko poimenovanje nekaterih do sedaj uporabljanih tujk:

analitičen - razčlenjevalen, ločilen
analogen - primerjalen, podoben, skladen,
inkorporiranje - vključevanje,
konstrukcija - sestava, gradba
rotacijski orientacijski element - vrtilni gib,
rezultirati - izhajati, izvirati,
stereorestitucijski - stereokartirni
variabilen - spremenljiv
transfer - prenos
lokacija - položaj, namestitev
kalibracija - umerjanje, preizkušanje
formular - obrazec
registrirati - zapisati, vpisati
minimalizirati - zmanjšati,
formirati - ustanoviti, oblikovati
klasifikacija - razvrstitev, določitev
"reseau" kamera - kamera z mrežnim zaslonom
korekcija - popravek, poprava
ekonomski faktor - gospodarski dejavnik
statoskop - naprava za merjenje sprememb (letalskih) višin
finaliziranje - dokončanje, končanje
planimetričen - ravninski, ploskovni
ekstrapolacija - vrinjenje zunaj presledka
interpolacija - vrinjenje znotraj presledka

medij - sredstvo, posrednik
vizualen - viden, očesen
typewriter - tipsko pisalo
key board - tastatura
display - prikaz, slikovni zaslon
key word - ključna beseda
listing - izpis
generirati - ploditi, razmnožiti, proizvajati,
printer - tiskalnik.

OB NEKEM JUBILEJU

21. februarja letos je minilo 30 let od diplome prve generacije povojnih geometrov, ki so končali študij na Gradbeni tehniški šoli v Ljubljani.

Iz te generacije je izšlo naslednjih 18 diplomantov:

BAČNIK Ivo	JENKO Dušan	RUS Vida
ČEHOVIN Bogo	KLUN Jože	ŠIPEK Ivo
ČERNE Gojmir	KOVAČIČ Sonja	ŠTRUKELJ Mirko
DREKONJA Miran	KUMER Milan	TAVČAR Mitja
GAJETA Kristina	LENARDIČ Vida	VEDRAL Jože
HAM Miro	RIHAR Bogdan	ZAMLJEN Vinko

V težkih povojnih časih, ko so bile velike potrebe po novih strokovnih kadrih, je bil prihod 18 geometrov zelo dobrodošel in zaželen, saj so bili še pred iztekom šolanja napisani dekreti za službovanje.

Dvein polletno šolanje je potekalo po predvojnem programu, ker se je geodetski odsek Tehniške srednje šole leta 1946 šele ustanavljal in ni bilo časa pripraviti nov učni program za 3-ali 4-letno šolanje. Pogoji za vpis v odsek pa je bilo dokončanih 6 razredov gimnazije oziroma kasneje tudi 5 razredov, zaradi premajhnega prvega odziva. Zaradi neenakega znanja vseh prijavljenih se je šola odločila za polletni izravnalni tečaj in šele po uspešno opravljeni predpripravi je bil možen vpis v dveletni geodetski odsek.

Kljub sorazmerno kratki dobi šolanja je bil učni program zelo obširen in intenziven. Pod razredništvom odličnega učitelja, mentorja prof. Novaka in drugih predavateljev so bila predavanja in učna snov zelo kvalitetni.

Šola je bila celodnevna, dopoldne 5 ur in popoldne 4 ure, le v soboto so bila predavanja v dopoldanskem času. Šele v drugem letniku je bil zaradi povečanega vpisa na vseh oddelkih šole kot tudi na geodetskem odseku uveden dvoizmenski pouk.

Med šolskimi počitnicami je bila vsaj mesec dni obvezna praksa pod vodstvom profesorjev in izkušenih operativcev.

Prvi koraki v službi so bili dovolj težki in truda polni. Zaradi velikih potreb marsikdaj ni bilo časa za uvajanje, temveč se je takoj začelo samostojno delo. Terenska sezona je trajala od zgodnje spomladi do zime, največkrat pa tudi pozimi, delovni čas na terenu pa je bil od zore do mraka (stara jugoslovanska geodetska praksa). V poletnem času in terenski sezoni ni bilo niti govora o dopustih, za take stvari je bilo na voljo samo zimsko obdobje. Plačilo za tako delo je bilo samo za osem urni delovnik, brez nadur ali po izvršenem delu (učinku). Še pohvale so bile redke.

Temu času in režimu dela so bile ustrezne tudi življenjske razmere na terenu. Stanovanje pri kmetih, po senikih ali vaških gostilnah, prehrana so bile največkrat konzerve UNRRA in hrana v tovarniških menzah, velikokrat pa še tega ni bilo in se je bilo treba znajti, kot si vedel in znal.

Odhod na teren in vrnitev sta bila povezana z mnogimi nevšečnostmi in problemi. Običajno je bilo treba uporabljati vsa mogoča prometna sredstva, od vlaka, kamiona, konjske vprege do

*61000, YU, Ljubljana, Geodetski zavod SRS

dípl.ing.geod.direktor geod. operative

Prispelo v objavo 1979-05-22.

kolesa in mnogokrat je bilo treba iti tudi peš z vso prtljago na ramah. Še sreča, da s figuranti ni bilo težav in se jih je dalo hitro dobiti.

Terensko delo je bilo treba opraviti kompletno z vsemi računanimi in izdelavami skic ter z ureditvijo elaboratov. Marsikateri delovni dan je bilo treba potegniti pozno v noč, ob petrolejki ali karbidovki.

Poleg strokovnega dela smo morali vsakih deset dni izdelati detajlno delovno poročilo o opravljenem delu z množico vseh mogočih podatkov in evidenc, ki so bile največkrat same sebi namen.

Vse to delo in način življenja pa smo sprejeli z velikim navdušenjem, voljo in veseljem, saj so bile to obveznosti do graditve nove Jugoslavije.

Omenjanje dogodkov in razmer iz tistega časa naj vsem tistim, ki so to sami doživeli, zbudi prijetne in neprijetne spomine, našim mlajšim kolegom pa naj služi za primerjavo in oceno današnjih delovnih razmer.

IZ UPRAVNE PRAKSE

GEODETSKA DELA V ZVEZI Z RAZLASTITVENIM POSTOPKOM

Odločba pristojnega upravnega organa, izdana na zahtevo razlastitvenega upravičenca na podlagi 11. in 12. člena zakona o razlastitvi in prisilnem prenosu pravice uporabe (Ur. list SRS, št. 27/72), s katero se dovoljujejo meritve na zemljiščih, ki bodo razlaščenca, ni podlaga za izdajo odločbe občinskega geodetskega organa po 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru (Ur. list SRS, št. 16/74) ter za izvedbo tako ugotovljenih sprememb v zemljiško-katastrskem operatu, temveč je le podlaga za tehnično izvedbo meritev na terenu in pisarniško meritvenih del do izdaje odločbe po 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru.

(Sodba Vrhovnega sodišča SR Slovenije št. U 162/79-4 z dne 7.9.1979)

Konkreten primer:

Na zahtevo razlastitvenega upravičenca in na podlagi odločbe o pripravljalnih delih je občinski geodetski organ izvršil parcelacijo zemljiškega kompleksa v privatni lastnini, na katerem je bila predvidena gradnja stanovanjskih hiš za občane, ki jim je potres porušil domove. Po izvedenih meritvah na terenu je geodetska uprava izdala odločbo po 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru in odredila vpis ugotovljenih sprememb v katastrskem operatu. Razlaščenec se je zoper to odločbo pritožil, vendar je organ druge stopnje pritožbo kot neutemeljeno zavrnil. Razlaščenec je zatem sprožil upravni spor s tožbo pri Vrhovnem sodišču SRS, ki je tožbo ugodilo in odpravilo odločbo organa druge stopnje. Sodbo je utemljilo s tem, da se z odločbo pristojnega občinskega organa, s katero je bila dovoljena izvedba meritev po 11. členu zakona o razlastitvi in prisilnem prenosu pravice uporabe, ni dovolila sprememba posestnih meja parcel niti izvedba teh sprememb v katastrskem operatu. Iz tega izhaja, da ni bil izpolnjen pogoj iz 2. odstavka 26. člena zakona o zemljiškem katastru, kar pomeni, da odločba ni imela zakonite podlage.

V ponovnem postopku je organ druge stopnje odpravil odločbo organa prve stopnje kot nezakonito in odredil vzpostavitev prejšnje evidence.

Zoper novo odločbo je zatem občina kot prizadeta stranka sprožila upravni spor. V tožbi med drugim zatrjuje, da je točna odmera zemljišča, ugotovitev površine in označba zemljišča, ki pride v poštev za razlastitev, nujna, vendar meni, da zaradi tega ni treba voditi postopka po 26., 27. in 30. členu zakona o zemljiškem katastru. Geodetski organ naj bi potrebne podatke ugotovil po 6. členu navodila o ugotavljanju in zamejničenju posestnih meja parcel ter jih v obliki grafičnega prikaza (delilnega načrta) ter potrdila o ugotovljenih površinah in novih označbah poslal občinskemu premoženjsko-pravnemu organu, morebitni ugovori razlaščenca pa bi se obravnavali in reševali v razlastitvenem postopku.

V odgovoru na to tožbo je organ druge stopnje izrazil pomisleke o predlaganem načinu reševanja podobnih problemov. Lahko se sicer izvedejo same tehnične meritve na terenu, izračunajo površine in določijo označbe (številke) novih parcel, vprašljivo pa je, če bodo na tak način dobljeni podatki zadostovali za izvedbo razlastitvenega postopka. Bodoči razlaščenec namreč ne more vplivati na izvajanje meritev, organ druge stopnje pa ne more presoditi, ali je bila meritev pravilno in po predpisih izvedena. Težave bodo nastale, če bo razlaščenec ugovarjal pravilnosti in točnosti podatkov o zemljišču, ki je predmet razlastitve, premoženjsko-pravni organ, ki vodi razlastitveni postopek, pa ni ustrezno usposobljen za preverjanje pravilnosti izvršenih meritev. Tudi geodetski organ, ki je meritve opravil, ne more v isti zadevi ponovno odločati. Zaradi tega zadostijo zahtevam razlastitvenega postopka samo tisti podatki, ki so ugotovljeni v takem postopku merje-

*61000, YU, Ljubljana, Geodetska uprava SR Slovenije
dipl. pravnik, svetovalec direktorja
Prispelo v objavo 1979-10-04.

nja, v katerem je prizadeta stranka lahko sodelovala in je njene morebitne ugovore rešil geodetski organ druge stopnje.

Vrhovno sodišče tožbi sicer ni ugodilo, čeprav se je strinjalo s tožbenimi razlogi in s predlaganim načinom reševanja podobnih zadev, vendar ti razlogi na odločitev v konkretni zadevi niso mogli vplivati. V obrazložitvi sodbe se opredeljuje vrhovno sodišče do nekaterih v praksi različno tolmačenih vprašanj s področja zemljiškega katastra, predvsem glede ugotavljanja in spreminjanja posestnih meja parcel.

Iz obrazložitve sodbe:

Sodišče presoja odločbo geodetske uprave občinske skupščine predvsem pa zakonitost v tem upravnem sporu na podlagi določb zakona o zemljiškem katastru (Uradni list SRS, št. 16/74), navodila za ugotavljanje in zamejničenje posestnih meja parcel (Uradni list SRS, št. 2/76, v nadaljnjem besedilu: navodilo), zakona o razlastitvi in prisilnem prenosu pravice uporabe (Uradni list SRS, št. 27/72, v nadaljnjem besedilu: razlastitveni zakon) in zakona o izjemnih ukrepih za pospešitev sanacije in obnove objektov na območjih, ki jih prizadene potres (Uradni list SRS, št. 23/76, v nadaljnjem besedilu: zakon o izjemnih ukrepih).

Vpisi in vrisi v zemljiškem katastru se smejo opraviti le na podlagi listin, ki so določene z zakonom o zemljiškem katastru in s predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in pa na podlagi uradnih ugotovitev geodetskih organov (8. člen zakona). Meja med parcelami različnih lastnikov oziroma uporabnikov, to pa je po zakonski opredelitvi posestna meja, se lahko ugotavlja in spreminja:

- a) v mejnem ugotovitvenem postopku, ki ga vodi občinski geodetski organ. V tem postopku se v sodelovanju s prizadetimi lastniki in uporabniki ter v soglasju z njimi ugotovi, določi ali spremeni posestna meja parcel ter se ugotovijo in zamejničijo posestne meje. Zakon določa, kako organ postopa, če se v mejnem ugotovitvenem postopku ne doseže soglasje, če se posamezni lastniki oziroma uporabniki ne odzovejo vabilu na mejni ugotovitveni postopek ali če ne podpisujejo zapisnika, ki se v tem postopku sestavi in ki je sicer, če je pravilno sestavljen in podpisan, podlaga za evidentiranje posestnih meja parcel v zemljiškem katastru in v zemljiški knjigi (11. do 15. člen zakona o zemljiškem katastru in navodilo). Ugotavljanje in zamejničenje posestnih meja parcel se mora v mejnem ugotovitvenem postopku opraviti pred izvedbo parcelacije zemljišč v postopku vzdrževanja zemljiškega katastra in v primerih, če to zahteva lastnik oziroma uporabnik zemljišča (2. in 3. točka 4. člena navodila). V mejnem ugotovitvenem postopku se ugotovijo in zamejničijo tudi posestne meje, ki se na novo ustanovijo zaradi prometa z nepremičninami, dedovanja, sporazuma med lastniki oziroma uporabniki zemljišč o izravnavi meja parcel itd. (3. točka 5. člena navodila). Meja med par celami različne vrste rabe, ki pripadajo istemu lastniku oziroma uporabniku, pa se ne ugotavlja v mejnem ugotovitvenem postopku, ampak po dejanskem stanju v naravi (2. odstavek 11. člena zakona o zemljiškem katastru).
- b) v sodnem postopku (pravdnem in nepravdnem) z odločitvijo sodišča (1. odstavek 11. člena zakona). Če so bile meje ugotovljene v sodnem postopku, se ne morejo ugotavljati v mejnem ugotovitvenem postopku (1. odstavek 11. člena in 16. člena zakona ter 2. odstavek 8. člena navodila).
- c) z odločbo pristojnega upravnega organa v zvezi z razlastitvijo, prisilnem prenosu pravice uporabe, komasacijo, arondacijo itd. V teh primerih se posestne meje ne ugotavljajo ali določajo sporazumno, ampak v skladu s pogoji, ki so določeni v upravni odločbi pristojnega organa (6. člen navodila).
- č) na podlagi veljavnih načrtov za urejanje prostora, se pravi urbanističnih ali zazidalnih načrtov, in v skladu s pogoji, ki jih določajo ti načrti (1. odstavek 6. člena navodila). V mejnem ugotovitvenem postopku, v sodnem postopku, na podlagi upravne odločbe ali urbanističnega dokumenta ugotovljene oziroma določene posestne meje se morajo zamejničiti s trajnimi znamenji in morajo biti geodetsko izmerjene in izvedene v zemljiško-katastrskem operatu (12. člen zakona o zemljiškem katastru, 6. in 7. člen navodila). Spremembe glede posestne meje parcel se ugotovijo in izvedejo v zemljiško-katastrskem operatu samo na zahtevo lastnika ali uporabnika, po sklepu

sodišča ali po odločbi upravnega organa. Na kakšni drugi podlagi sprememb posestne meje ni mogoče izvršiti (2. odstavek 26. člena zakona o zemljiškem katastru). Izvedba sprememb v zemljiško-katastrskem operatu se sme glede posestne meje opraviti le na podlagi predhodno izvršene parcelacije zemljišča (1. odstavek 27. člena zakona). Parcelacija pomeni vsa terenska geodetska dela, s katerimi se v naravi izvede sprememba obstoječih posestnih meja oziroma se ustanovijo nove posestne meje parcel in pisarniško-tehnična geodetska dela, s katerimi se izdela ustrezní parcelacijski elaborat. (18. člen navodila). Parcelacija se izvede torej v vseh primerih spremembe obstoječih in ustanavljanja novih meja v postopku vzdrževanja zemljiškega katastra, pri spremembah posestnih meja v mejnem ugotovitvenem postopku ali sodnem postopku, pri delitvi parcel za urbanistične namene ali na podlagi upravne odločbe, izdane v postopku razlastitve, zaradi odtujitve itd.

Spremembo glede vrste rabe (kulture) zemljišča in spremembe, ki vplivajo na katastrski razred, se ugotovijo in izvedejo v zemljiško-katastrskem operatu na prijavo lastnika oziroma uporabnika zemljišča ali po uradni dolžnosti (1. odstavek 26. člena zakona o zemljiškem katastru).

Spremembe v vrsti rabe in katastrskem razredu parcel, ki so posledica prijave lastnika oziroma uporabnika ali ugotovitev po uradni dolžnosti, in spremembe v oštevilčbi in površini parce, ki so posledica parcelacije, ugotovi občinski geodetski organ z upravno odločbo. To odločbo je treba izdati pred uvedbo sprememb v katastrski operat (2. odstavek 30. člena zakona). Parcelacija torej v skladu obrazloženimi določbami zakona o zemljiškem katastru in navodila sledi predhodno izvedenemu mejnemu ugotovitvenemu postopku in zamejničenju, parcelaciji upravna odločba, tej pa izvedba v zemljiško-katastrskem operatu.

V postopku razlastitve in prisilnega odvzema pravice uporabe mora biti v odločbi o ugotovitvi splošnega interesa in v aktu o razlastitvi predmet razlastitve natančno določen. Ker so pri razlastitvah spremembe posestnih meja in površine parcel pogoste, je treba organom omogočiti določenost odločitve tako, da jim dajo ustrezne natančne podatke geodetski organi. Po razlastitvenem zakonu pristojni upravni organ na zahtevo razlastitvenega upravičenca z upravno odločbo dovoli meritve na zemljiščih, ki bodo razlaščena (11. in 12. člen razlastitvenega zakona). S tako odločbo se dovolijo samo meritve in priprava katastrskih podatkov o površini, vrsti rabe, katastrskem razredu in tudi o oštevilčbi parcel in delov parcel, ki bodo razlaščene, kadar je taka delitev potrebna, torej priprava načrta parcelacije in delilnega načrta ali tehnična izvedba meritev na terenu ter izračun površin, kar sicer ne pomeni dokončne parcelacije, kakršna se, če gre za spremembe v oštevilčbi in površini parcel, izvede po 27. členu in 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru. To pomeni, da geodetski organ opravi vsa terenska in tudi pisarniška meritvena dela do izdaje odločbe po 2. odstavku 30. člena zakona in brez izvedbe v zemljiško-katastrskem operatu. Odločba o razlastitvi se izda na podlagi takega načrta parcelacije, parcelacija zemljišča in spremembe v zemljiškokatastrskem operatu pa se izvedejo na podlagi razlastitvene odločbe. Odločba o dovolitvi meritev po 11. in 12. členu razlastitvenega zakona določa obveznost lastnika ali uporabnika zemljišča, da dovolita meritve na zemljišču, ki bo razlaščeno ali katerega uporaba bo prisilno prenesena. Ne more pa biti taka dovolitev podlaga za parcelacijo, za izdajo odločbe po 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru ali za izvedbo sprememb v zemljiško-katastrskem operatu.

Ob izjemnih ukrepih na območjih, prizadetih po potresu, je postopek razlastitve pospešen. Na podlagi zazidalnega načrta ali skupinske lokacijske dokumentacije, ki morata obsegati arhitektonski del, načrt parcelacije in pravilnik in ki ju sprejme občinski izvršni svet s sklepom, ta pa se objavi v uradnem glasilu, preneha lastninska pravica na zemljiščih, določenih za gradnjo nadomestnih objektov. Tu ni potreben poseben akt o ugotovitvi splošnega interesa, tudi ne akt o razlastitvi, upravni organ izda samo odločbo, da mora lastnik zemljišče izročiti občini (8. člen zakona o izjemnih ukrepih). Tudi sklep občinskega izvršnega sveta, s katerim sprejme zazidalni načrt ali skupinsko lokacijsko dokumentacijo, mora biti glede zemljišč, ki se razlastijo, natančen in določen, vendar izvršni svet akta ne sprejme na podlagi parcelacije, izvedene po navedenih predpisih, in na podlagi odločbe po 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru, ampak izrecno in po besedilu zakonske določbe na podlagi načrta parcelacije.

Tak sklep izvršnega sveta je podlaga za izdajo odločbe o izročitvi razlaščenih parcel občini in izdajo odločbe po 2. odstavku 30. člena zakona o zemljiškem katastru, ki bo izvedena v zemljiško-katastrskem operatu in v zemljiški knjigi.

PREGLED KARTOGRAFSKE DEJAVNOSTI V PRVEM IN DRUGEM TROMESEČJU 1979

1. tromesečje

1 : 5000

Podatki o hišnih številkah za naslednje liste:

Šentjur 1, 11, 21, 22, 31, 32.

Celje 20, 29, 30, 39, 40

Večbarvni tisk, izdelali Skupščina občine in Medobčinska geodetska uprava v Celju, kartografska obdelava in reambulacija Geodetski zavod Celje, tehnična obdelava in tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo v Ljubljani, 1979

1 : 10.000

- Avtobusni mestni promet Maribora, večbarvni tisk, tematska obdelava Geodetska uprava Maribor, kartografska obdelava in tisk IGF 1979.

1 : 20.000

- Škofja Loka z okolico, enobarven tisk, izdala Geodetska uprava Škofja Loka, izdelal Geodetski zavod SRS, tisk IGF, 1979.

- Gozdnogospodarska enota IDR IJA II, izdelal Geodetski zavod SRS, založilo Soško gozdno gospodarstvo, večbarvni tisk IGF, 1979.

- Gozdnogospodarska enota IDR IJA I, izdelal Geodetski zavod SRS, založilo Soško gozdno gospodarstvo, večbarvni tisk IGF, 1979.

1 : 25.000

- Prometna študija Škofje Loke, variante 1-11, izdelal tozd PNZ, dvobarvni tisk IGF, 1979.

1 : 100.000

- Pregledna karta Cerknice, krajevne skupnosti, izdelal Geodetski zavod SRS, izdala Geodetska uprava Cerknice, dvobarvni tisk IGF, 1979.

1 : 400.000

- Cestno omrežje SRS, založila Republiška skupnost za ceste, dvobarvni tisk IGF, 1979.

*61000, YU, Geodetska uprava SR Slovenije
ing.geod., vodja skupine za geod.prost. dok.
Prispelo v objavo 1979-09-28.

1 : 750.000

- Planirana izgradnja mreže oddajnikov in pretvornikov 1.TV programa 1980-1985, založil RTV, tehnična izvedba in tisk (večbarvni) IGF, 1979
- Karta števnih mest v SRS 1978, založila in izdala Republiška skupnost za ceste, dvobarvni tisk IGF 1979.
- Televizijski oddajniki in pretvorniki RTV Ljubljana, podatki Tehnična služba RTV, tehnična izvedba in tisk (več barv) IGF, 1979.

1 : 2.500.000

Zaščitena prirodna baština Jugoslavije, enobarvna, viri republiški zavodi za spomeniško varstvo, tisk IGF, 1979.

2. tromesečje

Publikacije

- Smernice - predlog: Družbeni plan občin in mesta Ljubljane za obdobje 1981-85 z možnostmi do leta 2000. Več shem in kart v raznih merilih, barvah in vsebine, izdelal Zavod za družbeni razvoj Ljubljane, tisk in vezava Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, Ljubljana.

1 : 5000

- CELJE, poskusni odtis načrta mesta z ulicami in hišnimi številkami, kartografska obdelava Geodetski zavod Celje, tehnična obdelava in tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, več barv.
- PIVKA-40, večbarvni tisk s parcelnim stanjem, izdelal Geodetski zavod SRS, izdalo Gozdno gospodarstvo Postojna, tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo
- PIVKA0 30 (glej Pivka-40!)
- SODR AŽICA -33 (glej Pivka-40!)
- SODRAŽICA-34 (glej Pivka-40!)

1 : 10.000

- Športne igre vodarjev, izsek iz mestnega načrta Maribor, izdala Geodetska uprava Maribor, tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo.

1 : 25.000

- Hitre ceste v SRS, 20 različno velikih, enobarvnih prilog posebne publikacije, tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo.

1 : 50.000

- Kumrovec-Kozjansko, prostorski plan, omrežje naselij, sivi tisk, izdelal Urbanistični inštitut Hrvatske in Razvojni center Celje, tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo.
- Kumrovec-Kozjansko, prostorski plan, prometno omrežje (glej omrežje naselij!)
- Kumrovec-Kozjansko, prostorski plan, namenska raba površin (glej omrežje naselij!)
- Kranj, karta občine, 10 različnih izvedb več - in enobarvnega tiska, kartografska obdelava in tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, izdala in založila Geodetska uprava Kranj.

1 : 100.000

- Občina Laško, vzorec karte v publikacijskem merilu začasne izdaje, dve varianti, več barv, tehnična obdelava in tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, založila in izdala Geodetska uprava SRS.

1 : 750.000

- Vodne razvodnice, izdelal Zavod za vodno gospodarstvo SRS, kartografska obdelava in tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo.

- NE Krško, tri tematske karte v več barvah kot priloga posebni publikaciji, tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo.

- Planirana izgradnja mreže oddajnikov in pretvornikov 1.TV programa v letih 1980-85, podatki tehnična služba RTV Ljubljana, tehnična izvedba in tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo.

- UKV oddajniki in pretvorniki RTV Ljubljana (ostali podatki kot pri prejšnji tematiki!)

- Srednjevalovni oddajniki RTV Ljubljana (ostali podatki enaki!)

- Modulacijske povezave LRP z radijskim centrom Ljubljana (ostali podatki enaki!)

- Urbanistična dokumentacija 1978, obdelal in založil Zavod SRS za družbeno planiranje, tisk Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, v več barvah.

1 : 250.000

- Meje občin v SRS, ponatis v dveh barvah.

PREGLED OBČINSKIH, REPUBLIŠKIH IN ZVEZNIH PREDPISOV,
ki neposredno ali posredno zadevajo geodetsko dejavnost
(1. in 2. tromesečje 1979 in nekaj zaostalih iz decembra 1978)

Odlok o sprejetju družbenega plana Jugoslavije za dobo od leta 1981 do leta 1985 in o določitvi roka za predložitev osnutka oziroma predloga družbenega plana Jugoslavije Skupščini socialistične federativne republike Jugoslavije
- UL SFRJ, št. 66-1031-1978

Resolucija o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti
- UL SFRJ št. 13-245-1979

Odlok o programu statističnih, za vso državo pomembnih raziskovanj 1979
- UL SFRJ, št. 2-27-1979

Odlok o obvezni enotni metodologiji in minimumu obveznih enotnih kazalcev, ki so potrebni za pripravljanje in uresničevanje plana samoupravnih organizacij in skupnosti ter plana družbenopolitičnih skupnosti
- UL SFRJ št. 27-457-1979

Resolucija o temeljih družbenega sistema informiranja
- UL SFRJ št. 24-391-1979

Pravilnik o jugoslovanskih standardih za obdelavo informacij in dokumentacijo
- UL SFRJ št. 17-325-1979

Republiška zakonodaja

Zakon o proračunu Socialistične republike Slovenije za leto 1979
- UL SRS št. 30-1967-1978

Samoupravni sporazum o planiranju, izgradnji, eksploataciji in vzdrževanju skupnih telekomunikacijskih zemljiščih
- UL SRS št. 1-5-1979

Odlok o ustanovitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za informiranje
- UL SRS št. 7-350-1979

Popravek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih
- UL SRS št. 4-1-1979

Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o splošni prepovedi graditve na območju Proste cone
- UL SRS št. 11-757-1979

Sklep o pripravi in sprejetju srednjeročnega plana vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od leta 1981 do 1985
- UL SRS št. 17-843-1979

Sklep o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje od leta 1986 do leta 1995 z elementi razvoja do leta 2000
- UL SRS št. 17-844-1979

Odredba o združitvi, priključitvi in preimenovanju nekaterih naselij v občinah Ljubljana-Šiška, Novo mesto, Ptuj, Slovenska Bistrica, Šmarje pri Jelšah in Velenje
- UL SRS št. 19-958-1979

*61000, YU, Geodetska uprava SR Slovenije
ing.geod., vodja skupine za geod.prost. dok.
Prispelo v objavo 1979-09-28.

Odlok o cenah za geodetske storitve
UL SRS št. 1-38-1979 (BREŽICE)

Odlok o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišča
- UL SRS št. 8-416-1979 (BREŽICE)

Odlok o spremembi območij in imen katastrskih občin na območju občine Brežice
- UL SRS št. 18-921-1979 (BREŽICE)

Odlok o izvedbi hidromelioracijskih del v Višnji vasi
- UL SRS št. 29-1671-1978 (CELJE)

Odlok o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za stanovanjsko in drugo kompleksno graditev na območju zazidalnega načrta Cerknica za Sinjo gorico na območju "Za vrti" in "Lopata" ter trase obvozne ceste za naselje Cerknice
- UL SRS št. 1-57-1979 (CERKNICA)

Popravek odloka o določitvi kmetij, za katere velja posebna ureditev dedovanja po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev - kmetij v občini Cerknica.
- UL SRS, št. 4-/1979 (CERKNICA)

Odlok o razdelitvi katastrske občine Podgorica in katastrske občine Velika vas po pristojnih občinah
- UVD št. 17-1978 (DOMŽALE)

Sklep o sprejetju dogovora o enotnih načelih informacijske dejavnosti v občini Domžale ter o ustanovitvi, nalogah, položaju in vlogi informacijsko dokumentacijskega centra v občini Domžale
- UVD št. 2-1979 (DOMŽALE)

Sklep o soglasju skupščine občine Domžale s spremembo meje med občino Domžale in občino Ljubljana Bežigrad na območju Reaktorskega centra Podgorica
- UVD št. 2-1979 (DOMŽALE)

Sklep o višini ur za geodetske storitve
- UVD št. 6-1979 (DOMŽALE)

Odlok o razdelitvi katastrske občine Češnjice po pristojnih občinah
- UVD št. 7-1979 (DOMŽALE)

Odlok o zakloniščih v občini Gornja Radgona
- UO MS št. 28-278-1978 (GORNJA RADGONA)

Odlok o zakloniščih
- UL SRS št. 29-1673-1978 (GROSUPLJE)

Odlok o spremembi območja deljene katastrske občine Vino
- UL SRS št. 6-304-1979 (GROSUPLJE)

Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov na območju občine Grosuplje
- UL SRS št. 6-305-1979 (GROSUPLJE)

Odlok o cenah za geodetske storitve
- UL SRS št. 16-819-1979 (GROSUPLJE)

Odlok o obveznem čiščenju, vzdrževanju in zaščiti manjših potokov in jarkov na območju občine Izola
- UO KP št. 29-1978 (IZOLA)

Sklep o ustanovitvi novih treh krajevnih skupnosti v Izoli
- UO KP št. 15-1979 (IZOLA)

Družbeni dogovor o nalogah in vlogi informacijsko-dokumentacijskega centra v delegatskem sistemu, v občini ter o pravicah in obveznostih udeležencev pri ustanovitvi, organiziranju in delovanju tega centra
- UO KP št. 11-1979 (ILIRSKA BISTRICA)

- Odlok o cenah za geodetske storitve v občini Lendava
- UO MS št. 32-347-1978 (LENDAVA)
- Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča
- UL SRS št. 17-872-1979 (KAMNIK)
- Odlok o spremembi območij in imen katastrskih občin na območju občine Kamnik
- UL SRS št. 17-873-1979 (KAMNIK)
- Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in gozdov na območju občine Kranj
- UV Gor. št. 18-204-1979 (KRANJ)
- Odlok o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za stanovanjsko graditev na območju zazidalnega načrta Cerklje S-5 vhodni del
- UV Gor. št. 18-205-1979 (KRANJ)
- Odlok o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih po zazidalnem načrtu Planina II. faza za stanovanjsko blokovno gradnjo
- UV Gor. št. 18-206-1979 (KRANJ)
- Odredba o tarifah za geodetske storitve v občini Kranj, ki jih opravlja občinski upravni organ
- UV Gor. št. 17-199-1979 (KRANJ)
- Odlok o izvedbi hidromelioracijskih del in o rabi kmetijskih zemljišč po izvedenih melioracijah na območju katastrske občine Podbočje ob potoku Kolarica
- SDL št. 16-147-1979 (KRŠKO)
- Odlok o spremembi odloka o cenah za geodetske storitve
- SDL št. 16-148-1979 (KRŠKO)
- Odlok o spremembi območij ter imen katastrskih občin na območju občine Krško
- SDL št. 16-149-1979 (KRŠKO)
- Odlok o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišča za območje Debro-Rečica
- UL SRS št. 17-880-1979 (LAŠKO)
- Odredba o razglasitvi nekaterih voda na območju občine Laško za varstvene vede
- UL SRS št. 13-689-1979 (LAŠKO)
- Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišč v občini Lendava
- UO MS št. 12-124-1979 (LENDAVA)
- Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in gozdov na območju občine Lendava
- UO MS št. 13-140-1979 (LENDAVA)
- Odlok o spremembi območja in imena deljenih katastrskih občin na območju občine Litiija
- UL SRS št. 1-98-1979 (LITIJA)
- Odlok o začasni splošni prepovedi prometa z zemljišči, graditve in parcelacije na območju dela krajevne skupnosti Jevnica
- UL SRS št. 15-785-1979 (LITIJA)
- Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o zakloniščih na območju mesta Ljubljane
- UL SRS št. 29-1665-1978 (SKUPŠČINA MESTA LJUBLJANA)
- Odlok o spremembi območij in imen katastrskih občin na območju mesta Ljubljane
- UL SRS št. 19-967-1979 (SKUPŠČINA MESTA LJUBLJANE)
- Sklep o soglasju k najvišjim cenam za opravljanje storitev v zadevah geodetske službe na območju mesta Ljubljane
- UL SRS št. 14-726-1979 (SKUPŠČINA MESTA LJUBLJANE)

Seznam obstoječega stanja imen ulic, cest, trgov in naselij po občinah na ureditvenem območju mesta Ljubljane dne 10. maja 1979

- UL SRS št. 15-767-1979 (SKUPŠČINA MESTA LJUBLJANE)

Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča na območju občine Ljutomer

- UO MS št. 15-165-1979 (LJUTOMER)

Odlok o cenah za geodetske storitve v občini Ljutomer

- UO MS št. 15-166-1979 (LJUTOMER)

Odlok o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih namenjenih za kompleksno stanovanjsko graditev na območju zazidalnega načrta soseske S 1

- UL SRS št. 6-377-1979 (LOGATEC)

Popravek odloka o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih namenjenih za kompleksno stanovanjsko graditev na območju zazidalnega načrta soseske S-1

- UL SRS št. 9-1979 (LOGATEC)

Odlok o spremembi območij in imen katastrskih občin na območju občine Logatec

- UL SRS št. 18-946-1979 (LOGATEC)

Odlok o varstvenih pasovih in ukrepih za zavarovanje zalog pitne vode na Vrbanskem platoju, Mariborskem otoku in Limbuški dobravi v občini Maribor

- MUV št. 16-271-1978 (MARIBOR)

Odlok o določitvi kmetij, za katere velja posebna ureditev dedovanja po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev - kmetij v občini Maribor

- MUV št. 9-178-1979 (MARIBOR)

Odlok o določitvi varstvenega območja in ukrepov za varstvo pitne vode zajetja Letošč

- UL SRS št. 8-450-1979 (MOZIRJE)

Odlok o zaščiti javnega parka "Savinjski gaj" in prepovedi gradnje počitniških hišic v njegovi okolici

- UL SRS št. 8-452-1979 (MOZIRJE)

Odlok o merilih za razvrstitev objektov, zgrajenih brez dovoljenj v občini Murska Sobota

- UO MS št. 8-76-1979 (MURSKA SOBOTA)

Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča v občini Murska Sobota

- UO MS št. 8-77-1979 (MURSKA SOBOTA)

Odlok Skupščine občine Murska Sobota o spremembah in dopolnitvah odloka o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno graditev na področju zazidalnega načrta Černelavci

- UO MS št. 13-143-1979 (MURSKA SOBOTA)

Odlok Skupščine občine Murska Sobota o določitvi zemljišč, namenjenih za kompleksno graditev na območju zazidalnega načrta Krog

- UO MS št. 13-144-1979 (MURSKA SOBOTA)

Odlok skupščine občine Murska Sobota o določitvi zemljišč, namenjenih za kompleksno stanovanjsko graditev na območju zazidalnega načrta Martjanci - vzhod

- UO MS št. 13-145-1979 (MURSKA SOBOTA)

Odlok Skupščine občine Murska Sobota o določitvi zemljišč, namenjenih za kompleksno stanovanjsko graditev na območju zazidalnega načrta Martjanci - Podov

- UO MS št. 13-146-1979 (MURSKA SOBOTA)

Odlok o določitvi zemljišč, namenjenih za kompleksno graditev po zazidalnem načrtu "Gasilski dom"

- VG NG št. 13-1978 (NOVA GORICA)

Odlok o merilih za razvrstitev objektov, zgrajenih brez lokacijskega dovoljenja ali urbanističnega potrdila

- UG NG št. 13-1978 (NOVA GORICA)

Odlok o določitvi zemljišč, namenjenih za stanovanjsko graditev po zazidalnem načrtu Vetrišče - sever

- UG NG št. 7-1979 (NOVA GORICA)

Odlok o določitvi zemljišč, namenjenih za stanovanjsko graditev po 2. delnem zazidalnem načrtu za naselje Miren, ki obsega območje "staro mesto"

- UG NG št. 7-1979 (NOVA GORICA)

Odlok o določitvi zemljišč, namenjenih za stanovanjsko graditev po zazidalnem načrtu Podmark III, v Šempetru pri Gorici

- UG NG št. 7-1979 (NOVA GORICA)

Odlok o merilih za razvrstitev objektov, zgrajenih brez dovoljenj v občini Novo mesto

- SDL št. 29-284-1978 (NOVO MESTO)

Odlok o spremembi odloka o cenah za geodetske storitve

- SDL št. 13-121-1979 (NOVO MESTO)

Odlok o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč, ki jih bo obsegal zazidalni načrt za ureditveno območje B-10 v Žabji vasi

(UV OP št. 1-2-1979 (ORMOŽ))

Odlok o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč, ki jih bo obsegal zazidalni načrt za del ureditvenega območja Š-5 v predelu med Irčo vasjo in Brodom

- UV OP št. 1-3-1979 (ORMOŽ)

Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o zakloniščih v občini Ormož

- UV OP št. 9-68-1979 (ORMOŽ)

Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč, prepovedi graditve in spremembe kmetijskih kultur na območju polotoka Seča

- UO KP št. 12-1979 (PIRAN)

Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča

- UO KP št. 12-1979 (PIRAN)

Odlok o spremembi odloka o cenah geodetskih storitev

- UO KP št. 9-1979 (POSTOJNA)

Odlok o splošni prepovedi parcelacije zemljišč in prepovedi graditve na delu območja Krajevne skupnosti Podlehnik

- UV OP št. 2-6-1979 (PTUJ)

Odločba o razveljavitvi odloka Skupščine občine Ptuj o splošni prepovedi parcelacije in graditve na območju Ptujja

- UV OP št. 10-72-1979 (PTUJ)

Sklep o cenah za geodetske storitve Radovljica

- UV Gor. št. 9-1979 (RADOVLJICA)

Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, parcelacije zemljišč in graditve na območju, predvidenem za gradnjo ceste R-315 Lesce - Bled - Bohinjska Bela

- UV Gor. št. 15-162-1979 (RADOVLJICA)

Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi zemljišč, ki so namenjena za stanovanjsko in komunalno kompleksno graditev na Jaršah na Bledu

- UV Gor. št. 19-213-1979 (RADOVLJICA)

Odlok o odškodnini za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč in gozdov na območju občine Ribnica

- SDL št. 15-137-1979 (RIBNICA)

Odlok o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno graditev na območju zazidalnega načrta obrtne cone v Boštanju

- UL SRS št. 16-827-1979 (SEVNICA)

- Popravek odloka o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno graditev na območju zazidalnega načrta obrtne cone v Boštanju
- UL SRS št. 19-1979 (SEVNICA)
- Odlok o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za stanovanjsko graditev na območju zazidalnega načrta Kare II "Pod bolnico" v Sežani
- UO KP št. 13-1979 (SEŽANA)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi prispevka, ki se plačuje v primeru spremembe namembnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča v občini Slovenska Bistrica
- MUV št. 15-260-1978 (SLOVENSKA BISTRICA)
- Odlok o mejah varovanja in o zaščiti varstvenih območij vodnega vira celjskega vodovoda nad Vitanjem v občini Slovenske Konjice
- UL SRS št. 7-392-1979 (SLOVENSKE KONJICE)
- Odlok o organizaciji upravnih organov Skupščine občine Škofja Loka
- UV Gor. št. 32-295-1978 (ŠKOFJA LOKA)
- Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije, graditve in spremembe kulture zemljišča in obvezni izdelavi zazidalnega načrta za stanovanjsko naselje v Retečah
- UV Gor. št. 6-48-1979 (ŠKOFJA LOKA)
- Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije, graditve in spremembe kulture zemljišča in obvezni izdelavi zazidalnega načrta za stanovanjsko naselje v Dolenji vasi
- UV Gor. št. 6-49-1979 (ŠKOFJA LOKA)
- Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije, graditve in spremembe kulture zemljišča in obvezni izdelavi zazidalnega načrta za stanovanjsko naselje v Dražgošah
- UV Gor. št. 19-218-1979 (ŠKOFJA LOKA)
- Odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije, graditve in spremembe kulture zemljišča in obvezni izdelavi zazidalnega načrta za stanovanjsko naselje v Lučinah
- UV Gor. št. 19-219-1979 (ŠKOFJA LOKA)
- Odlok o spremembi območij in imen katastrskih občin na območju občine Šmarje pri Jelšah
- UL SRS št. 12-663-1979 (ŠMARJE PRI JELŠAH)
- Odlok o izvedbi hidromelioracijskih del in o rabi kmetijskih zemljišč po izvedenih melioracijah na območju Kobariškega blata
- UG NG št. 2-1979 (TOLMIN)
- Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom
- SDL št. 1-29-1979 (TREBNJE)
- Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom
- SDL št. 1-29-1979 (TREBNJE)
- Odlok o določitvi kmetij po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev - kmetij
- SDL št. 14-128-1979 (TREBNJE)
- Popravek "Odloka o določitvi kmetij po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev - kmetij"
- SDL št. 17-155-1979 (TREBNJE)
- Odlok o zaščitenih kmetijah v občini Tržič
- UV Gor. št. 11-124-1979 (TRŽIČ)
- Odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega ali gozdnega zemljišča v občini Tržič
- UV Gor. št. 19-221-1979 (TRŽIČ)
- Odlok o izvedbi hidromelioracijskih del in o rabi kmetijskih zemljišč po izvedenih melioracijah na območju katastrske občine Blatna Brezovica "Pri kaminu"
- UL SRS št. 1-136-1979 (VRHNIKA)

Odlok o splošni prepovedi pr ometa z zemljišči, parcelacije, gradnje in spremembe kulture zemljišč za območje K.o. Zaplana

- UL SRS št. 6-344-1979 (VRHNIKA)

Odlok o urejanju in varstvu okolja v občini Vrhnika

- UL SRS št. 18-949-1979 (VRHNIKA)

Odlok o spremembi območij in imen katastrskih občin na območju občine Vrhnika

- UL SRS št. 18-950-1979 (VRHNIKA)

Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi zaščitenih kmetij

- UL SRS št. 17-903-1979 (ŽALEC)

Uporabljene kratice pomenijo:

- UL SRS - Uradni list SR Slovenije
- UV - Uradni vestnik ustrezne občine
- UO - Uradne objave ustrezne občine
- UG NG - Uradno glasilo, Nova Gorica
- MUV - Medobčinski uradni vestnik Maribor (priloga Večera)
- SDL - Skupščinski dolenski list

Ob številki prepisa je v oklepaju z inicialkami navedena občina, V sistemu številk pa pomeni prva številka številko uradnega glasila, druga številko predpisa (nekatera uradna glasila je nimajo) in tretja leto izida uradnega glasila.

Pričujoči pregled je izvleček iz obširnega registra, ki ga v sklopu dokumentacijske dejavnosti na osnovi vseh uradnih glasil v SR Sloveniji in Uradnega lista SFRJ vodi dokumentacijski oddelek Zavoda SR Slovenije za državno planiranje, Ljubljana, Gregorčičeva 27. Na omenjeni naslov lahko tudi naročite kopije celotnih besedil zelenih predpisov.

Aprila letos je preminil stalni obiskovalec Republiškega arhiva geodetske dokumentacije Lado Mahorčič, načelnik oddelka za kmetijsko statistiko v pokoju. Od njega smo se poslovili 19.4.1979.

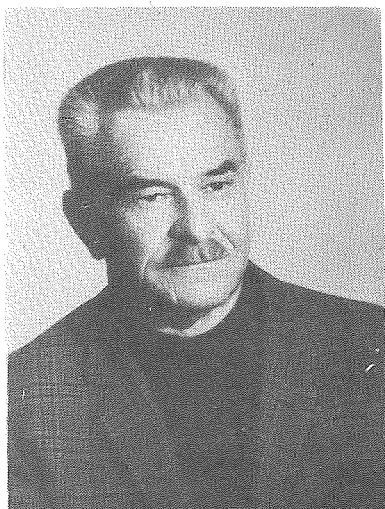
Pokojnik je bil izredno prizadeven - tudi še tedaj, ko je bil že v pokoju - pri odpravljanju statističnih nesoglasij o površinah in kulturah zemljiških kategorij, ki jih v našem katastru ni malo. Kako prijetno ga je bilo poslušati, saj je pokazal, da to brskanje po starih zapisnikih ni le uradna zahteva, ampak tudi njegov "konjiček". Predvsem je razčiščeval ta nesoglasja pri parcelah ob državni meji med Italijo, Avstrijo in Madžarsko pa tudi ob republiški meji s Hrvaško. Tudi on je stalno poudarjal, da je spreminjanje meja katastrskih občin s strokovnega stališča nedopustno. Seveda, če je bila taka delitev posledica državne razmejitev, potem ni kaj ugovarjati. Ni in ni odbraval težnje nekaterih, da bi spreminjali obseg katastrskih občin znotraj slovenskega ozemlja. To povzroča nepopisno zmedo. In to zmedo je razjasnjeval pokojnik. Leta 1975 je izdal obsežno študijo z naslovom Pojasnilo k statističnim podatkom o površinah zemljiških kategorij po katastrskih občinah v Sloveniji od l. 1900 do l. 1946 ter o spremembah od l. 1946 do l. 1975.

Zdaj ni nikogar več, da bi nadaljeval njegovo delo, saj je bil v svojih ugotovitvah preskromen, da bi svoje analize sprovedel tudi po "uradni" poti in ne samo kot navaden državljan, katerega konjiček je ugotavljanje teh nesoglasij.

Mi v arhivu bomo še dolgo pogrešali njegovo zanimivo pripovedovanje o svojih ugotovitvah, saj je bil pri nas vedno dobrodošel in z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da je tudi on v nas videl ustrezljive (anonimne) sodelavce pri njegovih raziskavah.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu!

Mano Seifert

Zelo nas je pretresla vest, da je 7. avgusta letos umrl v Splitu naš sošolec in dober tovariš geometer Boris Kožuh.

Rodil se je 23. januarja 1913. leta v Mariboru. Leta 1932 je diplomiral na geodetskem oddelku Srednje tehniške šole v Ljubljani. Po končani šoli je bil nekaj časa na novi izmeri v Srbiji, po odsluženju vojaškega roka v šoli za rezervne artilerijske oficirje v Sarajevu pa se je zaposlil v Mariboru pri civilnem geometru Götzlu. Od leta 1936 je delal kot geometer v terenski sekciji za regulacijo Savinje v Celju, od leta 1939 pa v terenski sekciji za trasiranje in rekonstrukcijo ceste Ljubljana-Maribor.

Leta 1941, po kapitulaciji bivše Jugoslavije, je bil zaradi svojih naprednih idej in kot zaveden Slovenec izseljen skupaj z družino. Nastanil se je v Karlovcu in je bil tam v službi kot geometer v mestni občini do kapitulacije Italije leta 1943. Tedaj je odšel v partizane, kjer je bil do konca vojne v operativnih enotah kot artilerijski oficir, in sicer na raznih vodstvenih položajih (komandant artilerijske oficirske šole, načelnik štaba brigade, komandant divizion). Bil je večkrat odlikovan (red za hrabrost, red zasluge za narod, medalja zasluge za narod).

Po vojni je ostal kot aktivni oficir geodetske službe v Inštitutu Jugoslovanske vojne mornarice v Splitu. Po nekaj letih službe v Inštitutu pa je bil na svojo željo preveden v rezervo kot major geodetske službe.

Zaposlil se je v splitski mestni občini, kmalu potem pa je bil imenovan za direktorja na novo ustanovljenega biroja za uporabno geodezijo Geoservis. V Geoservis, ki se je pozneje preimenoval v Geoprojekt, je bil direktor celih 18 let, to je vse do upokojitve.

Na tem mestu pa je prišla do izraza njegova organizacijska in strokovna sposobnost ter velika želja po napredku in uveljavljanju stroke. Vsi, ki smo bili z njim v osebnih in poslovnih stikih, vemo, koliko truda je vložil v organizacijo podjetja, saj je podjetje pod njegovim vodstvom zelo napredovalo in se je povečalo od začetnih 3 na 80 zaposlenih; poleg drugega pa mu je uspelo nabaviti za podjetje najsodobnejši instrumentarij.

Težke življenjske izkušnje in delovni pogoji v mladosti so ga izoblikovali v poštenega, dobrega človeka, ki zaupa svojim sodelavcem. Vse njegovo delo na odgovornem vodilnem delovnem mestu je bilo vedno opravljeno s čutom in mero pravičnosti do podrejenih, zaradi česar je užival vse spoštovanje.

Bil je človek, ki je z iskreno vedrino in tovarištvom vplival na svoje sodelavce in prijatelje ter s svojo poštenostjo in objektivnostjo uveljavljal odgovornost do zaupanih delovnih nalog.

Rad je posredoval svoje obsežno strokovno znanje in izkušnje vsem, ki so bili v njegovi bližini, še prav posebno pa je rad razdajal svoja spoznanja, ideale, načrte in odločitve svojim kolegom, sodelavcem in prijateljem.

Pokojni Boris je napisal tudi več strokovnih člankov in priročnikov o uporabi fotogrametrije v rudarstvu, ladjedelništvu in pri zaščiti arhitektonskih spomenikov.

S svojim prijetnim osebnim nastopom si je pridobil povsod veliko prijateljev, ki ga bodo težko pogrešali.

Slava njegovemu spominu!

Jože Umek

NOVI PREDPISI, RAZISKAVE, KNJIGE, PUBLIKACIJE

PRAVILNIK ZA KATASTRSKO KLASIFIKACIJO ZEMLJIŠČ

V Uradnem listu SRS št. 28/79 je bil objavljen Pravilnik za katastrsko klasifikacijo zemljišč, s katerim je za SR Slovenijo prenehala veljavnost Pravilnika o katastrski klasifikaciji in bonitiranju zemljišč iz 1969 leta (Uradni list SFRJ št. 79/69).

Novi Pravilnik za katastrsko klasifikacijo določa merila za uvrščanje zemljišč v katastrske kulture, osnove in način izvedbe katastrske klasifikacije ter njeno vzdrževanje. Poleg vsebinsko nespremenjenih določb starega pravilnika vsebuje tudi precej sprememb in dopolnitev.

Med merili za uvrščanje v katastrske kulture določa novi pravilnik tudi, katera zemljišča se uvrščajo v katastrske kulture, ki so na novo uvedene. To so hmeljišča, plantažni sadovnjaki, ekstenzivni sadovnjaki, barjanski travniki in gozdne plantaže. Pri uvrščanju s travo poraslih zemljišč v katastrsko kulturo travnik ali pašnik pa po novem pravilniku ni več merilo dejanska vrsta rabe, temveč primernost oziroma neprimernost za ekonomično košnjo.

Novost v pravilniku je določilo, da se zemljišča pod katastrsko kulturo, ki so manjša od 200 m², ne evidentirajo v zemljiškem katastru, če so v sklopu večjega zemljišča istega lastnika. Taka zemljišča se uvrstijo v sosednjo katastrsko kulturo z večjo površino. Na zemljišču, na katerem stoji stanovanjska hiša, pa se ne evidentirajo katastrske kulture, če njihova skupna površina ne presega 400 m², temveč se uvrstijo v dvorišče.

Z novim pravilnikom je urejeno postavljanje osnov za katastrsko klasifikacijo (vrste katastrskih kultur, število razredov, vzorčne parcele) in določeno, kaj mora vsebovati elaborat o osnovah katastrske klasifikacije. Določen je tudi postopek pri izvajanju katastrske klasifikacije, kdaj in kje se izvaja, kdo jo odredi in kako se opravi.

Posebno poglavje je posvečeno vzdrževanju katastrske klasifikacije; v njem je določeno, kaj obsega vzdrževanje, kdo ga opravlja, kdaj in kako.

D. Honzak

GEODETSKA SLUŽBA – GLASILO REPUBLIŠKE GEODETSKE UPRAVE SR SRBIJE
Leto 9, številka 23-1979

Ladislav Rupnik, dipl.ing.	- Prispevek EPC GEOPREMER
Avtomatizacija geodetsko-katastrskega informacijskega sistema
Mr. Miroslav Marčeta, dipl.ing.	- Prispevek k raziskavi natančnosti fotogrametričnih višin
Miodrag Janjič, dipl.ing.	- Cenitev zemljišč v postopku komasacije
Dr. Krsto Vračarić, dipl.ing.	- Utež kvadratnega pogreška
Pavle Glišić, dipl.ing.	- Kataster vodov in podzemnih objektov v Varšavi
Miroslav Savković, dipl.ing.	- Razvoj informacijskega sistema Beograda s posebnim poudarkom na izdelavi banke podatkov o prostoru
Srboljub Mitić, dipl.ing.	- Obisk profesorja Boljšakova na Inštitutu za geodezijo Gradbene fakultete v Beogradu
Republiška geodetska uprava SR Srbije	- Izvedba del pri komasaciji zemljišč na območju SR Srbije
Republiška geodetska uprava SR Srbije	- Predlog za spremembe in dopolnitve programa del pri komasaciji zemljišč v SR Srbiji za obdobje 1978-1980 leta
Republiška geodetska uprava SR Srbije	- Vprašanja in odgovori.

IN MEMORIAM

V. Kolman

**IZ DELA ZVEZE GEODETOV SLOVENIJE
IN ZVEZE GIG JUGOSLAVIJE**

Z a p i s n i k

1. seje IO DG Maribor, ki je bila 11.4.1979 v prostorih GU Maribor.

Dnevni red:

1. Razdelitev funkcij
2. Izvršitev sklepov občnega zbora
3. Proslava ob 35-letnici geodetske službe v Sloveniji
4. Organizacija razstave ob 35-letnici geodetske službe v SRS in o geodetski službi v regiji
5. Razno.

Ad 1

Za predsednika je bil na občnem zboru izvoljen Robiňak Rihard. Prav tako s sklepom občnega zbora ostane blagajnik Bratoš Zdravko. Za tajnika je bil izvoljen Vrčko Dušan.

Ad 2.

Dopolni se seznam za podelitev priznanj, in sicer:

- institucije (GZ SRS, IGF Ljubljana, GZ Maribor, GZ Celje in Goedetski oddelek FAGG)
- posamezniki: Rotar, Šivic, Keržan in Vodopivec.

S seznamoma se črta Mravlje in Čuček, ker je bilo na občnem zboru spregledano, da sta že dobila republiško priznanje.

Glede ustanovitve dislociranega geodetskega oddelka Srednje gradbene šole v Mariboru je že bil sprejet sklep o ustanovitvi in bo začel delovati letos v jeseni.

Organizacija proslave in razstave je obdelana v posebni točki dnevnega reda.

Glede ekskurzije v tujino je bilo sklenjeno, da ostane ta sklep za naslednjo nalogo, čeprav se zavedamo, da bo s tem precej dela in težav.

Ad 3,4

Razstava bo v Viteški dvorani mariborskega gradu; otvoritev bo v torek 8. maja ob 18. uri. Pokrovitelj razstave je Svet podravske občine.

Ob razstavi bo organiziran tudi sprejem pri predsedniku občine. Predstojniki občinskih geodetskih uprav naj ta teden (do 13. aprila) dostavijo seznam vabljenih na sprejem iz posamezne občine. Prav tako naj predstojniki pošljejo seznam vabljenih na otvoritev razstave.

Sestavljen je bil protokol:

- razstavo bo otvoril predsednik društva,
- slovesni nagovor predsednika Sveta podravskih občin,
- poročilo o delovanju službe v regiji (Kobilica Janez),
- podelitev priznanj.

Stroški proslave in razstave so v glavnem za najem dvorane in organizacija sprejema.

Sprejet je bil sklep: GZ Maribor bo poravnal stroške v hotelu Orel (sprejem) in prevoz panojev iz Slovenj Gradca, stroške najema dvorane pa društvo.

V tem smislu bo poslalo društvo dopis izvršnim svetom občin za dodelitev sredstev za kritje stroškov najema dvorane.

Dogovorjeno je bilo, da bo ponovni sestanek 24.4.1979 ob 9. uri, ko naj predstojniki občinskih GU prinesejo tudi možne eksponate za razstavo.

Zapisnik sestavil tajnik
Vrčko Dušan

Predsednik
Robinšak Rihard

Z a p i s n i k

2. seja IO DG Maribor, ki je bila 24.4.1979 v prostorih GU Maribor.

Edina točka dnevnega reda je bila priprava na razstavo ob 35-letnici geodetske službe v SRS in o geodetski službi v regiji.

Predstojniki so prinesli možne eksponate za razstavo (načrti, instrumenti), ki prikazujejo predvsem nastanek in zgodovinski razvoj na našem območju. Pokrajinski arhiv je pripravljen pomagati pri eksponatih o prvotnih načrtih.

Dogovorjena je bila okvirna razdelitev za panoje:

1. pano (obojestransko) - Maribor
1. pano (obojestransko) - Ptuj (primerjava staro - novo)
1. pano (obojestransko) - Prekmurje
1. pano - rezerva
4. panoji - prostorska dokumentacija Maribora

Sprejeti sklepi:

- Pokrajinski arhiv se pisмено zaprosi za eksponate: Maribor mesto, Grajski marof, Grajska vrata, Koroška vrata, Odredba o franciscejskem katastru.
- Poslati dopise občinam z računom za sofinanciranje razstave.
- Po dogovoru z GU SRS poslati iz Ljubljane publikacije 35 let geodetske službe (400 izvodov) in značke.

Zapisnik sestavil tajnik
Vrčko Dušan

Predsednik
Robinšak Rihard

Z a p i s n i k

3. seja IO DG Maribor in predstojnikov GU, ki je bila 21.9.1979 v prostorih Geodetske uprave Maribor, Ul. heroja Tomšiča 2.

Dnevni red:

1. Strokovna ekskurzija na Madžarsko.
2. Skupščina ZGS na Bledu dne 13.10.1979
 - izvolitev delegatov
 - predlog za častne oziroma zaslužne člane ZGS
 - razprava o kandidatih za predsedstvo in odbore ZGS
3. 12. geodetski dan na Bledu
4. Šolstvo
 - poročilo o dosedanjem delu
 - predavatelji
 - učni programi in skripta
5. Metodologija ter predlog nalog in opravil geodetskega upravnega organa.
6. Razno.

Ad 1

Ekskurzija je bila 13.9. do 15.9.1979. [↳]a sofinanciranje ekskurzije bi bilo treba prispevati ca. 25.000 din in se predlaga, da se ta vsota izplača iz blagajne društva.

1. Sklep: Za sofinanciranje ekskurzije se odobri izplačilo 25.000 din iz blagajne društva geodetov Maribor.

Ad 2

- a) Za skupščino ZGS so bili predlagani naslednji kandidati: Kekec, Premzl, Lodrant, 3 delegate izvoli GZ Maribor, 1 delegata pa naj dajo člani društva iz ostalih delovnih organizacij v Mariboru (uredi Robinšak).
- b) Za častne in zaslužne člane ZGS so bili predlagani: Mrzlekar, Kalač, Pušnik, Robinšak, Samobor, Sraka in Kobilica.
- c) ZGS je z dopisom poslala seznam možnih kandidatov za predsedstvo in odbore ZGS. Novih predlogov v razpravi ni bilo in je bil sprejet poslani predlog.

2. Sklep: Za Skupščino ZGS so izvoljeni naslednji kandidati: Kekec Alojz, Premzl Boris, Lodrant Franc, 3 delegati iz GZ Maribor, 1 delegat - zunanji.
3. Sklep: Za častne in zaslužne člane ZGS predlaga DG Maribor naslednje: Mrzlekarja Dušana, Kalača Ahmeta, Pušnika Vinka, Robinšaka Riharda, Samoborja Bogdana, Sraka Roziko, Kobilico Janeza.
4. Sklep: DG Maribor predlaga
 - za predsedstvo ZGS naslednje: Kobilica - predsednik
 - Šivic - podpredsednik
 - Mlakar
 - Kolman
 - Kren
 - za IO ZGS Avbelj - predsednik
 - Vilfan
 - Seliškar
 - Demšar

za nadzorni odbor

Majcen - predsednik
Golorej
Lesar

Ad 3

O programu Geodetskega dneva nas je obvestil tov. Robinšak.

Ad 4

O dosedanjem delu na geodetskem oddelku Srednje gradbene šole v Mariboru je podal poročilo tov. Kobilica.

Treba bo še naprej iskati možne kandidate za predavanja predmetov iz stroke, predvsem s časom, ko bo vedno več strokovnih predmetov, trenutno pa so potrebe pokrite. Prav tako je treba najti možnosti za tehnično opremo, predvsem za vaje iz geodetskih predmetov, ki se bodo začele spomladi. Veliko bo sicer oskrbel GZ Maribor, vendar moramo pretehtati tudi lastne možnosti (na geodetskih upravah).

Glede skript že poteka dogovarjanje z geodetskim oddelkom Srednje gradbene šole v Ljubljani.

Ad 5

GU SRS je v dopisu z dne 16.7.1979 poslala osnovne smernice za popis opravil in nalog občinskih geodetskih organov. Te smernice se ne ujemajo z mariborskim primerom, kjer je bil popis pristojnosti, nalog in opravil opravljen že pred tem.

5. Sklep: Kot primer se pošlje mariborski predlog popisa pristojnosti, nalog in opravil vsem GU, ki jih zastopajo pristojni predstojniki.

Ad 6

- a) Za boljšo evidenco o članih GD Maribor so bili razdeljeni osebni kartoni, s katerimi naj bi dobili osnovne podatke in preglednejšo evidenco o članih.
- b) Tov. Bratoš kot blagajnik društva je zaprosil predstojnike za nadaljnjo pomoč pri pobiranju članarine.
- c) Tov. Robinšak je predlagal organizatorjem razstav ob 35-letnici geodetske službe, ki sta bili v Ravnah in Ptuj, da pošljeta poročila oziroma zapis za Geodetski vestnik

Tajnik
Vrčko Dušan

RAZNE NOVICE IN ZANIMIVOSTI

NAPRAVA ZA DALJINSKO ZAZNAVANJE STRUPENIH PLINOV Der Spiegel 9.04.1979

Fiziki v ZRN so konstruirali napravo za odkrivanje strupenih emisij. Princip: Na visoki zgradbi nameščen računalniško podprt in kontroliran laserski top bo na razdalji do 5 km na 20 različnih valovnih dolžinah odkrival in seveda istočasno določal več različnih škodljivih sestavin. Računalnik bo na podlagi odboja in molekularnih karakteristik določal onesnaženje. Vse skupaj bo vgrajeno v standardni kontejner, ki se lahko prevaža s tovornjakom ali železnico.

Laserski top deluje na nevidnem infrardečem spektru, ki je neviden in neškodljiv za oko. Ker bo z vsakim impulzom odposlanih do 20 frekvenc, bo možno meriti tudi različne sestavine istočasno.

Naprava bo razstavljena na spomladanskem hannoverskem sejmu.

T. Banovec

MEDNARODNE IN NACIONALNE MANIFESTACIJE V LETU 1980

1. HAMBURG; 13. - 26. julija
XIV. kongres Mednarodnega društva za fotogrametrijo - ISP
2. TOKIO; 25.8. - 1. septembra
X. konferenca Mednarodnega združenja za kartografijo - ICA
3. CANBERRA; 2. - 15. decembra
XVII. zasedanje Mednarodne unije za geodezijo in geofiziko - IUGG
4. BOLGARIJA
II. četrletje; konferenca o mrežah za izmero in zakoličevanje pri gradnji naselij,
III. četrletje; mednarodni simpozij komisije 5 FIG avtomatska obdelava geodetskih podatkov,
IV. četrletje; konferenca - komasacija - dejavnik za racionalno in učinkovito obdelavo obdelovalnih površin
5. NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA
II. ali IV. četrletje: mehanizacija in avtomatizacija v geodeziji, fotogrametriji in kartografiji
19. - 23. maja; peto posvetovanje uredništev strokovnih geodetskih časopisov socialističnih držav
IV. četrletje; simpozij: racionalizacija fotogrametrično merjenih nalog
6. POLJSKA
II. četrletje; konferenca - topografske karte Poljske za potrebe proizvodnje (ljudsko ekonomijo)
III. četrletje; konferenca - geodetska priprava terena za gradnjo družinskih zgradb
IV. četrletje; konferenca - avtomatizacija kartografskega procesa

7. MADŽARSKA

III. četrtletje; uspešnost organizacije geodetskih kartografskih del

8. ČEŠKOSLOVAŠKA

Praga

14. - 17. aprila; simpozij - geodetska dela pri gradnji metroja.

V. Kolman

IMENOVANJA NA ODDELKU ZA GEODEZIJO

Svet VTOZD Gradbeništvo in geodezija je na svoji 7. redni seji dne 29.8.1979 izvolil:

dr. Jureta BESENIČARJA, dipl.ing.geod. za docenta za predmete Izravnalni račun I. in II. in
Netopografska fotogrametrija

MAGISTERIJ

Dne 10.7.1979 je na oddelku za geodezijo na Interdisciplinarnem podiplomskem študiju prostorskega in urbanističnega planiranja zagovarjal svojo magistrsko nalogo izr.prof. Milan Naprudnik, dipl.ing.geod.

Naslov naloge: Tematska kartografija v prostorskem planiranju.

UDK 528:338.984 = 863
Geodezija, planiranje

Izvirna razprava

MAJCEN, Stanko
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

SVOBODNA MENJAVA DELA, SREDNJEROČNI PLANI IN GEODETSKA
SLUŽBA

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 177

Pristojnosti, financiranje in programiranje nalog geodetske službe je treba
uskladiti z novimi družbenoekonomskimi odnosi. Podani so predlogi za spre-
membe zakonodaje, ki ureja dejavnost geodetske službe.

GV - 89

Boris Bregant

UDK 528(497.12)(091)=863
Geodezija, Slovenija, zgodovina

Povzetek izvirne študije

KOROŠEC, Branko
61000 Ljubljana, YU, Linhartova 84

NAŠ PROSTOR V ČASU IN PROJEKCIJI

Opis razvoja zemljemerstva, kartografije in prostorskega urejevanja na
osrednjem Slovenskem

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 183

Zgodovinski pregled zajema čas od prvih začetkov kartografije v Evropi in
na slovenskem ozemlju do l. 1941. Razvoj geodezije pri nas je prikazan v
širokem okviru splošnega zgodovinskega, zlasti družbeno-gospodarskega
dogajanja.

GV -90

Boris Bregant

UDK 528.9(048):912 (084.42-12)Domžale
Domžale, opis, tematski atlas

Strokovno poročilo

SVETIK, Peter
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

ROTE-Domžale
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23(1979) 3, p.1851 zvd

Atlas vsebuje 55 kart v merilu 1 : 10.000. Na osnovi, ki jo tvori v oranžni
barvi tiskana vsebina topografskih načrtov je v črnem natisnjena vsebina
registra območij teritorialnih enot (ROTE): meje teritorialnih enot s šiframi
in hišne številke z ulicami in pripadajočimi znaki.

Prikazana je metodologija zasnove atlasa, njegova uporabnost, prednosti
in slabosti.

GV - 91

Boris Bregant

UDK 351:528:31(497.12)=863
Geodetska služba, statistična služba

Strokovno poročilo

SELIŠKAR, Ales
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

SODELOVANJE GEODETSKE IN STATISTIČNE SLUŽBE
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 191

Sodelovanje obeh služb se je poglobilo ob akciji za nastavitev registra ob-
močij teritorialnih enot - ROTE in evidence hišnih števil - EHIŠ. Sodelo-
vanje se nadaljuje pri oblikovanju nekaterih republiških in zveznih predpi-
sov.

GV - 92

Boris Bregant

UDC 528(497.12)(091)=863
Geodesy, Slovenia, history

KOROŠEC, Branko
61000 Ljubljana, YU, Linhartova 84

OUR SPACE IN TIME AND PROJECTION

Description of development of land measurements, cartography, and regional policy in the central Slovenia

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 183

Historical overview takes the time from the very first beginnings of cartography in Europe and in the territory of Slovenia till 1941. The development of geodesy in our country is shown in the wide frame of general historical and particularly social and economic activities.

GV - 90

Boris Bregant

UDC 528(497.12)(091)=863
Geodesy, planning

MAJCEN, Stanko
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

FREE EXCHANGE OF WORK, MIDDLE TERM PLANS AND GEODETIC SERVICE

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 177

Competences, financing, and programming of geodetic service work are to be accommodated with new relations in society and economy. The proposals are given for changes in legislation, which regulates the geodetic service activity.

GV - 89

Original discussion

Boris Bregant

UDC 351:528:31(497.12)=863
Geodetic service, statistical service

SELIŠKAR, Ales
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

THE COOPERATION OF GEODETIC AND STATISTICAL SERVICE

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 191

The cooperation of both services has been widened at the action of establishment of ROTE and EHIŠ. The cooperation is continued at the construction of some republic and federal regulations.

GV - 92

Boris Bregant

UDC 528.9(048):912(084.42-12)Domžale
Domžale, description, thematic atlas

SVETIK, Peter
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

ROTE - Domžale

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p.1851 mep

The atlas contents 55 maps in scale 1 : 10.000. On the base which is represented with orange colour printed content of topographic maps is in black colour overprinted the content of ROTE: the boundaries of territorial units with numbers and house numbers with streets and corresponding numbers. Further it is shown the methodology of fundamentals of atlas, its applicability, merits and demerits.

GV - 91

Professional report

Boris Bregant

UDK 338.984:352.07=863

Občina, planiranje

JENIČ, Franc

68270, YU, Krško, Geodetska uprava

RAZMIŠLJANJE O PLANIRANJU V OBČINAH

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 196

Skupno z nastajanjem in sprejemanjem posameznih faz družbenega plana mora nastajati tudi plan geodetskih del. Elementi plana geodetskih del naj bodo zajeti v planih nosilcev planiranja v občini.

Strokovno poročilo

GV - 93

Boris Bregant

UDK 347.235.11:625.71+625.78=863

Kataster, poti, cevovodi, kabli,
kanalizacija

URH, Ivan

61000 Ljubljana, YU, Gradbeni center Slovenije

INTEGRALNA VLOGA PREGLEDNEGA DELA KATASTRA KOMUNALNIH
NAPRAV V NAČRTOVANJU RAZVOJA (P-KKN)

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 203

Za prostorsko in družbeno planiranje je potreben pregledni načrt katastra komunalnih naprav. Prikazana je kartografska metoda za oceno stanja in razvojnih možnosti v prostoru.

Izvirna študija

Boris Bregant

GV - 95

UDK 528.48=863

Inženirske meritve, posebna področja izmere

UKMAR, Zorko

61000 Ljubljana, YU, Gorkičeva 16

DEJAVNOST GEODETSKE SLUŽBE V PRIPRAVAH ZA PROSTO CONO NA
KRASU

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 198

Naloga geodetske službe je bila zagotoviti potrebne geodetske osnove za programiranje, projektiranje in izvedbo gradnje objektov. Naloga je bila zapletena, ker je bilo treba upoštevati enotnost cone, ki leži v dveh državah. Opisana je vzpostavitev enotnega geodetskega in kartografskega sistema v coni.

Strokovno poročilo

GV - 94

Boris Bregant

UDK 061.3(4):007:168.4:711=863

Seminar, prostorski informacijski sistem

NAPRUDNIK, Milan

61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

EVROPSKI SEMINAR O INFORMACIJSKIH SISTEMIH ZA REGIONALNO
PROSTORSKO PLANIRANJE, MADRID 11.-15. jun. 1979

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 207

Obravnanih je bilo šest ožjih tematskih področij v zvezi z informacijskimi sistemi za regionalno prostorsko planiranje. Predstavniki Jugoslavije so sodelovali z dvema referatoma.

Strokovno poročilo

GV - 96

Boris Bregant

UDC 528.48=863

Engineer's surveying, special fields of surveying

UKMAR, Zorko

61000 Ljubljana, YU, Gorkičeva 16

THE ACTIVITY OF GEODETIC SERVICE IN THE PREPARATION WORK FOR DUTY FREE ZONE IN KRAS, SLOVENIA

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 198

Geodetic service should have declared the geodetic base for programming, projecting, and elaboration of objects. The task has been complicated having in mind the unity of zone lying in two different countries. Paper shows the establishment of the unitary geodetic and cartographic system in the zone.

GV - 94

Boris Bregant

UDC 061.3(4):007:168.4:711=863

Course, geographic information system

NAPRUDNIK, Milan

61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

EUROPEAN SYMPOSIUM ABOUT INFORMATION SYSTEMS FOR REGIONAL SPATIAL PLANNING, MADRID 11-15 jun.1979

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 207

Symposium have dealt with six narrower thematics in connection with information systems for regional spatial planning. Yugoslavian representatives were cooperated with two papers.

GV - 96

Boris Bregant

UDC 338.984:352.07=863

Community, planning

JENIČ, Franc

68270, YU, Krško, Geodetska uprava

CONSIDERATION ABOUT PLANNING IN COMMUNITIES

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 196

Together with the arising and admission different phases of society plan must arise also the plan of geodetic works. The elements of geodetic work plan should be incorporated in the plans of carriers of planning in community.

GV - 93

Boris Bregant

UDC 347.235.11:625.71+625.78=863

Cadastre, cabel, pipeline, roads, sewerage

URH, Ivan

61000 Ljubljana, YU, Gradbeni center Slovenije

THE INTEGRATE ROLE OF REVISION PART OF THE COMMUNAL BUILDING CADASTRE IN THE PLANNING OF THE DEVELOPMENT

Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 203

For regional and social planning is necessary the revision plan of communal building cadastre. The cartographic method is shown for the status estimation and development possibilities of a region.

GV - 95

Boris Bregant

UDK 62.001.5=863
Znanstvene in tehnične raziskave

Strokovna razprava

GOLOREJ, Ivan
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

MNENJA IN PREDLOGI K RAZISKAVAM - RAZISKOVALNIM NALOGAM
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 209

Podani so predlogi v zvezi s postopkom za določanje vsebine raziskovalnih nalog.

GV - 97

Boris Bregant

UDK 001.4:528=863
Geodezija, strokovni jezik, slovenščina

Izvirna študija

GOLOREJ, Ivan
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

O PISAVI IN PREVAJANJU TUJK V GEODETSKI DEJAVNOSTI (nadaljevanje)
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 223

Obravnavano je poimenovanje točk, ki služijo za naslonitev za (absolutno) orientacijo stereomodelov v fotogrametriji. Podani so predlogi za slovenjenje nekaterih strokovnih izrazov s področja geodezije in mejnih strokovnih področij.

GV - 99

Boris Bregant

UDK 528.92=863
Praktična kartografija

Strokovno poročilo

KOS, Vili
61000 Ljubljana, YU, Geodetski zavod SRS

KARTA MESTA MURSKA SOBOTA
Primer tiska karte z uporabo rastrske tehnologije in kratke barvne skale
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 217 1 zvd

Podrobno je opisan tehnološki postopek izdelave večbarvne karte.

GV - 98

Boris Bregant

UDC 528.92=863
Practical cartography

Professional report

KOS, Vili
61000 Ljubljana, YU, Geodetski zavod SRS

THE TOWN MAP OF MURSKA SOBOTA, SLOVENIA
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 217 1 map

Paper describes in the details the technology of elaboration of multicolour map.

GV - 98

Boris Bregant

UDC 62.001.5=863
Scientific and technical research work

Professional discussion

GOLOREJ, Ivan
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

OPINIONS AND PROPOSALS ABOUT RESEARCH WORK
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 209

Paper gives the proposals in connection with procedure for determination of the contents for research work.

GV - 97

Boris Bregant

UDC 001.4:528=863
Geodesy, Slovenian, terminology

Original study

GOLOREJ, Ivan
61000 Ljubljana, YU, Geodetska uprava SRS

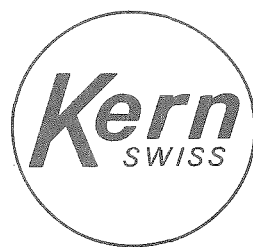
ABOUT WRITING AND TRANSLATING OF FOREIGN WORDS IN GEODETIC ACTIVITY (continuation)
Geodetski vestnik, Ljubljana, 23 (1979) 3, p. 223

Paper deals with the naming of points, which are used for absolute orientation of stereomodels in photogrammetry. The suggestions are given for translation in Slovene for some professional expressions from geodesy and marginal professional fields of work.

GV - 99

Boris Bregant

DM 501

kompakten

lahek

udoben

Novielektrooptični daljinomer DM 501 ima vse značilnosti, ki so napravile že njegovega predhodnika DM 500 tako uspešnega: kompaktnost, majhno težo, udobno uporabo, natakljivost na daljnogled Kernovih teodolitov DKM2-A in KI-S

NOVOSTI pa so:

- večji doseg (2000 m),
- samodejno naravnavanje svetlobne jakosti,
- obojestranska vrtljivost,
- ponavljanje meritve vsaki dve sekundi na gibljive cilje (npr. pri zakoličbah).

Kern et Co. AG, Werke für
Präzisionsmechanik und Optik
5001 AARAU Švica

Zanimam se za novi DM 501:

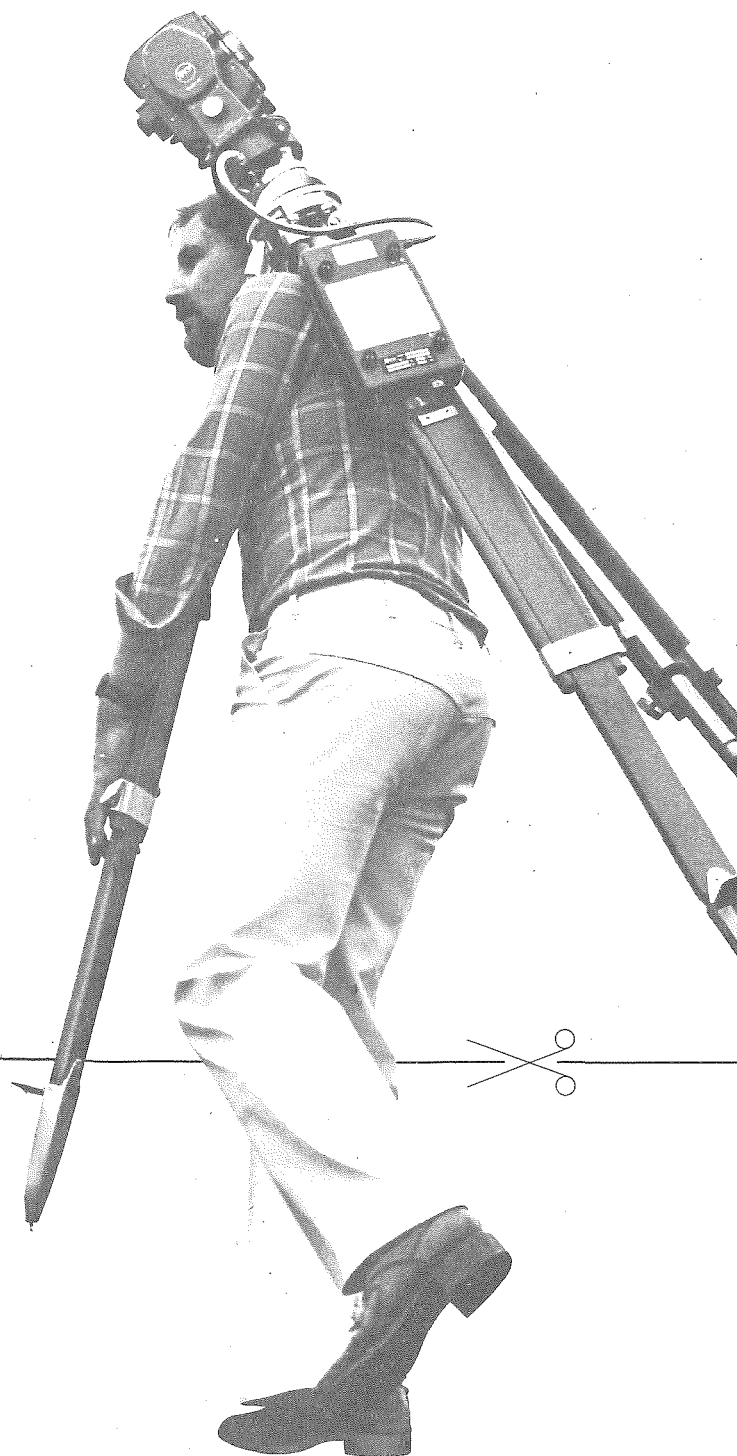
- *Pošljite mi barvni prospekt.
- *Želim prikaz instrumenta.
- *Pošljite mi ponudbo.

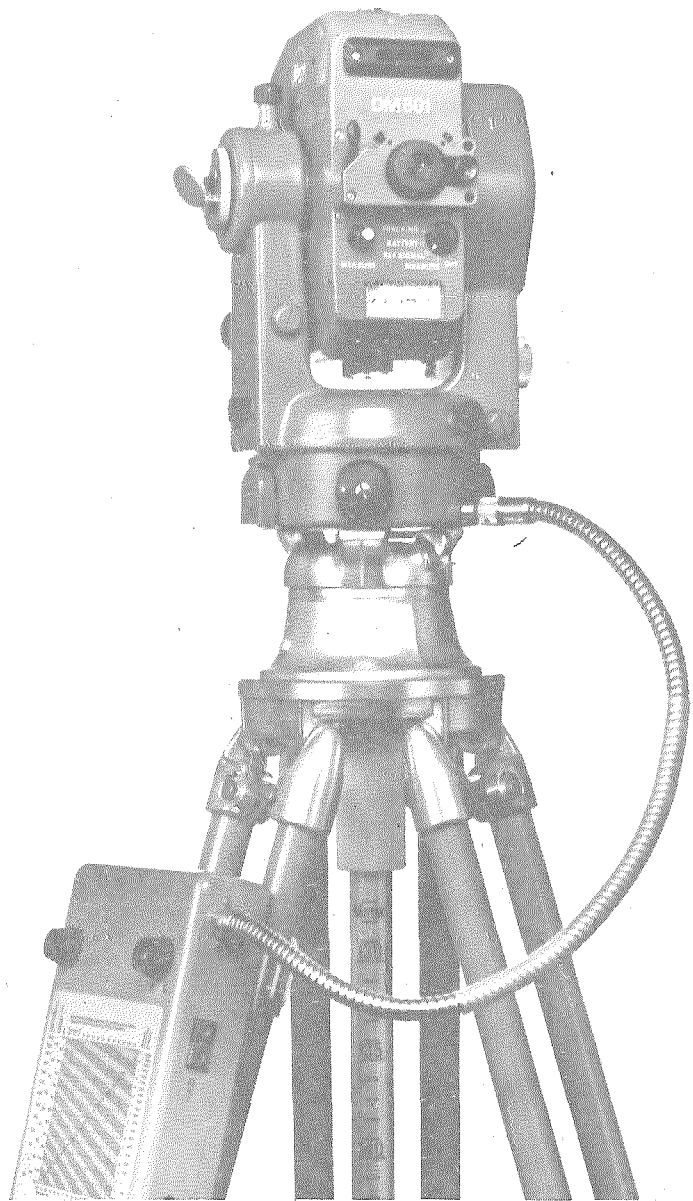
Name - ime:

Beruf - poklic:

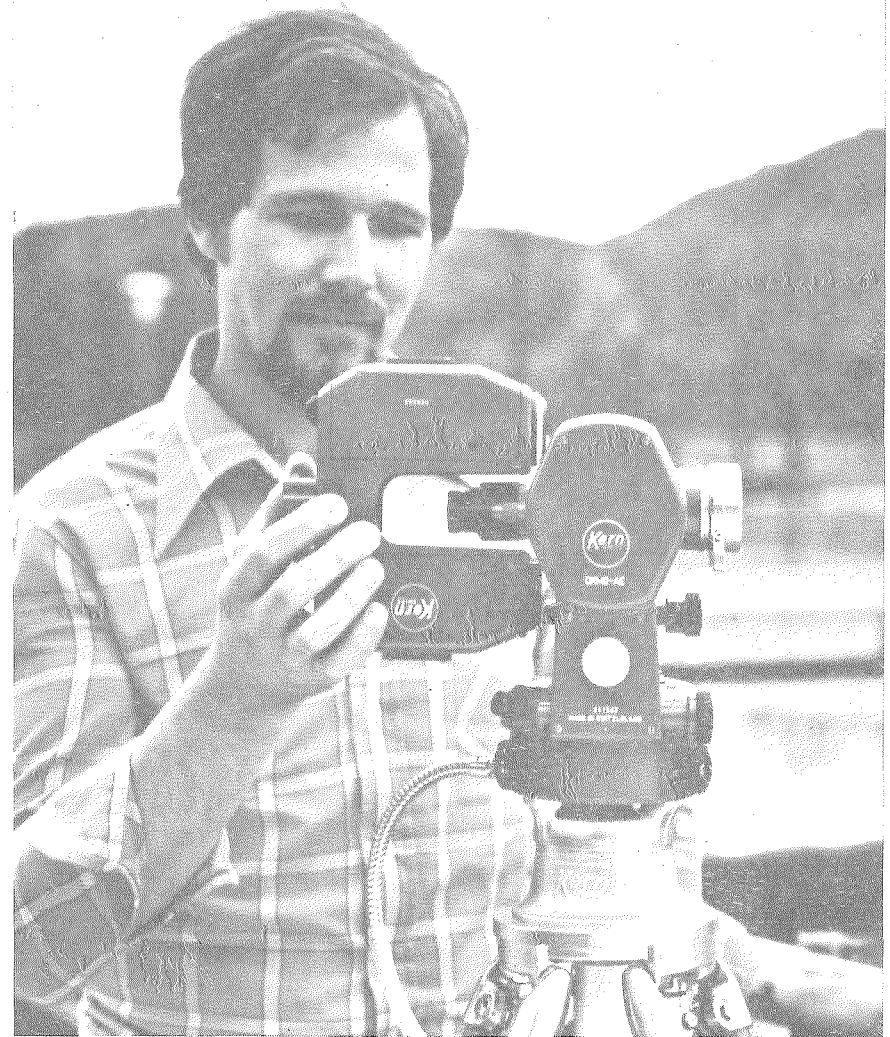
Adresse - naslov:

Uvozne in servisne storitve opravlja: MLADOST ZAGREB,
Predstavništvo Ljubljana
Celovška c. 143

Slika 1. Elektrooptični daljinomer DM 501, nasajen na daljnogled sekundnega teodolita DKM2-A. Na stojalu je pritrjen s polnilnikom. Napajalni kabel, ki je priključen na stabilni podstavek teodolita, ne ovira prostega gibanja instrumenta.

Slika 2. Z enostavno staknitvijo DM 501 z daljnogledom na teodolitu nastane priročen elektrooptični daljinomer.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA ZA NOTRANJI TRG

"PROSVETA"

vam kot prodajalec izdelkov firm: AGA, KERN, ZEISS, WILD, OPTON, HEWLETT, PACKARD, RICHTER, CORADI, BEETLE, SPL.FINOMEHANIKA ITD.

nudimo geodetske instrumente, pisarniško orodje, pribore in opremo za izvajanje geodetskih del. Z vsemi izdelki boste pri nas hitro in poceni postreženi.

GEODETSKI INSTRUMENTI: teodoliti, nivelirji, takimetri, avtoreduktorji, elektronski daljinomeri itd.

PRIBORI: trakovi, podnožja, grezila, vse vrste lat, busole, libele, trasirke, trinožniki, postopično orodje, senčniki, talkie-walkie, prizme, padomeri itd.

PISARNIŠKA ORODJA: koordinatografi, planimetri, interpolatorji, ravnila, merila, pisalno in risalno orodje, elektronski računalniki, pantografi itd.

VSA TUJA IN DOMAČA STROKOVNA LITERATURA:

Za vse nakupe in dodatne informacije se obračajte na:

I.P. "PROSVETA" OOUR Unutrašnja trgovina

Pislovnica GEODEZIJA

11000 BEOGRAD, Ritzvenska 6

tel.br.: 011-322-039